

VESTNIK VESTNIK
 VESTNIK VESTNIK
 VESTNIK VESTNIK
 VESTNIK VESTNIK
 VESTNIK VESTNIK
 VESTNIK VESTNIK
 VESTNIK VESTNIK
 VESTNIK VESTNIK

Ne obnova, str. 6
ampak
selitev vojašnice

Nissan
sunny
vas čaka

VESTNIK

Murska Sobota, 11. februarja 1993 • Leto XLV • Št. 6 • Cena 75 SIT

Tam okrog leta 1000 je grof Alojz Datthyani na vsem svojem posestvu okrog Dolenjega Senika zaradi požarne varnosti in varstva gozdov prepovedal gradnjo lesenih hiš. Ukazal je, naj gradijo iz opeke ali gline, svojim tlačanom je zagadelj dovolil porabiti več slame, da so jo mešali z glino. Odsihmal, tako je zapisal narodopisec Jožef Košič, je bilo v tistem slovenskem koncu čedalje več zidanih in nabitih hiš. Na hribovitih predelih, kjer ni bilo stiske z lesom, so hiše v času Košičevega etnografskega zapisovanja še naprej v glavnem gradili iz lesa in jih obmetali ter zamazali z ilovico. Na ravnini, kjer je bilo že takrat malo gozdov, gradnja ni bila poceni, pa so ljudje vendarle, sledeč sosednjim Štajercem, gradili bolj razkošno, večja gumna in širše preklite. Hiše so bile potemtakem ponekod večje, drugod manjše, kot so še vedno, toda bil je neki stavbni in kulturni red. Hiše »plemičarjev«, tako Košič, so bile vedno bele, skupna značilnost onih manjših pa je bila, da so bile zgrajene v obliki črke L, na ključ, in imele so podstenje, »preklite«, sobe, kleti. Prebivalci ravnine so bili po Košičevem pričevanju v tistih časih bolj blede, vsi so imeli dolge lase in so si jih česali nazaj, razen tistih ob Muri, ki so si jih strigli. Prebivalci hribovitih delov so bili videti bolj »zdravi in čili, ker živijo v zdravem podnebju«.

Prodajamo jim
svoje sledi!

Ženske so nosile peče in »lajbiče«, moški klubuke in telovnike pa suknene torbe ob strani, nekoč so si ženske povsod, naposled pa samo še na soboškem gospostvu, zavijale okrog pasu rdeče, modre in zelene suknene trakove; jedli so krapce, »hajdinjače«, gibanice, žgance, koruzni močnik, kumarično solato, pili so vino in »žganico«; najboljše vino so pridelovali okrog Svetega Benedikta, na Kukeču, Bokračih, Fokovcih, Tešanovcih in Vršiču; poročali so se po pravih šeg, zdravili in umirali prav tako; imeli so svoja verovanja, običaje in obrti, častili so zdravilne izvire vode in se včasih prav nebrzdano veselili. Tako je bilo nekoč v Prekmurju, ko se še nihče razen kakšnega narodopisca ne bi spomnil, da bi hodil opazovat življenje in šege nekih prekmurskih ljudi, kaj šele, da bi prišel in preskusil, kako se živi v njihovem podnebju, ob njihovi prehrani in njihovih običajih. Takrat ni bilo turizma. Zdaj je turizem na pohodu k svojemu vrhuncu. Blagi turizem, ekološki turizem, kulturni turizem, družbeno odgovoren turizem. Turizem je, kjer še ni, pa postaja, nosilna pridobitna dejavnost. Če bi dandanes tod na levem in desnem bregu Mure živeli tako kot na začetku devetnajstega stoletja, bi sicer prišli radovedneži in emologi, ki pa se ne bi vrnili kot turisti, dokler se ne bi popravili higienski standardi in uvedle druge civilizacijske reči. Kopni turizem živi danes, razen od termalnih voda in smučišč, od ohranjenega okolja in od prežutkov, od sledi z ljubeznijo in kulturno skrbjo ohranjenega ljudskega življenja. O tem, kako se to dela, se bo v petek, 12. februarja, ob 20. uri govorilo v kavarni soboškega hotela Zvezda na ekološkem forumu z naslovom ETNOLOGIJA IN TURIZEM. (Po forumu bo kabaret z Mileno Zupančič, Silvom Terškom in Mihom Dovžanom. Kako se že to dela? STEFAN SMEJ



Valentinovo str. 8




str. 3
Kdo bo pel na pogrebu
družbene lastnine

Keralu z novim lastnikom
Prepočasno vračanje premoženja
 str. 5

Portreti
novih nogometašev
pri prvoligaših
 šport

SALON POHISTVA
INTERDOM
VELIKA IZBIRA POHISTVA
 SALON POHISTVA, MARIBOR
 Prešernova 1, tel.: (062) 222 289
 SALON KUHINJ, MARIBOR
 Ruška 104, tel.: (062) 39718

POLJOOPSKRBA
 trgovina MARIBOR
 tel.: (062) 303984
 trgovina M. SOBOTA
 tel.: (069) 21048
Vse za spomladanska dela v vinogradih in sadovnjakih!


VREME
 Do konca tedna bo suho in hladno. Zjutraj so možne megle
 Vestnikov koledar
 11. februar, četrtek, Marija
 12. februar, petek, Eva
 13. februar, sobota, Katarina
 14. februar, nedelja, Valentin
 15. februar, ponedeljek, Georg
 16. februar, torek, Julijana
 17. februar, sreda, Silvin
Pregovor
 Valentin prinese ključke do korenin.

aktualno okoli nas

PO SLOVENIJI

■ **OTOČEC** – Zunanja ministra Slovenije in Hrvaške Lojze Peterle in Zdenko Škrabalo sta se pogovarjala o reševanju odprtih vprašanj med državama in se dogovorila za sestanek vladnih delegacij obeh držav na najvišji ravni. V pogovorih sta dosegla visoko stopnjo soglasja. Sklenjeno je bilo, da se sedanji odnosi poglobijo v obojestranskem interesu.

■ **LJUBLJANA** – Predsednik Socialistične internacionale Pierre Mauroy je bil na dvodnevnem obisku v Sloveniji. Pogovarjal se je s predstavnikom Socialdemokratske stranke, Demokratske stranke. Liberalnodemokratske stranke in strankami Združene liste. Ugledni gost je obiskal tudi Makedonijo.

■ **LJUBLJANA** – Predsednika republike Milana Kučana je obiskal indijski veleposlanik pri nas Bakshi, ki je izročil poverilna pisma. Pogovarjala sta se tudi o možnostih gospodarskega in drugega sodelovanja med državama.

■ **LJUBLJANA** – V Cankarjevem domu je bila okrogla miza z naslovom Nacionalizem, kriza neodvisnega novinarstva. Udeležili so se je novinarji iz držav in območij nekdanje Jugoslavije, Madžarske, Italije in Avstrije ter predstavniki nekaterih mednarodnih organizacij, kot so Unesco, Svet Evrope in Urad za človekove pravice.

■ **LJUBLJANA** – Slovenska vlada je sprejela predlog proračuna za družbene dejavnosti in izhodiščno plačo v negospodarskih dejavnostih izenačila s plačami zaposlenih v državnih upravi. Tako je odpadla tudi splošna stavka delavcev iz vzgoje in izobraževanja, ker so bila pogajanja med vlado in šolskim sindikatom uspešna.

■ **LJUBLJANA** – Republika Slovenija je vzpostavila diplomatske odnose s Filipini in Venezuelo. Obe državi bosta predvidoma pokrivali Slovenijo s svojih veleposlaništev na Dunaju.

■ **LJUBLJANA** – Na obisku v Sloveniji se je mudil namestnik britanskega ministra za industrijo in trgovino Edward Leight, ki ga je sprejel tudi zunanji minister Lojze Peterle. Na novinarski konferenci je med drugim poudaril, da bo po vrnitvi domov britanskim poslovnežem povedal, da je Slovenija stabilna in mirna država z razvijajočim se gospodarstvom.

PO SVETU

■ **SARAJEVO** – Italijanski zunanji minister Emilio Colombo je obiskal BiH. Sprejel pa ga je tudi predsednik predsedstva BiH Alija Izetbegović, s katerim se je pogovarjal o reševanju balkanske krize, hkrati pa je gostitelja seznanil s sklepom italijanske vlade o vzpostavitvi diplomatskih odnosov.

■ **NEW YORK** – Diplomate na East Riverju so močno presenetile kadrovske spremembe v vrhu svetovne organizacije. Generalni sekretar Butros Gali je namreč imenoval nove šefe za področja mirovnih operacij, političnih zadev in urada ZN v Ženevi. Najodločilnejša je nedvomno zamenjava Britanca Marracka Gouldinga, enega od podsekretarjev, odgovornega za mirovne operacije. Nasledil ga bo ganski diplomat Kofi Annan.

■ **VATIKAN** – Papež Janez Pavel II. se je že desetič mudil na afriški turneji. Prva postaja njegovega 57. pastoralnega potovanja v tujino je bila zahodnoafriška država Benin, nato pa je obiskal še Uganda in Sudan.

■ **KAIRO** – Organizacija islamske konference je zahtevala, naj varnostni svet OZN zavrne mirovni sporazum za BiH, ki sta ga predlagala Vance in Owen, ter odpravi embargo na pošiljanje orožja v to državo. Pismo so poslali petim stalnim članicam varnostnega sveta.

■ **BEGRAD** – Formirali so nov parlament t.i. ZRJ. Parlament je sestavljen iz državnega zbora, v katerem je 138 poslancev, in sicer 108 iz Srbije in 30 iz Črne gore, ter zbora republik, v katerem imata obe republiki po 20 poslancev. Predsednik državnega zbora je postal nekdanji srbski premier Radovan Božović, predsednik zbora republik pa Črnogorec Miloš Radulović.

■ **MOGADIŠ** – Tri tedne po podpisu sporazuma o premirju so znova izbruhli spopadi med sprtimi stranmi. Pripadniki nekdanjega diktatorja Barreja skušajo kljub navzočnosti mirovnih sil OZN prevzeti nadzor nad strateškimi točkami v državi.

■ **MINSK** – Parlament nekdanje sovjetske republike Belorusije je z veliko večino glasov odpravil prepoved komunistične partije, ki so jo sprejeli 1991, po izjavljenem poskusu državnega udara proti takratnemu sovjetskemu voditelju Gorbačovu.

■ **STRASBOURG** – Predsednik Sveta Evrope Martinez je slovenski delegaciji na 44. zasedanju te skupščine zatrdil, da bo Slovenija postala enakopravna članica Sveta Evrope na majskem zasedanju.

■ **SKOPJE** – Makedonski predsednik Kiro Gligorov je sprejel pismo britanskega zunanjega ministra Hurda. V njem ga je ta v imenu Velike Britanije, Francije in Španije obvestil, da so te tri države predlagale, naj Makedonijo sprejmejo v OZN, in sicer pod časovnim imenom Nekdanje jugoslovanska republika Makedonija.

■ **KÖBENHAVN** – Danski parlament je odločil, da bo nov referendum o ratifikaciji maastrichtskega sporazuma 18. maja. Na prvem referendumu junija lani so s 50,7 odstotka glasov sporazum zavrnili.

■ **WASHINGTON** – Kot prvi visoki predstavnik Evropske skupnosti, odkar je prevzel dolžnosti novi ameriški predsednik Clinton, se je v ZDA mudil nemški zunanji minister Klaus Kinkel. Pogovarjala sta se zlasti o razmerah na območju nekdanje Jugoslavije in reševanju krize v BiH.

■ **SKOPJE** – Eden od razlogov, da smo prvi priznali Makedonijo, je ta, da Bolgarija nima pretenzij do Makedonije, je na tiskovni konferenci v Skopju povedal bolgarski predsednik Željko Želeu.

■ **RIM** – Italijanska poslanska zbornica je zavrnila nezaupnico vladi premiera Amata, ki jo je predlagala Stranka demokratične levice. 321 poslancev je glasovalo za premiera Amata, 255 jih je bilo proti, 8 pa se jih je vzdržalo.

■ **NEW YORK** – Varnostni svet OZN je sprejel resolucijo, ki zahteva napotitev 750 vojakov in raznega osebja na mejno območje med Irakom in Kuvajtom. Resolucija pooblašča omenjene enote, da v primeru kakršnegakoli nasilja lahko uporabijo silo.

■ **MÜNCHEN** – Tu je potekala konferenca o mednarodni varnosti, na kateri so se pogovarjali tudi o možnostih za rešitev balkanske krize, prihodnjih nalogah zveze Nato, skrčenju števila nemške vojske in odnosih z Rusijo.

■ **ZAGREB** – V nedeljo so bile na Hrvaškem volitve v županijski zbor hrvaškega parlamenta. Nadzorovale so jih delegacije mednarodnih opazovalcev. Okrog 3,6 milijona volivcev je izvolilo 63 poslancev, 5 pa jih je določil predsednik Tudman. Hrvaška je razdeljena na 21 upravnih enot, ki imajo določeno stopnjo avtonomije in tudi lokalno oblast.

Mir v slepi ulici?

Na sedežu svetovne organizacije v New Yorku so se v okviru mirovnih prizadevanj za rešitev krize na tleh nekdanje Jugoslavije nadaljevali ločeni pogovori predstavnikov mednarodne skupnosti s predstavniki vseh treh sprtih strani v BiH. Kot je znano, vlada v Sarajevu nasprotuje načrtu, saj ta po njenem nagraduje agresijo, poleg tega pa naj bi tudi zmanjšal moč osrednje vlade. Tako je predsednik BiH Alija Izetbegović povedal, da se bo vojna v njegovi državi nadaljevala, če bo varnostni svet OZN sprejel mirovni načrt, ki sta ga predlagala Vance in Owen. Ob tej priložnosti se jima je zahvalil za njun trud, hkrati pa je menil, da sta šla predaleč v popuščanju Srbom in da sta bolj kot BiH reševala konferenco o tej državi. »Tisti, ki bodo v varnostnem svetu glasovali za mirovni načrt, bodo po mnenju Izetbegovića dejansko podprli krvave dokaze etničnega čiščenja in nadaljevanje vojne!« Sicer pa je podprl načelo razdelitve svoje pokrajine na 10 pokrajin, zavrnil pa je predlagano razdelitev.

Ni se mogoče izogniti vtisu, da je ženevska mirovna konferenca o BiH, ki se zdaj nadaljuje v New Yorku, v slepi ulici. Enotno mnenje vseh opazovalcev je, da se kljub pogovorom ne bo ničesar premaknilo, dokler nova ameriška administracija ne bo sprejela oziroma oblikovala svojega stališča do BiH ter do Vanceovega in Owenovega načrta za prihodnje ureditev te države. Pri tem napovedujejo, da Clintonova administracija v svojih stališčih sicer že nekoliko popušča, vendar pa naj bi objavila nekaj bistvenih pripomb na načrt Vancea in Owena. Po zadnjih podatkih Washington

ne podpira mirovnega načrta, hkrati pa upa, da bo Moskva sprejela drugo različico, ki bi bila bolj sprejemljiva. ZDA skušajo za svoj načrt ogreti tudi Rusijo in jo celo vključiti v mirovna prizadevanja. Menda je Clinton že pozval Jelcina, naj se mu pridruži v naporih za rešitev krize v BiH. New York Times zagotavlja, da je ameriška administracija zaenkrat odstopila od možnosti vojaškega posega in da se bo osredotočila na bistvene popravke Vanceovega in Owenovega načrta. V Washingtonu zahtevajo od obeh glavnih pogajalcev, da pokažeta bistveno večji posluš za življenjske interese Muslimanov v BiH oziroma da se Srbija odreče ozemlju, ki so jih zasedli z agresijo in etničnim čiščenjem.

Voditelj srbskih skrajnežev Radovan Karadžić je zaenkrat vsaj na zunaj pokazal konstruktiven ton, vendar pa je iz srbskih krogov slišati, da je Karadžić sicer pripravljen na zamenjavo določenih ozemelj

»Ajn folk, ajn...«

Vznemirjenost na slovenski politični sceni ob nastanku in relativno hitrem vzponu Slovenske nacionalne stranke je bila pričakovana, kakor je logičen tudi nastanek te ekskluzivistične, po vzorcih iz drugih okolij skrajno desničarske stranke. Največ, seveda napačno razumljenih spodbud je novi stranki prinesla slovenska osamosvojitev, katere neizbežna vsebina je bilo kajpak slovenstvo. To je moralo biti toliko izrazitejša, ker se nova država ni rodila pod zastavo internacionalizma, nasprotno pola nacionalizma, temveč je »dete« čisto evropskega kova, prvič porojeno s francosko meščansko revolucijo, katere dvestoletnice smo se spominjali pred nekaj leti. Vsa vojna klanja 19. in 20. stoletja na evropski celini, so nosila v sebi nacionalizem; ta je bil vzrok, povod ali celo vsebina. Slovenci smo iz vsega tega potegnili bolj malo koristnega tudi po volji »narodovega duha«, utelešenega v naših voditeljih vse od sredine preteklega stoletja. Tu bi morali iskati tudi razloge, da ta del monarhije, ležeč ob pomembni magistrali Dunaj-Trst, ni niti malo postal tisto, kar sta postali Moravska in Češka. Kam šele so nas zgodovinski tokovi prinesli potem, pove nazoren podatek, da je bil Maribor v kraljevini SHS drugo najmočnejše industrijsko mesto v državi! Dežele s slovenskim življem so se v monarhiji »ponašale« z osemdesetimi, v poznejši kraljevini v blizu sedemdesetimi odstotki kmečkega prebivalstva. Danes – kaže pa, da vedno manj – si zamisljamo drugo Svcico. Takšna nerealna predpostavljajnja so seveda idealno testo tudi za ekstremizme nacionalističnega kova, ki sicer zdravo narodnostno občutje silijo čez rob dovoljenega in tudi okusnega.

S suverenostjo smo sprejeli pravila igre, ki so jih sestavili drugi. Smo skoraj v položaju kot tista zakonca, ki sta poklicala sosedo, da bi pomagali zglediti njune medsebojne odnose. In še kako nam je pri tem popolnoma jasno, da bi moral marsikateri od pripravljalec pravil igre pomesti tudi pred lastnim pragom. Evropa je polna problemov, povezanih z osnovnimi človeškimi pravicami, ki jih prav ta Evropa precej rigorozno postavlja nam, kot nekakšen prag za vstop v skupnost evropskih in skupnost narodov sveta.

Več kot očitno je, da smo si in si še delamo težave kar sami z napihnjeno in vase zaverovano samohvalo. Nič ni dobro, če se sklepajo zakoni, v katerih je eden od zakoncev »južnjak«, kajti ti imajo vse slabo že v genih, slišimo tu in tam. Nasproti takšnim pogurancijam je nacionalizem kar nedolžna zadeva; tu že smrdi po razizumu.

Človeku se zdi nesmiselno, kako drugače in samo po sebi umevno, da raste neki narod iz lastnih korenin. Toda, ali naivna nevednost ali politična mahinacija in poza, nas privedejo do drugačnega in nesprejemljivega »spoznanja« o »čistosti« korenin nekega ljudstva oziroma naroda. Proučevalci te tematike najbrž ne bi upali dati roke v ogenj za trditev, da je več kot dvajset odstotkov Slovencev takih, ki v petih ali več stoletjih niso dobili kake druge, »tuje« krvne, torej genske primesi. In že to praviloma v hribovih predelih, ki so bili v vseh pogledih odmaknjeni od sveta in njegovih vplivov.

Skoraj nelagodno je človekovo počutje, razlagati pred vstopom v novo tisočletje o Turkih, o tujih vojskah, o večji možnosti gibanja človeka od konca 18. stoletja in s tem tudi svobodnejšega združevanja, o obmejnosti Slovenije, razlagati to prosvetljenemu in še kakšnemu Slovencu. Res, skoraj nesmiselno.

Ni seveda tudi dvoma, da je treba obdržati neko kritično, vendar razumno distanco do teh vprašanj. Vsaj sedaj pa kaže, da je o tem treba javno govoriti predvsem zaradi nekaterih znamenj, ki so doslej pricuriljale iz okopov Slovenske nacionalne stranke.

Videno pod drobnogledom: nastanek vsake nove države je veliko bolj zapleten proces kot kuri znesti jajce. Niso še tako odmaknjeni, s svojimi posledicami vred, tisti časi, ko se je reklo: »ajn folk« in tako naprej.

J. M.

Vse glasnejši štajerski Slovenci

Poleg koroških Slovencev živi v Avstriji še štajerska slovenska manjšina, ki v zadnjem času vse glasneje opozarja na svoje probleme. Štajerski Slovenci so desetletja životali v senci dveh velikih manjšin: koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov. Pri tem se je celo pozabljalo na zgodovinsko dejstvo, da imajo štajerski Slovenci svoje častno mesto tudi v avstrijski državni pogodbi iz leta 1955. Po tej plati torej še zdaleč ne bi smeli biti odrinjeni na skrajni rob avstrijske manjšinske politike.

Da se zadeve spreminjajo oziroma prebuja, je poskrbela skupina mladih intelektualcev, ki so najprej ustanovili slovensko društvo, nato pa pripravili nekaj odmevnih akcij. Pri tem so se povezali z graško univerzo in drugimi sorodnimi odprtimi institucijami, hkrati pa preko političnih kanalov pritisnili na de-

želne in zvezne oblasti. Zanimivo je, da doslej niso imeli kakšnega pomembnejšega sovravnika, ki bi skrbel za njihovo asimilacijo, kot se je to v vlogi koroškega Heimatiënsta dogajalo na Koroškem. Pokazalo se je, da asimilacija grozi predvsem pasivnim in neorganiziranim manjšinam, boj za obstoj oziroma samobitnost pa je pogostokrat celo pozitivna vrednota.

Kakorkoli že, štajerski Slovenci so sklenili prekiniti svoj lasten propad in izginotje. Ob tem pa nihče ne govori o številu, kajti natančnih statističnih podatkov enostavno ni. Toda število samo po sebi sploh ni pomembno, pravijo, kajti evropska manjšinska praksa uveljavlja vse druge pomembnejše kriterije, kot so zgodovinske, geografske, kulturne in druge.

MILAN JERŠE

»Tam gor in tü dol«

V Porabju spet burijo duhove novi zapleti okrog železniške povezave med Slovenijo in Madžarsko.

Tisti, ki smo kolikor toliko pozorno spremljali dogodke vesti o železnici, vemo, da so se na začetku strokovni pogovori o treh različicah. Prva je bila progna med Soboto-Monoštom prek Martinja in Gornjega Senika. Kot druga prišla v poštev obnova nekdanje proge Hodoš-Bajansenye kot tretja povezava med Lendavo in Redičem.

Kot smo čez čas zvedeli iz časopisa, so se strokovni odločili za prvo različico, torej za železniško povezavo med Soboto in Monoštom.

Resnici na ljubo pa moramo povedati, da smo v tistem nekajkrat čutili tihe očitke, češ slovenska vlada podpira različico zaradi slovenske manjšine v Porabju. Na te očitke je reagiral predsednik Zveze Slovencev 27. februarja 1992 v časopisu Porabje, kjer je zapisal naslednje: »Če se obe vladi odločijo za prvo različico (Murska Sobota-Monošter), tega ne bosta naredili iz političnih razlogov in ne zaradi porabskih Slovencev.

Če se bosta obe vladi odločili za tretjo različico (Lendava-Redičs), tega ne bosta storili zaradi Madžarov v Prekmurju. Pri tako veliki naložbi bodo odločali stroka in investitorji.

Poudaril je še to: »Nisem prepričan, da bomo porabski Slovenci veselili bodo drveči tovrni vlaki uničevali tišino naše lepe in pokrajine. Torej ima železnica tudi negativne posledice, končal predsednik Slovenske zveze.

Prav zaradi tega je sodelavce Slovenske zveze presenetil članek v madžarskem časopisu Vasvármegeye. Članek objavljen pred dobrim mesecem. Avtor članka, ki se je pozabil podpisati, je očital sodelavcem Slovenske zveze, da so zavajali ljudi na Gornjem in Dolnjem Seniku ter v Slovenski vasi. Piše namreč, da so takrat, ko so nagovarjali ljudi, obljavljali, da bo tu vozil potniški vlak, neke vrste »gorička marševina« in da bodo lahko poceni potovali od Monostra do Sobote.

Sodelavci zveze trdijo, da so od začetka nevtralni, da nagovarjali ne za in ne proti železnici, kajti to se jim zdi nepošteno. Mislijo namreč, da če bi poleg strokovnjakov nekdo moral odločati o železnici, so to lahko te prebivalce omenjenih vasi, kjer naj bi šla progna.

Resnici na ljubo pa moramo povedati, da prebivalcem samoupravnih organov omenjenih naselij nihče ni vpogledal nihče ni seznanil z načrti. Kljub temu da si je Zveza Slovencev – takrat, ko je opazila, kakšne govornice se širijo – prizadeval naj bi pristojni organi in strokovnjaki seznanili javnost.

Resnici na ljubo pa moramo povedati, da prebivalcem samoupravnih organov omenjenih naselij nihče ni vpogledal nihče ni seznanil z načrti. Kljub temu da si je Zveza Slovencev – takrat, ko je opazila, kakšne govornice se širijo – prizadeval naj bi pristojni organi in strokovnjaki seznanili javnost. je večkrat opozorila tako župana v Monostru kot tudi predstavnika županijske skupščine. Do tega žal ni prišlo, tudi v zarskem časopisu ni bilo dovolj informacij o železniški progni zavi. Nadaljevanje zgodbe smo zvedeli od župana Gornjega Senika, ki je takrat – ko je videl, da so zadeve precej zapletene, da zastoj čaka, da ga bo kdo od pristojnih uradno obiskal – se vsaj pisno obrnil nanj – sklical zbor občanov. Na njem je večina občanov proti železniški progni. Na tej osnovi potem samoupravni organ odločil, da ne bo podpiral železniške proge. Prometnemu ministru R Madžarske so poslali pismo. Posledica pisma je bila, da so jih 12. januarja obiskali strokovnjaki prometnega ministrstva in Madžarske državnih železnic. Po mnenju seniškega župana bi progna železnico zgradili tam, kjer je načrtovana, razsekala Gornji Senik in uničila del doline, ki je precej gosto naseljena. Drvečih tovrnih vlakov bi bil zaradi ozke doline nezmožen. Strokovnjaki so se zahvalili za informacije in odšli, ne da bi vedeli odgovoriti na večkrat postavljeno vprašanje: Kaj bi tednvega naj bi prinesla pokrajini železnica s tovrnim prometom?

Tu nekje smo tačas. Nauk zgodbe pa bi lahko bil: »Čeprav živimo v demokratičnem sistemu, so metode precej podobne prejšnjim. Temu namreč, da se »tam gor« odločijo za nekaj, najprej pa pozabijo vprašati ljudi »tü dol«, ki jih stvar najbolj zadeva. Čez čas pa opazijo, da je proti vetru težko...

In tu naj postavimo tri pike, kakor bomo verjetno še v prihodnosti opazili tri pike v zgodbi o železnici, preden bomo postavili piko na i.

Marijana G.

Zbor združenega dela SO Murska Sobota končno sklepčen

Poslancev niso ogrele niti razprave

Ker zbor združenega dela Skupščine občine Murska Sobota ni bil sklepčen (namesto 43 je bilo navzočih le 18 delegatov), so se minuli teden znova sestali; tokrat v zadostnem številu. So sreča, da so zdržali do konca seje, saj je bilo v veliki skupščinski dvorani kljub ogrevanju precej mrzlo, zato jih je večina sedela kar v plaščih. To pa očitno ni motilo nekaterih vztrajnih razpravljalcev, ki so skušali vsaj nekoliko ogreti premrzle noge sedečih.

Po pričakovanju je največ pozornosti vzbudil osnutek odloka o občinskem proračunu za letošnji, ki sta ga že sprejela oba druga zbora. Ker smo u podrobnostih tega dokumenta pisali že prej, zdaj le nekaj poudarkov iz razprave. **Angela Novak** se je zavzela, da bi pri načrtovanju naložb dali prednost učnemu prostoru, medtem ko naj bi drugo, kar ni najbolj nujno, še za nekaj časa počakalo. Ker ni dovolj denarja za vzdrževanje športne dvorane pri tretji soboški ose-

mletki, se je vprašala, ali bo morala izhod poiskati v tem, da bo vhodna vrata zaprla z »latami«. **Ludvik Nemeč**, prav tako iz Murske Sobotice, je med drugim predstavil stališča mestnih krajevnih skupnosti. Te so očitno zadovoljne, ker je občinski izvršni svet upošteval strokovna mnenja o nujnosti sanacije druge osemletke v mestu. Zato naj bi storili vse, da bi prebivalci Murske Sobotice s samoprispevkom zbrali denar in prispevali svoj delež k čimprejšnji ureditvi te naložbe. Omenil pa je tudi še nekatere druge želje, kot so obnova prve osemletke, širitve mestnega pokopališča ter ogrevanje stanovanj in blokov z geotermalno vodo. In ker bo 50 milijonov tolarjev očitno premalo, se je zavzel za večji delež denarne »pogače« iz občinskega proračuna. Po mnenju **Irme Benko** pa bi potreben denar za osnovno šolstvo, ki je navsezadnje obvezno, morala zagotoviti država, ne pa da morajo o dodatnem zbiranju denarja raz-

mišljati občani, ki jim nov davčni sistem pobere skorajda vse.

Podpredsednik občinske vlade **Janko Halb** je opozoril, da samoprispevek, ki je po njegovem mnenju že preživela oblika zbiranja denarja, ne more biti nadomestek za proračun, ampak je pomembna soudeležba občanov. **Dr. Anton Camplin** pa ni bil zadovoljen z deležem, ki je v občinskem proračunu namenjen za zdravstvo. Priporočil je, da občina kot ustanoviteljica osnovnega zdravstva namenja najmanj denarja ravno zanj. Predsednik ZZZD **Alojz Režonja** pa se je razhudil, rekoč, da trgovci niso nekakšna socialna ustanova, ampak je treba pomisliti tudi na to, da so v prostorih Sajonare in Kemikalij, ki naj bi jih preuredili v drugo mestno lekarno, zaposleni ljudje, za usodo katerih jim ne more biti vseeno. Zato je predlagal strpen dialog med izvršnim svetom in Potršnikom. Za slednje se je zavzel tudi predsednik SO **Andrej Gerenčar**, ki je predlagal, da bi na eni

prilodnih sej občinskega parlamenta temeljito razpravljali tudi o zdravstvu, če želimo nekatere zadeve premakniti z mrtve točke.

Precej hitreje pa so končali razpravo o srednjeročnem programu naložb v šolstvu v letih 1993-1996, čeprav so soglašali s sklepi s prejšnjega skupnega zasedanja družbenopolitičnega zbora in zbora krajevnih skupnosti, po katerih so odločili sprejem tega dokumenta, dokler izvršni svet ne prouči vseh predlogov. Sicer pa je strokovni delavec **Jože Strvarnik** navedel, da bi vse evidentirane potrebe lahko uredili šele v dveh naslednjih petletkah, če bi naložbe izvajali s takim tempom kot doslej. Zaskrbljuje tudi podatek, po katerem imajo le v osmih osnovnih šolah v soboški občini ustrezno telovadnico, ki je izrednega pomena za psihofizični razvoj otrok. Povsod drugje, to je v ostalih 22 centralnih in podružničnih osnovnih šolah, pa se morajo pri organiziranju telesne vzgoje znajti po svoje.

MILAN JERŠE

Več kot 60.000 carinskih uslužbencev v državah ES brez službe

Na južni strani Evrope

Evropa brez meja, evropski trg, evropska blagovna znamka - vsi cilji evropskih držav, združenih v Evropsko skupnost, zaenkrat še niso uresničeni, toda že sedanjí ukrepi bodo dodobra razgibali dosežanje svetovne gospodarske odnose. S 1. januarjem 1993 so med »dvanajstero« na evropski celini padle vse ovire za pretok blaga in ljudi. In letališčih je bilo potrebno zaradi tega urediti posebne vhode za potnike na medevropskih linijah. Najbolj očitna pa je odstranitev carinskih uslužbencev s cestnih mejnih prehodov, zaradi česar naj bi bilo ob službo kar 60.000 ljudi. Danska, Irsko in Velika Britanija so se v zadnjem trenutku odločile, da bodo zaenkrat še ohranile nadzor potnih listov kot obrambo pred nezakonitim priseljivanjem, povsem pa bo odpravljena carinska kontrola pri tovrstnem prometu.

Odprava kontrole blaga na državnih mejah med članicami evropske skupnosti prav tako pomeni tudi odpravo spremljajoče dokumentacije. Na eni strani bodo tako odpravljene številni birokratski postopki, vendar se bodo pojavili tudi novi - pri tem jim bo popoln nadzor s pomočjo davčnih prijav omogočal računalniški sistem, ki bo pokrival vso skupnost. Osnovni namen je prav gotovo puenotenje med evropskimi državami, s čimer se bo povečala njihova moč v primerjavi z drugimi državami; vsaka država bo pri tem nekaj

dobila in nekaj izgubila. Namreč: poleg carinskih in davčnih kontrol pri cestnem transportu blaga na mejah so odpravljene tudi omejitve pri zasebnem vozu (brez plačila carine bo iz države ES dovoljeno uvoziti 90 litrov vina, 10 litrov žganih piščali in 800 cigaret). Na meji sploh ne bo pregledov, premične patrole pa bodo smeje zahtevati dokaz, da so večje količine tega blaga namenjene le za osebno porabo. Ena od prednosti Evrope brez meja je vsekakor poenotenje davka na dodano vrednost - vse članice ES so sprejele enotno 15-odstotno minimalno davčno stopnjo. Izdelki bodo lahko opremljeni z atesti pooblaščenih institucij iz katere koli države. V letalskem prometu veljajo enotna pravila za dodeljevanje licenc, odpravljene pa so vse omejitve pri oblikovanju cen, v bačništvu pa licenca, pridobljena v eni državi, velja za celotno območje skupnosti.

Vlade bodo odslej morale opustiti oddajanje velikih del predvsem domačim podjetjem, ampak bodo morale vse večje nakupe ali dela razpisati v uradnem glasilu skupnosti. Odstranjene so tudi ovire za zaposlanje ljudi v vseh državah članicah Evropske skupnosti, saj članice medsebojno priznavajo potrdila o kvalifikacijah.

Seveda pa popolne enotnosti še ne bo; predvsem bodo posamezne države še nekaj časa vztrajale pri predpisih, ki štitiijo njihov domači trg in premoženje. Poleg tega še niso do-

segli sporazuma o skupni blagovni znamki (EC), ki bo porabniku zagotavljala, da izdelek s to oznako ustreza dogovorjenim evropskim standardom.

Država Slovenija je že v začetku novembra 1992 parafirala sporazum o trgovini in sodelovanju, kmalu pa naj bi prišel na vrsto tudi sporazum o transportu in finančnem protokolu. Takoj ko bo mogoče, je povedala Vojka Ravbar (namestnica zunanje ministra), se bodo z dvanajstero začeli pogovarjati o asociacijskem sporazumu, s katerim bi določili prilagoditveno prehodno obdobje. To pa lahko traja od osem do deset let. Slovenija sedaj izvozi dve tretjini vsega v dežele ES in desetino v dežele EFTE.

Realno lahko naša podjetja računajo, da se bo z nastankom enotnega evropskega trga povečala konkurenca, bolj kot kdaj prej pa bo pomembna kakovost in ne cena izdelka. Vse, kar ne bo ustrezalo normam ES, bo zavrnjeno. In kako bo na južni meji Evrope? Pričakujemo lahko, da se bo nadzor na meji z Avstrijo in Italijo poostri, saj bo to hkrati nekakšna »južna meja« Evrope, ki naj bi jih obvarovala pred prihodom nezajeljenih oseb in blaga. V nasprotju z evropskimi državami, kjer bo ob službo 60 tisoč carinikov, pa je pri nas v carinskih in drugih službah na meji vsak dan več zaposlenih. In meja z Evropo je vse višja!

Prilpavila: BERNARDA B. PEČEK

„Šolsko“ stavko so odpovedali

Učitelji dosegli enakopravnost

Delavci v šolah, dijaških domovih, spremljajočih zavodih in v vrtcih ugotavljajo, da so bili lani opehanjeni pri plačah, ker so jim osnovo za izračun znižali za 20 odstotkov, čeprav je kolektivna pogodba dopuščala takšen izjemen ukrep za največ 3 mesece. Morda bi to še nekako preboleli, če ne bi vlada Republike Slovenije zagotovila ob koncu lanskega leta izplačila razlik plač v državnih organih (policija itd.), nanje pa pozabila. Mar naj dobijo delavci v vzgojno-izobraževalnih ustanovah le tisto, kar pač ostane po poravnavi vseh drugih najnunejših izdatkov?

Doslej so že nakajkrat poskušali uveljaviti svoje pravice s stavkami, vendar so bili pri tem premalo odločni in enotni. Prejšnji teden pa so mislili zares. Članstvo Sindikata delavcev v vzgoji, izobraževanju in raziskovalnih dejavnosti Slovenije se je v minulih dneh skoraj soglasno izreklo za splošno stavko z osnovno zahtevo, da mora biti januarjska osnova za določitev izhodiščne plače 26.526,00 tolarjev bruto ter da je potrebno tudi zanje zagotoviti sredstva za poračun premalo izplačanih plač, kot je bilo že ugodeno drugim delavcem v državni upravi. Niso terjali torej nič več in nič manj kot samo enakopraven položaj. Slišali pa smo lahko dokaj številne kritike na račun njihovih zahtev, čes da imajo učitelji že tako in tako previsoke plače. Izplačila med 38.000 do 45.000 tolarjev za osnovnošolske učitelje (profesorjem je prišlo nekaj tisočakov več) pa najbrž niso bila previsoka. Če so se primerjali s sebi enakimi po izobrazbi, so bili skoraj na dnu lestvice. Res pa je, da si prav vsi pedagoški delavci niso zaslužili takšnih prejemkov. V mislih imamo tiste, ki slabo delajo. Po drugi strani pa bi morali nekatere za njihova prizadevanja precej bolj nagraditi.

Splošna stavka v osnovnih, glasbenih in srednjih šolah ter dijaških domovih in zavodih za spremljajočo dejavnost je bila razglašena za 10., 11. in 12. februar, v vrtcih pa za 10. februar. Ker pa je medtem prišlo do zadovoljivega dogovora z vlado, le-ta je namreč pristala na izpolnitev njihovih zahtev, so stavko odpovedali.

JOŽE GRAJ

Podjetništvo po avstrijsko

Jesenska raziskava OECD-ja o tem, kje oziroma v katerih državah je največja zasebna podjetniška pobuda (imeli so podatke razmer iz leta 1990), je pokazala negativno povezanost ali korelacijo med trdnostjo gospodarstva posamezne dežele in deležem zaposlenih, ki so lastniki samostojnih podjetij. Najvišja stopnja zasebnikov je v južnih državah Evrope, na prvem mestu je Turčija (s 27,6 odstotki), kjer gre predvsem za družinska podjetja, za njo so Grčija, Italija, Portugalska in druge države. Najnižja stopnja pa je bila na Danskem (7,2), Švedskem (7,0), v Avstriji (6,4) in na Norveškem (6,1 odstotka). Ustanovitev lastnega podjetja je v večini zahodnih gospodarstev povezana z veliko večjimi zagonskimi stroški.

Avstrijo je torej raziskava uvrstila na rep držav po številu »podjetniško samostojnih« in temu dodajamo podatek, ki ga na predstavitev pospeševanja podjetništva v Avstriji povedal Dr. Rabussay s Štajarske trgovinske zbornice v Gradcu, da v podjetništvu uspe le 40 odstotkov, medtem ko jih šestdeset odstotkov potone. To je njihova stvarnost, ki bi jo seveda radi predrugačili. Trgovinska zbornica Avstrije ima pri pospeševanju podjetništva najpomembnejšo nalogo, in ne država. Zbornica tudi ni vezana na državno blagajno in jo financira gospodarstvo s prispevki.

Od štirih oddelkov zbornice sta najpomembnejša za izobraževanje in svetovanje, čeprav zbornica nima svojih svetovalcev. Jih je pa dolžna poiskati, če podjetnik naleti na težave. Za zbornico dela okoli 800 zunanjih svetovalcev in zbornično sofinanciranje svetovalnega dne je za mladega podjetnika 75-odstotno, polovico stroškov pa plačajo podjetniku, ki že uspešno dela. Kot zanimivost: cena svetovalnega dne na njihovem tržišču je 10 tisoč šilingov, medtem ko stane okoli 6 tisočakov, če je svetovanje organizirano prek zbornice. Svetovalci pa so v podjetjih lani opravili 2500 svetovanj.

Zbornica pa ima organizirane tudi tri oblike izobraževanja, osebno, strokovno za trgovce in strokovnotehnično izobraževanje, ki je tudi najdražje, saj so za nakup strojev in infrastrukture, ki jo potrebujejo za izobraževanje, dali 30 milijonov šilingov. V tečajih, lani so jih imeli 2157, je dnevno sodelovalo 1500 ljudi.

Podjetnikom pa finančno pomagajo na treh ravneh, pri ustanavljanju podjetja ali ustanovni premiji podjetja, za večanje kapitala, ki bo zagotavljala rast proizvodnje, ter pri stroških podjetja. Mladi podjetnik dobi za začetek največ 250 tisoč šilingov nepovratnih sredstev, za širitev kapitala pa milijon posojila s šestodstotno realno obrestno mero (na njihovem tržišču je od 11 do 13 odstotkov). Velja tudi dveletni moratorij na odplačevanje, podjetnik pa prvi dve leti odplačuje le obresti.

MH

Turistična strategija

Ena prvih publikacij, ki je izšla v letu 1993, je strokovni pripomoček za vse turistične delavce, ki ga je izdal Inštitut za ekonomska raziskovanja v Ljubljani. Pod študijo Strategija razvoja slovenskega turizma so se podpisali magistri Janez Sirše, Irena Stroj-Verčič in Nataša Pobega, s svojimi prispevki pa so jim pomagali udeleženci lanske mednarodne konferenče o turizmu na Bledu. V publikaciji je posebno poglavje namenjeno zdraviliščem, kjer je zapisano, da se je v panoskem delu Slovenije razvil skoraj izključno zdraviliški turizem, da pa ponudba hotelov ne daje dovolj možnosti lokalnemu prebivalstvu, da ponudi kaj svojega; naša zdravilišča so si v zadnjih letih pridobila vodilno vlogo v slovenskem turizmu, vendar niso nič posebnega, saj jih imajo povsod po svetu. Do zdravilišč smo pre malo kritični, njihovo ponudbo in urejenost dostikrat celo precenjujemo. Predvsem bi se morali otresti »zdravljenjaj«, kajti sodoben človek se želi rekreirati, ukvarjati z alternativnimi oblikami ohranjanja zdravja, spoznavati kmečke življenje in vasi, prav tako pa so zanj poleg termalne vode zanimiva klimatska zdravilišča in »bioenergetske točke«, kraji, ki prispevajo k dobremu počutju.

MATERINSKI
DOM



Je pač že tako na tem svetu, da se stvari lahko kaj čudno zasučejo. Delavski svet postaja pomemben spet sedaj, ko sam sebi koplje jamo. S še zadnjim podpisom bo pokopal družbeno lastnino in postal sam svoj grobar.

In kdo bo pel na pogrebu in dal za sedmino?

V Radencih hočejo nekateri samovoljno spreminjati zazidalni načrt

Obupanih Radenčanov tožba

Ne zgori se vsak da, da bi naše uredništvo prejelo pismo krajanov, ki si želijo ohraniti pogodbeno območje, če pa to pismo pride iz Radence, kjer se krajan ne upajo preveč oplašati in protestirati, saj so skoraj vsi zaposleni v Radenski, smo toliko bolj veseli; žal se pošiljatelj še vedno niso upali podpisati.

Izjemoma, ker smo ugotovili, da je njihov protest upravičen, objavljamo pismo:

V Radencih ob Radenskem potoku v neposredni bližini hotela Radenci v tako imenovanem zelenem pasu med poljsko in slepo cesto je pogodbeno parcelo št. 187/4. Parcela v središču Radence je bila v preteklosti (takrat še zaraščena in neurejena) zanimiva vsaj dvema potencialnima kupcema - prvi je hotel zgraditi avtopralnico, drugi stanovanjsko hišo. Dovoljenja nista dobila. Odgovor občine Gornja Radgona in DO Radenske (lastnice zemljišča) je bil, da gre za nezazidalno parcelo, del zelenega zdravilišča Radenci. Sosedje so bili za dovoz več 100 kubičnih metrov zemlje, jo sami zravljali in zaposadili prek 100 smrek. Radenska je uveljavila tudi pas ob potoku, in parceli sta poslej vzdrževani, za eno skrbi DO Radenska, za drugo sosedje.

Drevje je medtem zraslo v manjši gozd. Naj tako tudi ostane. Želje, sredstva in položaj direktorja investicij v Radenski Odbora Rožanca ne govoriyo v prid temu, da bo tako ostalo. Naenkrat je parcela postala gradbeno.

Pismo ni napisano proti nekakšni, ampak za ohranitev in rast, pomembno vsako drevo, posekali ga gozd.

Na željo krajanov Radence smo na oddelku za varstvo okolja in urejanje prostora preverili, če je parcelo št. 187/4 res gradbena. Odgovor je ne, ta parcela v zazidalnem načrtu ni registrirana kot gradbena, ampak kot gozdno (parbamovoljno spreminjati niti direktorjeve službe v Radenski, saj ne morejo požreti besede! Če so nezazidalna in del zelenega pasu, mora isto trditi tudi danes, ko so smreke zrasle v pravi gozd.

BBP

Kdo bo pel na pogrebu družbene lastnine

Ni ga bilo pomembnejšega stolčka, kot je bil stolček v delavskem svetu, pa tudi časti se je ga je še nekaj držalo, čeprav je res, da je zadnja leta kar hitro ugašala. Pravijo, da zato, ker so člani najvišjega vodstvenega organa podjetja z direktorjem skupaj pili kavo, bili hišni prijatelji ali še kaj več in se je kar večkrat primerilo, da so ne samo mislili na podoben način, ampak sploh tako, da so se ujemale celo vejice. Tesno sodelovanje direktorja in delavskega sveta je seveda moralo biti, saj so skupaj laže vlekli voz, pa četudi tu in tam na direktorjev breg. Botrovanje delavskega sveta vsem poslovnim odločitvam pa je tako, kot je pač vedno v življenju, imelo dobre in slabe strani. Če se je kdaj pri poslovnih odločitvah zalomilo, so pač poiskali in preverili podpis. Botra so potem zamenjali in zgodba z vo-

zom za lepsi jutri se je ponovila.

»Kumiči« pa so zrasli ter odrasli in botrstva so potrebovali vse manj. Kaj bi ga tudi, če so vendar lahko vozili po svoje in sami, ne da bi se morali pajdašiti s tistimi iz delavskih vrst. Zavel je pač nov politični veter, ki je začel črtni družbeno lastnino in samoupravno upravljanje v podjetjih. In ko smo se že skoraj navadili, kdo je po novem glavni v podjetju, so začeli staro botrino »gor iskati« tako tisti najbolj glavni kot delavski varuhi ali sindikati. Po delavskem svetu so se začeli ozirati direktorji in menedžerji, njegovo delavskost pa so začeli meriti tudi sindikati.

Stoli delavskega sveta spet postajajo pomembni.

So na njih pravi ljudje, blizu delavski duši? So legitimni in pravilno izvoljeni? So dovolj

gospodarstvo

Sebeborski vodovod in beltinska kanalizacija

V murskosoboški občini namenijo letos precej pozornosti tudi naložbam v gospodarsko infrastrukturo. Pri tem zavzema pomembno mesto gradnja raznih vodovodnih objektov in naprav, za kar je v občinskem proračunu zagotovljenih več kot 91 milijonov tolarjev. Največ denarja, in sicer blizu 29,64 milijona SIT, naj bi porabili za gradnjo prvega dela vodovoda med Puconci in Sebeborci, katerega skupna dolžina je 4,44 kilometra in bi ga predvidoma končali v dveh letih. Za konec leta je načrtovana priprava gradnje skoraj 3,6 kilometra dolgega vodovoda od Puconec do Mačkovec, in sicer prve etape na odseku med Puconci in Vanečo. Prav tako so predvidene priprave na gradnjo vodnega zbiralnika v Bogojini, v črpališču Črnske meje pa naj bi uvedli računalniško krmiljenje, za kar bi potrebovali 5 milijonov tolarjev.

Sicer pa je prednostni vrstni red gradnje omenjenih vodovodov določil občinski izvršni svet po posebnem programu, ki je usklajen z načrtovanjem del sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora. Pogoj za gradnjo primarnega vodovoda je pristopna izjava oziroma plačilo prispevka vsaj 90 odstotkov porabnikov v posamezni vasi in začetek gradnje sekundarnega vodovoda v vasi. Potreb krajevnih skupnosti v murskosoboški občini je namreč veliko, zato bodo denar morali razdeliti po prednostnem programu za posamezne krajevne skupnosti v letu 1993. Vanj je zajetih kar 15 krajevnih skupnosti, katerim so namenili 3 milijone 600 tisoč tolarjev. Večini od njih bodo zagotovili po 200 tisoč tolarjev, kolikršen je delež sofinanciranja iz občinskega proračuna.

Problem pa je tudi kanalizacija, zanjo se bodo zbrana sredstva delila v okviru možnosti, saj pričakujejo dokajšen delež tudi iz posameznih krajevnih skupnosti. Potrebe po boljšem kanalizacijskem omrežju so namreč izrazili v devetih KS. Pri tem bo prispevek občine največ 50 odstotkov od vrednosti naložbe oziroma nakupa cevi za kanalizacijo in revizijske jaške. Zaradi obnove ceste skozi Beltince, ki se financira iz republiškega proračuna, je dana prednost gradnji kanalizacije skozi ta kraj. Če pa bo dotok sredstev za sofinanciranje prednostnih programov večji od predvidenega, bodo lahko sofinancirali še druge programe – nadaljevanje gradnje komunalnih objektov v Rakičanu, na Cankovi, v Martjancih in Moravskih Toplicah.

V Murski Soboti naj bi poskrbeli za tehnično dokumentacijo in kanalizacijo v ulici Ob progji, skupaj s skladom stavbnih zemljišč za sofinanciranje pločnika ob Gregorčičevi ulici, tehnično dokumentacijo za južni kanalski zbiralnik in laboratorij za spremljanje dela čistilne naprave, kjer naj bi svoj delež prispevalo tudi podjetje Komunala. Poleg tega bodo skupaj z murskosoboškimi krajevnimi skupnostmi sofinancirali še druge komunalne objekte, nekaj denarja pa bodo namenili tudi za potrebe sklada stavbnih zemljišč. Skupen znesek za gradnjo primarnih komunalnih objektov v občini znaša nekaj čez 91 milijonov tolarjev. Kljub dokaj visokemu znesku sredstev iz občinskega proračuna pa pokrivajo le tretjino vseh potreb na tem področju, zato bo tudi v prihodnje nujna kar se da racionalna poraba vsakega tolarja.

MILAN JERŠE

Z obnovo in širitvijo mejnega prehoda v Dolgi vasi niso mogli začeti zaradi osebnih interesov?

V Dolgi vasi se začne Balkan

Huda obtožba, kajti potemtakem smo del Balkana mi ali Madžari! Toda kdorkoli je zadnje mesece potoval čez mejni prehod v Dolgi vasi, se bo strinja, da je v sramoto Pomurju in Sloveniji.

Iz podatkov v tabeli je mogoče razbrati, da se je število prehodov čez ta mejni prehod v zadnjih dveh letih nenormalno povečalo. Resda je frekvenca skoraj podobna ali celo večja na mejnem prehodu v Središču ob Dravi na meji s Hrvaško, vendar je tam struktura potnikov drugačna; tam prestopajo mejo predvsem hrvaški in slovenski prevozniki, medtem ko v Dolgi vasi stojijo v vrsti po več ur tovornjaki iz Turčije, Bolgarije, Romunije, Madžarske, Poljske in drugih vzhodnih držav. Iluzorno je pričakovati, da se bo promet zmanjšal v trenutku, ko bo ponovno prevozna avtocesta od Zagreba do Beograda, kajti gospodarski stiki med Zahodno in Vzhodno Evropo so vse pogostejši, pri tem je najpogostejši partner Češke, Poljske in Rusije Italija, ki ima najkrajši pot do njih in nasprotno prek Slovenije. Na večji tovorni promet vpliva tudi ukinitve dovolilnic med Slovenijo in Madžarsko – pri tovornem prometu med tema državama ni več nobenih omejitev. Zaradi tega, pa tudi zato, ker je sedanjí mejni prehod s svojimi objekti in neurejenimi prostori za parkiranje in pregledovanje skrajno neprimeren, je nujno, da začnejo graditi nove objekte ter ločiti in razširiti vstopne in izstopne pasove; sedaj se namreč znajdejo turisti z najboljšimi avti na isti stezi za prestop



Kakšno predstavo o Sloveniji si lahko ustvari turist, ki prestopi mejo na mednarodnem mejnem prehodu Dolga vas? Odgovor ni potreben.

Foto: Nataša Juhnov

meje kot tovornjaki z živino. Tako slabo urejenega mejnega prehoda ni nikjer v sosednjih državah. Po mnenju carinskega upravnika Janeza Severja pa neurejenost prehoda vpliva tudi na vedenje potnikov.

»Nujno je zgraditi posebno stezo ali cesto za vstop v državo Slovenijo za sedanjim kontrolnim objektom, tako da bi vozila zavila za objekt takoj, ko pridejo čez mejo. Ta predlog je star že več kot eno leto, pa nismo prišli nikamor. Ta vstopni tovorni promet moramo obvezno ločiti, saj prihaja v državo veliko živine in kmetijskih pridelkov, ki jih morajo na meji obvezno pregledati veterinarji in fitopatologi. Na primer fitopatologi lahko pregledujejo le pri dnevni svetlobi, tako delajo vse fitopatološke službe na svetu, to pa pomeni, da morajo tovornjaki s kmetijskimi pridelki, ki pridejo ponoči, čakati. Podoben postopek je za živino, tudi ta terja svoj čas. Danes nimamo te potrebne tovrne ploš-

čadi in kmalu lahko pričakujemo, da se bo zadeva obrnila: da ne bodo več Madžari krivi za čakanje na meji, ampak mi, saj Madžari sedaj solajo večje število carinikov. Oni morajo izpolnjevati papirje za vsa vozila, tudi prazna, zato smo mi imeli nekaj prednosti. Toda če bodo oni povečali produktivnost samo za 15 odstotkov, bo krivda za čakanje na meji na naši strani,« je povedal Janez Sever. O ureditvi mednarod-

MEJNI PREHOD	POTNIKI	TOVORNJAKI-VAGONI
Gornja Radgona	3 926 072	35 000
Gederovci	2 853 212	150
Petišovci	2 738 147	26 117
Središče ob Dravi	2 406 143	152 530
Dolga vas	1 652 184	191 700
Ormož	1 676 456	127 700
Lendava - žel. post	6 548	10 400
Kuzma	1 117 009	9 250
Martinje	48 750	28

Franc Jakob o prodajalni Borovo v Murski Soboti

Borovo ostane Borovo

Franc Jakob je že 31 let zaposlen v Borovu v Murski Soboti, eni od 54 slovenskih trgovin, ki so ostale po enem najmočnejših izdelovalcev in prodajalcev obutve v nekdanji Jugoslaviji. Tako on kot tudi 12 njegovih sodelavcev bi radi v miru dočakali upokojitve. Po uničenju tovarne obutve v Borovu, po vojni na Hrvaškem in po spremenjenih odnosih na jugoslovanskem trgu se je moralo tudi podjetje Borovo reorganizirati. 54 podjetij v Sloveniji je združenih v okviru Borovo Trade v Celju. Franc Jakob, poslovodja v prodajalni Borova v Murski Soboti, je odgovoril na nekaj vprašanj.

V kakšnem stanju je proizvodnja in trgovska mreža Borova?

»Tovarna v Borovu in občini Vukovar je za Hrvaško povsem izgubljena, saj je v srbskih rokah, tako da od tam ne dobimo nobenega para obutve. Oni so del tovarne usposobili za svoje potrebe, tam je bilo tudi še veliko blaga... vse to smo morali tam pustiti in nam manjka. Tam noben Hrvat ne more priti zraven, zato natančno niti ne vemo, kako je. Zdaj imamo še tovarni v Lišnici in Dolnjem Miholcu, kjer delajo zelo iskano obutve Borosana; to dobivamo v glavnem prek uvoznika. Potem dobimo še kooperacijsko blago iz tovarne Okus Virovitica, potem pa od raznih dobaviteljev, ki jih je več kot 50. Največkrat gre za kompenzacijske posle; na primer v Uteksu Slovenj Gradec, kjer delajo podplate in dobijo za kompenzacija, blago, mi potem od njih to kupujemo, nato Misl Nova Gorica, Koto Koteks-Tobus, Ferma Val. Nekaj blaga je od tukaj, nekaj pa iz Italije. Zdaj smo dobili tudi obutve Adidas, tako da imamo izbrto kar precej veliko. Nogavice dobimo iz Tkanine Celje, drugo še s pomočjo Adriakomerca, Koprja, Zaščite Zagorje, Benefita Novo mesto in drugih. To ni le zamenjava blaga, ampak mi od večine teh podjetij blago kupujemo.«

Kupujete tudi izdelke slovenskih tovarn Planike in Peka?

»Pri Planiki in Peku več ne naročamo, ker bi bili izdelki, kupljeni pri njih, dražji. Ne moremo si privoščiti, da bi bili enaki izdelki pri nas dražji kot pri njih, saj jih nobena stranka pri nas ne bi kupila.«

Ste pa v prejšnjih mesecih imeli tudi njihove izdelke?

»Prej smo imeli tudi njihove izdelke in cene so bile približno enake, tu in tam smo bili celo cenejši.«

Ste sedaj konkurenčni? Ste izbrali kakšen poseben razvojni program?

»Konkurenčni smo v večini primerov. Naš cilj je zadovoljiti vse ljudi na tem področju, tako kmečkemu človeku in delavcu kot tudi tiste, ki iščejo modnejšo in dražjo obutve. To je naš cilj, tudi prej, ko smo bili v Borovu, smo imeli vse vrste čevljev, kajti pri nas je še vedno največ srednjega sloja prebivalcev, ti pokupijo največ.«

Se prodajalni Borova v Murski Soboti obeta kakšna obnova, preureditev. Zgornje prostore uporabljate sedaj za skladišče, kar je škoda? V enem delu je sicer prodajalna, večina pa je prazna?

»Vsak dan iščemo rešitev, da bi zmanjšali skladiščni prostor in zgoraj in uvedli neko novost pri prodaji. To je sedaj še vse v raziskovanju, poskušamo z enim in drugim. Zdaj prodajamo tu zgoraj tudi



jope, verjetno pa se bo še našlo kaj primernega in sorodnega prodaji čevljev. Prejšnje leto avgusta smo tu zgoraj odprli oddelek, ki je še danes, prej je bilo to prazno oziroma je bilo zasedeno z blagom, saj je naša tovarna še delala in smo dobivali ogromno blaga. Zdaj naročamo blago sproti, vsak se rad razbremeni prevelikih zalog, cilj je naročiti manjšo količino in to čim prej prodati. Zaenkrat je zimska obutve še spodaj, v prihodnje pa bomo začeli z veliko prodajo zimске obutve, ki bo ostala vsem prodajalnam Borova, po občutno nižanih cenah. Tako prodajajo še

Ta intervju ni nastal zaradi (ali na zahtevo) direktorja Borovo Trade iz Celja Zlatka Kolarja. Na njegovo posredovanje niti ne bi reagiral. Ker pa nam je poslovodja trgovine Borovo v Murski Soboti sporočil, da so ga obtožili za lažno informiranje in da noče imeti po tridesetih letih kakšnih koli problemov, smo se odločili, da opravimo to na profesionalni način: s kasetofonom in fotoaparatom.

Vseeno pa moramo zapisati nekaj besed o žaljivem obnašanju g. Kolarja. Pri nas nismo navajeni takšnih emocionalno-nacionalnih izpadov. Hrvaška podjetja v Murski Soboti smo pač obiskali in obdelali kot zaokroženo temo, podobno kot obdelujemo vsaka druga podjetja. Če bi spremljali naš tednik, bi videli, da pišemo kritično tudi o drugih. Dejstvo je, da ste imeli še v lanskem letu probleme z nabavo blaga, da ste prodajali obutve Planike in Peka (dražje kot v njihovih trgovinah) in da je velika škoda, ker je v zgornjem nadstropju namesto prodajnega skladiščnega prostora. Neizkoriščen prostor je vaš problem in ne naš, imate prav; naša pravica in dolžnost pa je, da na take probleme opozorjamo. Kako ste lahko prišli na misel, da imamo zaradi tega kaj »proti Borovu, proti Vukovaru in proti Hrvaški«? In še tale neokusna primerjava: na eni strani so vam vse uničili četniki in Srbi, na drugi pa vam delamo probleme Slovenci. Če že trdite, da je Borovo Trade povsem novo in slovensko podjetje, bi se kot direktor tega slovenskega podjetja lahko naučili vsaj nekaj slovenskih besed!

nega mejnega prehoda v Dolgi vasi se govori že dolgo. Pri le govori: zazidalni načrt je pripravljen že pred mnogimi leti, do njegovega sprejetja uresničitve pa ni prišlo zaradi številnih osebnih interesov. Mnogi vidijo v špediciji za zaslužek, zato bi radi tudi imeli kakšne koristi od mednarodnega mejnega prehoda. Kdo je imel v preteklosti osebne interese in kdo je za zastop pri ureditvi mejnega prehoda? Na to vprašanje morali najti odgovor, prav tako bi se moralo jasno in glasno zahtevati od ministrstev, vključena v postopek na nem prehodu, da začnejo neje sodelovati. In katera strstva si lahko pripisejo kralj za razmere na mejnem prehodu Dolga vas? To so Ministrstvo za promet in Republiška uprava za cestno in spada carina), Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano, Ministrstvo za zdravstvo in socialno varstvo in končno tudi Ministrstvo za tranje zadeve.

BERNARDA B. PEČEK

Turistično srečanje v Lenartu v Slovenskih goricah

Oživiti občutek za tradicijo

Zgolj naravne lepote, gostinski objekti in zgodovinske stavbe niso dovolj za razvoj turizma. Ljudje morajo imeti pravi odnos do tradicije, do svojega kraja, mesta in pokrajine, prav tako morajo imeti natančno izdelano strategijo razvoja turizma. Diskontinuiteto mora zamenjati kontinuiteta, kar pomeni, da se morajo določene začrtane poti nadaljevati ne glede na spremembo politike, vlade in strank. Najočitnejši dokaz, da je Lenart vse naštetje v preteklosti pogrešal, je nedograjen in opuščeni hotel Agata, ki naj bi po načrtih izpred petih let nadomestil gostišče Črni les pri Hrastovcu. Nihče ne more vsiljevati turizma in gostinstva tam, kjer ni pripravljenega terena; tudi v industriji ne more izdelovati nekega izdelka, če prej nima zagotovila, da ga bo tudi prodal. Zaradi dobrega imena in prihodnjega razvoja bodo morali v Lenartu najprej rešiti problem Agate, pri tem pa ne more biti izgovor dejstvo, da je večinski lastnik grosupeljsko gradbeno podjetje.

V začetku februarja sta podjetje FAVORA iz Lenarta, ki se ukvarja s trgovino, turizmom in založništvom, in Izvršni svet SO lenart sklicala delovno srečanje s predstavniki vlade Republike Slovenije. Posveta se je udeležilo veliko turističnih delavcev, lovcev, ribičev in predstavnikov krajevnih skupnosti občine Lenart v Slovenskih goricah, žal pa je iz Ljubljane prišel le magister Bogo Umek, ki je bil v nekdanjem Ministrstvu za turizem odgovoren za promocijo turizma v tujini. Lenartani so mu najprej predstavili svojo občino in njene prednosti, čeprav je tudi v tej manj razviti oziroma demografsko ogroženi občini gospodarski razvoj pustil več negativnih kot pozitivnih posledic, saj je namesto pet tisoč danes zaposlenih le dva tisoč delavcev. Izoblikovati bodo morali celostno turistično ponudbo, vključiti vanjo tudi kulturnozgodovinske in naravne znamenitosti, turistične kmetije in vinotoče in (kakor je poudaril eden od predstavnikov krajevnih skupnosti) poskrbeti za ustrezno infrastrukturo, kajti turisti morajo najprej priti do gotске cerkve ali srednjeveškega gradu ali cerkve po dobrih cestah. Slišali smo nekaj kritičnih o zanemarjanju Slovenskih goric, kar pa bi lahko postalo v prihodnosti njihova poglavitna prednost. Kljub temu pa ne morejo pristajati na takšno malomarnost, da ni ob cestah niti kazipotov proti Lenartu in da uradniki na različnih ministrstvih v Ljubljani ne vedo, kje je Lenart: na Dolenjskem ali Primorskem? Vlada bi morala Slovenske gorice razglasiti za zaščiteno turistično-vinorodno območje, so bili enotnega mnenja udeleženci srečanja.

Bogo Umek je govoril o težavah, ki jih imajo s predstavljanjem slovenskega turizma v tujini: »Slabo smo znani tudi v sosednjih pokrajinah, kar je presenetljivo. Zamenjujejo nas s Slovaško ali Slavonijo ali pa imajo Slovenijo za eno od sovjetskih republik. Ogromne medijske disperzije si Slovenija kot majhna država ne more privoščiti, prav tako nas stari partnerji nočejo uvrščati v svoje redne programe. Kljub temu imamo vse možnosti, saj smo v ostržju Evrope, kjer so neokrnjena narava, veliko gozdov in relativno dobra turistična ponudba.«

Lenartani oziroma podjetje FAVORA je pred kratkim izdalo tudi nov prospekt in razglednice Lenarta in okolice.

BERNARDA B. PEČEK

v Celju in Velenju, naša pa za ves severovzhodni del Slovenije, kajti pri nas se takšne stvari zelo dobro prodajajo, prostore imamo za kaj boljši, bolj primerne.«

Koliko ste delavci z načrti družbe in kolikokrat sodelujete pri odločanju?

»Ja zdaj... natančno šanja nisem razumel. Mislim, delovanje pri nabavi kako?«

Tudi to, pa koliko njajo z načrti o prihodnji ziranosti ali pa se pogovarjate z vami le o poslovnih zadevah?

»Ja z nabavo blaga je imamo svoje komercialiste, pajo pogodbe z dolročnimi neri. S tem da lahko predlaganih vzorcih izbire za svojo trgovino, kaj bodo čili. Za naprej, glede dela in podobno, vam vedel povedati, kajti imeli takšnega sestanka o tem razpravljali, ker tično še v povojih, ta zacija Borovo Trade v Celju praktično šele eno leto, nem za širitve programa, šanje standarda ljudi.«

Vi zaupate, da se bomo ponovno dvignilo na...?

»Po teh podatkih, imamo, in po rezultatih, segamo, smo prepričani, tudi pri nas na holje, že kaže pri prometu meta drugih prodajal, z ustanovitvijo podjetja plače imamo tudi boljšim se kolikor toliko memo, pridejo nas iz tujine vprašat, če kaj potrebujemo.«

Direktor govori le o... tudi drugi iz uprave...?

»Po mojem se trudijo slovensko, kolikor je možno, če kaj potrebujemo, če H... če takšna stvar, se laže jem jeziku.«

Ste prepričani, da do nobenih zapletov...?

»Zdaj, kolikor smo o tem, pa tudi po zadnjem direktorja je bilo nobene bojazni, da ni. Tudi ni trdno verjamemo ostali praznil, nekdo izkoriščal in kale, o tem ne ni bilo...«

BERNARDA B. PEČEK

gospodarstvo

Natečajna razvojna politika lendavske vlade

Lendavski izvršni svet je ugotavljal, da lanskoletno sofinanciranje novih delovnih mest ni prineslo pričakovanih rezultatov, zato pa so za letošnje leto izbrali pot posrednega pospeševanja zaposlovanja in razvoja. Razpisujejo ali pripravili so namreč tri natečaje. Prvi razpis je za pridobitev sredstev za razvoj malega gospodarstva. Za denar bodo lahko zaprosili obrtniki ali podjetniki, porabili pa ga bodo lahko samo za plačilo visokih obresti (obrestna mera ne sme presegati 15 odstotkov) najtege bančnega posojila. Iz proračuna bodo subvencionirali del obresti šele takrat, ko bo kreditjemalec banki poravnal vse svoje obveznosti.

V pogojih za pridobitev tega denarja pa je še nemalo drugih določil, tako da menimo, da prevelike greče za denar s tega naslova skoraj zagotovo ne bo. Morda pa bo več zanimanja za razpis za stalne partnerje izvršnega sveta. Leta bo sklenil partnerstvo s tistimi posamezniki in podjetji, ki upravljajo servisne, svetovalne in druge storitve za razvoj, pospeševanje in delovanje malega gospodarstva. Obveznosti, ki si jih je v tem razpisu

naložil izvršni svet do partnerjev, niso zanemarljive, saj bodo izvajalcem dajali potrebne informacije, sofinancirali dogovorjeni obseg storitev in izobraževanje kadrov, prednost pa bodo imeli tudi pri pridobitvi poslovnih prostorov.

Izvršni svet se je torej v razpisu zavezal za številni obveznosti, medtem ko razpis za partnerje ne zahteva skorajda ničesar, razen opravljanje svojega dela še naprej. Se posebej je to očitno, če primer-

jamo ta razpis s tistim za pridobitev sredstev za razvoj malega gospodarstva. Partnerji izvršnega sveta ali svetovalne službe potemtakem s tem, ko podpisajo pogodbo, samo pridobijo in s svojim delom, tistim, ki ga bodo imeli plačanega iz proračuna. Sploh ne prevzemajo nobenega tveganja. Izvršni svet v razpisu s ničemer ne pogojuje, da mora biti njihovo svetovalno delo tudi uspešno, niti ne opredeljuje, kaj je to uspešno svetovalno delo.

V tretjem razpisu se je lendavska vlada odločila, da bodo iz proračuna plačali tudi del solnine za usposabljanje podjetnikov in strokovnjakov trženja, zunanje trgovine, kmetijstva in turizma. Izvršni svet ni postavil posebnih pogojev (menedžerjem bo plačal le del solnine), razen seveda, da od solajo-

čega se občina lendavske občine pričakujejo, da uspešno konča izobraževanje. Sicer pa se ni bati, da bi bilo za dodatno izobraževanje preveliko zanimanje, čeprav še posebej za lendavsko občino solajočih se nikoli ne bi smelo biti preveč.

Vsi trije natečaji lendavskega izvršnega sveta veljajo vse leto, prav tako pa je dobro, da jih vlada ni posebej omejila s sredstvi in si je pustila možnosti za odločitve po presoji, odvisno pač od potreb in zanimanja. Dopolnilno šolanje in delo svetovalnih služb bodo plačevali z denarnim razvojnega programa demografsko ogroženega območja, obrtniki in podjetniki pa bodo občinski denar dobili iz sredstev za pospeševanje zaposlovanja v malem gospodarstvu.

MAJDA HORVAT

O Keralu z novim lastnikom

Republiški razvojni sklad je prodal prvo pomursko podjetje, ki je bilo pod njegovim okriljem. Podjetnik Jože Tompa iz Velike Polane, lastnik Lekopa, je z republiškim skladom za razvoj v petek, 29. januarja, podpisal pogodbo o nakupu Keral. Kupnina za podjetje je 150 tisoč mark, vendar bo, ker je podjetje dobil s posojili vred, moral odplačati še milijon mark posojila. Največji upnik je Ljubljanska banka – Pomurka banka.

Ali je sklad dobro prodal, ali je podjetnik sklenil dobro kupčijo? Na vprašanje bo mogoče odgovoriti čez čas, kajti sedaj so lahko le ocene in predvidevanja. Dobro pa je, da so s prodajo zadevo Keral premaknili z mrtve točke, da podjetje več ne lebdí v praznem prostoru in brez vizije za jutrišnji dan.

Jože Tompa je že takrat, ko je javno povedal, da se zanima za Keral in ga ima namem tudi kupiti, zagotavljal, da bo obdržal proizvodni program in tudi zaposlene delavce. To jamstvo daje tudi sedaj, ko je postal lastnik podjetja.

»Danes, ko je pogodba podpisana, oziroma Lekop daje garancijo za to firmo, vam še nekrat povem, da bomo hišice iz gline delali naprej. Mi smo podpisali pogodbo s skladom, kateremu jamčimo, da bomo imeli zaposlenih trideset delavcev, torej jamčimo za njihovo zaposlitev, in še, da bomo najmanj tri leta izdelovali te izdelke. Tu ni bilo nobenih špekulacij. Mi smo proizvodno podjetje in smo podjetje prevzeli zaradi proizvodnje in ne zaradi česa drugega.«

Novi lastnik Keral je torej podpisal nakupno pogodbo, dal jamstvo za zaposlitev, pa čeprav so v času, ko so čakali na odločitev sklada o kupcu, redno zaposlili deset delavcev, ki so prej delali pogodbeno.

In v kakšnem stanju je novi lastnik našel ali prevzel podjetje? »Ne bi komentiral, v kakšnem stanju je bilo podjetje, dejal bi le, da je bilo pač v takšnem, kot da bi se prodajalo že štiri mesece. Sicer vam pa veliko pove že to, da je po mesecu in pol spet zazvonil telefon. Neverjetno je, da je firma, ki izdeluje blago, ki se mora prodajati po Evropi, lahko tako dolgo in na tak način odrezana od sveta.«

Da milijona mark nima v žepu noben uspešen podjetnik, je že večkrat povedal Jože Tompa. »Mi imamo v Veliki Polani nepremičnine, ki so jamstvo banki, da bo Lekop v tem znesku dobil posojilo. Mi smo za to, da delamo, banka pa, da ima denar.«

V Keralu pa so po stavki ves čas delali, saj je dobilo podjetje najverjetneje od republiškega sklada dva milijona, da so poravnali nekatere obveznosti in so si zaposleni izplačevali višje plače. Ali bodo plače za delavce tudi vnaprej?

»Če bi mislil, da plač ne bo, potem firme ne bi jemale in se obvezal, da bom vodil proizvodnjo vsaj tri leta. Za tri leta pa res ne bi plačeval ljudi.« Seveda pa bo nekaj časa moral Lekop sofinancirati Keral tudi pri plačah.

Strojev pa niso ustavili niti ob predaji podjetja novemu lastniku, saj kupceva za izdelke le niso povsem izgubili. Prodajali pa jih bodo lahko tudi v trgovskem centru sredi Lendave, kot si ga je zamislil podjetnik Stjepan Sakač, lastnik družinskega podjetja Ing-gra, ki se je prav tako prijavil na natečaj za nakup Keral.

»Normalno je, da sem jaz prvi za to, da se ta center tu v Lendavi razvija, še posebej sedaj, ko smo mi vključeni vanj. Neumen bi bil, če ne bi bil poslovno zainteresiran, da Ing-gra uspe narediti ta center.«

Medijski prah, ta se bo dvigovalo tudi vnaprej, pa čeprav mi tega nismo vajeni. Ni pa v redu, da potem enačimo Sakač in Tompa, to sta dve firmi, to je rivalstvo dveh firm, pa čeprav se midva s Sakačem lepo pozdravljava in verjamem, da se ne bova grdo gledala.«

Tompa je imenoval tudi novega direktorja Keral, Miroslava Pečaniča, ki je napovedal, da bodo poskušali narediti vzorno firmo. »Upam, da bomo še pred novim letom lahko dali v javnost podatke, da je podjetje uspelo in da so vsi problemi mimo.« je optimistično dejal Jože Tompa. MH

Soboška vlada podaljšala rok podjetnikom – Za ekološko sanacijo lipovske asfaltne baze – 84 odpisov dohodnine

Na novo zaposlili 77 delavcev

V murskosoboški občini so do roka prejeli 37 vlog za najetje posojila za razvoj podjetništva in obrtništva. S podpisom pogodbe pa so se posilili zavezali, da bodo do konca minulega leta zaposlili skupno 112 delavcev. Pozneje so trije zmanjšali svoj zahtevek, tako da bi zaposlili 109 delavcev, za kar naj bi posojiljemalec prejel za vsakega na novo zaposlenega delavca po sto tisoč tolarjev. Zdaj ugotavljajo, da so od predvidenih 109 zaposlili le 77 delavcev ali 70,6 odstotka. Največje odstopanje je v proizvodnih dejavnostih, kjer 16 delavcem niso našli nove zaposlitve, sledijo pa trgovina (10 posameznikov je ostalo brez zaposlitve), storitvene dejavnosti (4 primeri) in zdravstvo (2

primeri). To pomeni, da bodo morali spričo prejetih posojil v teh podjetjih in ustanovah zaposliti še 32 delavcev. Kot poglavitne vzroke za neizpolnjene obveznosti navajajo slabši gospodarski položaj, zmanjšan obseg prodaje in nedokončane naložbe. Zato so se na seji soboške vlade odločili, da rok za izpolnitev teh obveznosti podaljšajo do konca marca letos.

Člani izvršnega sveta v Murski Soboti so tudi podprli zanimiv predlog Cestnega podjetja, ki bo od republiškega ministrstva za varstvo okolja in urejanje prostora skušalo pridobiti 30-odstotni delež za 8 milijonov 300 tisoč tolarjev vredno naložbo, in sicer za ekolo-

ško sanacijo asfaltne baze v Lipovcih. V ta namen so že pripravili vso potrebno dokumentacijo, zato se nadejajo, da bodo dobili dokaj ugodno posojilo, ki bi ga lahko odplačali v osmih letih. Preostalih 70 odstotkov denarja pa naj bi zagotovili v murskosoboškem Cestnem podjetju. Zelena luč je bila prižgana tudi za poročilo o uresničitvi finančnega načrta zimske službe v sezoni 1991/92. Izvajalec, to je Cestno podjetje, je namreč predložil predračun, ki je znašal nekaj čez 9 milijonov SIT. Pri tem so upoštevali le posipavanje in soljenje cest, kajti zaradi mile zime snega ni bilo potrebno pluziti.

V nadaljevanju seje pa so obrav-

navali še predloge za odpis dohodnine za leto 1991 (skupni znesek znaša blizu 287 tisoč tolarjev). Soglašali so s predlogom Uprave za družbene prihodke, da se ugodi 84 prošnjam zavezančev, ki so v 25 primerih ostali brez zaposlitve in nimajo nobenega vira za preživljanje, 16 upokojencem z minimalno pokojnino, 6 mladoletnikom oziroma otrokom, ki so ostali brez staršev in prejemajo rejnino ali mesečno pokojnino, in 37 posameznikom, katerih bruto izplačani osebni dohodek v letu 1991 ni presegal sto tisoč tolarjev. Zavrnila pa so 13 prošenj zavezančev, ker odpis dohodnine ne bi ogrozil njihovega preživljanja. MILAN JERŠE

Murskosoboške denacionalizacijske zagate

Prepočasno vračanje premoženja

Tudi v občini Murska Soba imajo številne zahtevke za vrnitev področnega premoženja. Podatke zbirajo ločeno v treh občinskih sekretariatih, ki jim pri reševanju posameznih zadev pomagajo tudi drugi upravni organi, predvsem sekretariat za notranje zadeve, ko gre za ugotavljanje državljanstva, pritegnili pa so tudi geodetsko upravo in druge. Na ta način posamezniki prihiti do ustreznih podatkov, potrebnih za uveljavitev zahtevki vlog. Marsikdaj pa se postopki močno zavlečejo, ker so zahtevki strank nepopolni in je treba ugotoviti dejansko stanje. Zato ne bi smeli krivde za zamude naprtniti zgolj upravnim delavcem, ki si prizadevajo, da bi ob dodatnem delu čimprej prišli do želenih podatkov.

Za zdaj le mlin v Kuzmi

V sekretariatu za gospodarstvo so zvedeli, da so v predpisanim roku prejeli 17 zahtevkov za vrnitev podjetij. Popolne so bile le 4 vloge, 11 so jih vrnilo naslovnikom, da jih dopolnijo, medtem ko bodo morali 2 vloge dopolniti pozneje. Tačas rešujejo le eno zadevo, in sicer zahtevek za vrnitev mlina v Kuzmi. Kot kaže, bo ta primer kmalu vendarle ugodno rešen, saj je dano soglasje za poravnavo, kar je v skladu z zakonom o denacionalizaciji. Manj uspeha pa je bilo v primerom mlina Ladislava Kuzmi v Pucovcih, saj v zemljiški knjigi ni zapisan pravni naslednik. Ker tega mlina ni več, ni možno narediti niti zemljiško knjiznega prenosa. Zvedeli smo, da se za območje Pucovce pripravila nova zemljiška knjiga, v katero bo vrnitev naslednik vnesen avtomatično.

Drugi značilni primer pa je Šifnjarjeva žaga v Murski Soboti. Zanj so imeli zbrane že vse dokumente za obravnavo, ko je sodišče

zaradi uvedbe stečajnega postopka. Gre za naslednjo lesno industrijo Platana, ki je kasneje prevzela omenjeno žago. Po starem jugoslovanskem zakonu o stečaju namreč ni možno izločiti iz stečajne mase posameznih delov objekta. Pred tem je stečajni senat že prodal del te žage.

Sicer v sekretariatu za gospodarstvo pravijo, da imajo največ dela z dopolnjevanjem nepopolnih vlog, da bi jih pripravili vsaj za obravnavo. Nekaj zadev, kot so kulturni spomeniki in zaščitene zgradbe, so morali odstopiti republiškemu ministrstvu za kulturo, tri pa so predali sekretariatu za notranje zadeve, kjer morajo ugotoviti državljanstvo strank. Ob dobrem sodelovanju z geodetsko službo pa jih najbolj moti, da nimajo zaposlenega delavca, ki bi lahko sproti reševal posamezne zadeve.

Popolnih le malo vlog

Sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora pa je doslej prejel 59 zahtevkov za vrnitev stavbnih zemljišč, poslovnih zgradb in pro-

storov ter stanovanjskih zgradb. Od tega je bilo popolnih le 23 zahtevkov, 16 vlog je bilo vrnjenih, med njimi pa so jih 6 poslali upravnemu organu, odgovornemu za državljanstva. Poleg tega so morali 4 zahtevke zavreči, ker posilici niso bili upravičeni po denacionalizacijskem zakonu. Pet primerov so odstopili ministrstvu za kmetijstvo, enega pa pristojnemu sodišču. Preostale vloge pa bo treba še dopolniti.

Vrnjeni le trije poslovni prostori

Doslej so v tem sekretariatu izdali 3 odločbe za vrnitev poslovnih prostorov v naravi in 4 za stavbna zemljišča. V tem času so razpisali tudi ustne obravnave za vrnitev še treh poslovnih prostorov. Postopki tečejo in pričakovati je, da bodo prosilci dobili te prostore v naravi. V drugih primerih so se odločili za izplačilo odškodnine v obveznicah, pri čemer pa še čakajo na ustanovitve slovenskega odškodninskega sklada, ki bi zadeve postavil na pravo mesto. Ker je bilo v Murski Soboti porušenih veliko starih zgradb, je precej takih zahtevkov. Poleg tega je ob glavni Slovenski ulici veliko objektov, ki sodijo med kulturne spomenike, kar pa seveda ni v pristojnosti sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora. Tam pravijo, da si prizadevajo skleniti čim več poravnav s strankami, kajti marsikaj morajo počakati tudi na podatke iz stare zemljiške knjige, ki jih dobijo največkrat v dveh tednih, ne pa v osmih mesecih, kot v nekaterih slovenskih občinah. Hkrati pa morajo počakati še na ocenitev posameznih stavb, pri čemer se nekateri zavezanci ne strinjajo z zneskom, ker menijo, da so v objekt vložili več, kot je njegova ocenjena vrednost.

194 zahtevkov za vrnitev kmetijskih zemljišč

Največ zahtevkov za vrnitev nacionaliziranega premoženja pa je doslej razumljivo dobil sekretariat za kmetijstvo. Do sredine minulega tedna so našli kar 194 raznih vlog. Zal pa ugotavljajo, da je skoraj vsak drugi zahtevek nepopoln, zato so od strank zahtevali, da jih ustrezno dopolnijo. Z glavnimi za-

vezanci, to je KG Rakičan in Gozdno gospodarstvo Murska Soba, so že imeli informativne sestanke, na katerih so jih seznanili z zahtevki. V prvi vrsti gre za vračanje zemljišč v naravi, kot je npr. velik kompleks v Tešanovcih. Vsega skupaj je okrog 1700 hektarjev zemljišč in gozdov, ki bi jih morali v približno enakem razmerju vrniti razlaščencem. Doslej jim je uspelo ugodno rešiti 8 vlog, preostalih 22 pa so morali zavrniti, ker prosilci niso upravičeni do zemljišča. Največkrat se je v tej vlogi pojavljal družbeni sektor, celo vasi, čeprav je jasno, da so upravičenci lahko le civilnopravne in fizične osebe.

Največ težav z identifikacijo zemljišč

Največji problem imajo zaradi identifikacije zemljišča. Del starega katastra je bil namreč med drug svetovno vojno prenesen v Szombathely, zato nimajo ustreznih podatkov. Kako zamudno je identificirati vsako od teh parcel, si ni težko predstavljati. Ne preostaja jim nič drugega, kot da se na terenu neposredno seznanijo z dejanskim stanjem, ponovno izmerijo zemljišča in pridobijo podpise prizadetih. Potem pa morajo še nove zemljiške izmere primerjati in uskladiti z letom 1953, ko je bila nacionalizacija. Precej pregledav jim povzročajo tudi negativne odločbe o državljanstvu, saj je veliko upravičencev umrlo in tedaj še niso bili vpisani v državljanstvo knjige. Iškanje teh podatkov, kar opravljajo delavci sekretariata za notranje zadeve, pa je precej zamudno.

Veliko pričakujejo od odškodninskega sklada

Ogromno vlog mora zaradi najrazličnejših razlogov čakati, ker še ni ustanovljen odškodninski sklad, in vlagateljem zahtevkov izdajajo delne odločbe. Prav zato pa je največ nejevolje vlagateljev, ker za zdaj ne morejo dobiti priznanje odškodninskega sklada, onemogočen pa je tudi nakup zemljišč iz kmetijskega sklada. In ker posamezniki ne morejo dobiti vrnjenega ničesar v naravi, so upravičene zahteve za pripravo sprememb zakona s tega področja. MILAN JERŠE

Kdo je Lendavčan in kdo ni?

Zadnja »afera« Sakač in polemika okoli nje je v Lendavi povzročila nebroj »zaupnih« in manj zaupnih, večjih ali manjših uličnih, pisarniških in gostinskih razprav na temo, kdo pravzaprav je lendavčan in kdo to ni. Podjetniku Sakaču je bilo namreč očitano da je, (čeprav živi v Lendavi že več kot 30 let) prišleek, to pa je izzvenelo tako, da imajo vsi tisti ki niso »lendavčani« manj pravic. Če pobrskamo po statističnih podatkih, je tik po drugi svetovni vojni v Lendavi živelo okoli 1000 prebivalcev. Če torej vzamemo to številko kot mejo za priznavanje avtohtonosti, potem je nekaj nad 4000 prebivalcev, kolikor se je v Lendavo naselilo doslej, prišlekov, ki da naj bi imeli manj pravic. Polemike so šle še dalje, za vogali se ugotavlja, kdo je večji in kdo manjši lendavčan. Seveda je vse to velika neumnost in polemika o tem vnaša med ljudi nezaupanje. Nekoč je menda bilo drugače, pomembnost nekega meščana se je merila po tem, koliko je dal za razvoj svojega kraja, materialno ali duhovno. Vsak tisti, ki pa je imel svojo mesto le za odskočno desko v širni svet in potem pozabil na svoje korenine, si pač ne zasluži da bi ga častili. Kdor kbi pa za mesto v katerem živi daje kar zmore, še več se trudi da bi ga olepšal in obogatil pa je in bo zapisan v kroniko mesta. Vse ostalo je natolčevanje in kot so rekli stari ljudje nevoščljivost. Vprašanje denarja, koliko ga je in od kod je pa je druga zgodba in če jo že načenjamo, bi se morali vprašati odkod denar, za slehernega ki danes ustanavlja podjetje. JD

»Sindikalna« revizija lastninjenja

Iz sindikalnih vrst je prišla tudi pobuda za revizijo zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij. Tako ima vsako podjetje, sindikat ali skupina delavcev pravico, da v skladu z zakonom o lastninskem preoblikovanju podjetij do 5. aprila 1993 vložijo pobudo za revizijo postopka lastninjenja. To naj bi se zgodilo v vseh tistih primerih, ko obstaja utemeljen sum, da je prišlo do oškodovanja družbene lastnine. Sicer pa je treba pobudo za postopek revizije vložiti pri republiškem družbenem pravobranilstvu samoupravljajca. V predlogu je potrebno navesti le pobudo za revizijo postopka zaradi prisvajanja družbene lastnine, za izvedbo postopka pa ni treba predložiti nobene dokumentacije. Po preteku zakonskega roka, ta je do 5. aprila letos, potečejo vse možnosti za revizijo postopka. M. JERŠE

Za vodovodi še telefoni

Razvoj lendavske občine po drugi vojni bi lahko razdelili na več etap, vsaka pa razvorna usmeritev. Najprej v prvih letih po vojni je bila njihova vodovodov. Vsaka vas je želela imeti svoj vodovod in večina ga res tudi ima. V nekaterih vasi pa so se priključili na lendavsko, v večini pa res tudi ima. Pred petimi leti pa so si v občini zastavili cilj, da bi v vsaki vasi imeli vsaj po en vodovod. To cilj se je konec lanskega leta uresničili. Na osrednje telefonsko omrežje so priključili 300 telefonskih naročnikov v Gornicah pri Lendavi, Čentibi, Dolini, Pincih in Pince-Maruhi ter Benici. Tako ima res sleherna vas v občini namirnega telefonskega omrežja. Ta program je uresničen z denarjem, ki so ga zagotovili prosilci občanov, občinskimi proračunskimi sredstvi ter sredstvi republiškega proračuna, namenjenimi za hitrejši gospodarski razvoj ogroženih območij v Sloveniji. Kaj sledi? Vse kaže, da je na obzorju nova doba delavcev, ki v Lendavi. JD

Po prvem polletju na Srednji zdravstveni šoli M. Sobota

Danes bi se tolkli po glavi

Se ne tako dolgo nazaj je nad Srednjo zdravstveno šolo Murska Sobota že skoraj visel Domoklejev meč, saj ji je pretela nevarnost, da bo morala zapreti vrata. Iz nepojasnjenih razlogov je namreč vpis učencev naenkrat močno upadel, da jih je bilo dovolj komaj za en oddelek. Če bi se to nadaljevalo, bi se šola 'razpolovila' in polovica delavcev bi bila preveč. Zaradi zmanjšanega vpisa pa so se že začeli otepati z nemajhno izgubo. Zato je bilo slišati kar precej glasov (tudi v Pomurju), da bi zdravstveno šolo ukinili ali pa bi kvečjemu ta program prenesli v okvir nekoč 'vsestranskega' Srednješolskega centra tehniško-pedagoške usmeritve Murska Sobota, v njihovo stavbo pa bi kazalo preseliti gimnazijo oziroma tedaj še naravoslovno-matematično usmeritev. In če bi to res storili, bi se najbrž marsikdo danes tolkel po glavi.

Res je sicer, da v Pomurju ne potrebujemo toliko maturantov, kot jih konča Srednja zdravstvena šola Murska Sobota (2 ali 3 oddelki), toda za katere srednješolske programe pri nas pa je mogoče reči, da ne dajejo presežkov, če imamo v mislih zaposlovanje le v Pomurju? Samo neko kratko obdobje je bilo takšno, da je večina mladih dobila službe v svojih poklicnih usmeritvah, zdravstveni tehniki pa so se morali prekvalificirati (zaposlovati v tovarni Mura in drugje), če niso hoteli zdoma. V Ljubljani

Zakaj se je naenkrat tako močno povečalo zanimanje za vpis na Srednjo zdravstveno šolo Murska Sobota? Kaže, da se je spremenil odnos okolja. Včasih so nekateri zelo poudarjali, da je zdravstvenih delavcev preveč in s tem so vplivali tudi na odločanje mladih za ta poklic. Toda presežki so bili tudi pri drugih kadrih, vendar se o tem ni govorilo. To pa je sicer eden od najdražjih srednješolskih programov. Ko je bil govor o racionalizaciji, je bila omenjena tudi zdravstvena šola. Na srečo se je zanjo odločno borila predvsem občina Murska Sobota, ki je pokrivala tudi izgubo, drugim pa kot da je bilo vseeno.

in drugih večjih slovenskih mestih pa so jih še kar potrebovali. In prav je, da jih nismo pošiljali tja v glavnem kot nekvalificirano delovno silo, kar velja tudi za tujino, kjer so naše kadre prav tako radi sprejemali.

V kakšnem položaju je šola danes? Najkrajši odgovor je: V dokaj dobrem! Lani so imeli toliko prijav za vpis v 1. letnik, da so zaprosili za dodatne 3. oddelek, republiško ministrstvo za šolstvo in šport jim ga je tudi odobrilo. Kljub vsemu pa so morali sprejeti sklep o omejitvi vpisa, oziroma odkloniti okrog 20 učencev, ki so dosegli slabše učne rezultate v osnovni šoli (preverjanje znanja v 8. razredu, splošni uspeh). Tudi za novo šolsko leto kaže (namere osmošolcev), da bo dovolj prijav za vpis 3 prve letnike. In kako so končali letošnje prvo polletje?

»Dosegli smo pričakovane cilje, ki smo si jih zastavili. Šolsko leto na naši šoli je še vedno razdeljeno na 4 semestre oziroma ocenjevalna obdobja, ker se za prehod na 3 semestre še nismo dovolj dobro pripravili, ne bi pa želeli, da je to samo lepotni popravek. Najprej je treba pripraviti učitelje, da bodo zares spremenili metode dela in da bodo to tudi dokazovali pri delu z učenci. Njim je potrebno dati trajnejše in bolj uporabno znanje.

Ob polletju smo dosegli okrog 75-odstotni povprečni učni uspeh, en prvi letnik pa celo 100-odstotnega. Najslabši pa so bili 4. letniki. Pred dvema letoma smo uvedli novost, da ima vsak učitelj vsak teden govornilno uro za svoj predmet. Starši dokaj redno prihajajo (okrog 70 odstotkov), in to od boljših ter slabših učencev. Nekateri pridejo tudi zato, da bi se pogovorili, kako doseči boljše oceno. Rezultati so vidni, zmanjšuje se število učencev, ki bi imeli po 2, 3 in več nezadostnih ocen. Te govorilne ure so bistveno pripomogle k izboljšanju učnega uspeha in večji

Če ne doma, pa služba v tujini

Prišlo je tudi do neposrednega sodelovanja z zdravstveno organizacijo v Münchnu. Oni investirajo v nadstandardno opremo za praktični pouk. Določeni število učencev pa zagotavljajo tudi zaposlitev v njihovih zdravstvenih ustanovah. To je letno okrog 15 maturantov. Odhajajo in večina jih je še kar zadovoljna. Nekateri bi sicer raje delali v bolnišnicah in manj v raznih domovih, kjer pa so večje potrebe. Za to šolsko leto so jim obljubili, da jim bodo priskrbeli dodatno opremo za pouk fizike, in sicer predvsem z aparaturami, ki pri nas še niso standardne. Tako bodo učenci lahko opravljali tudi razna raziskovalna dela. Konkretne obveze, da bi morali toliko in toliko učencev napotiti k njim, pa nimajo. V Münchnu pa bi radi vedeli, koliko jih bo pripravljenih priti v službo k njim. O tem se morajo odločiti dijaki ob koncu tretjega ali v začetku 4. letnika. Ni lahko iti zdoma, toda bolje je imeti službo kot pa biti nezaposlen. Slovenija je tudi premajhna, da bi lahko dobili vsi delo doma.

povezanosti staršev s šolo, tako da nimamo večjih vzgojnih problemov. Če pa starši ne prihajajo in bi bilo tu nujno, jim pošljemo pisno povabilo na pogovor.« nam je povedala ravnateljica šole Darinka Škrjanec.

Kako pa uresničujete priporočila Ministrstva za šolstvo in šport Republike Slovenije o preverjanju in ocenjevanju znanja?

»Učitelji imajo navodilo, da učencev ne smejo preobremenjevati. Vemo, kolikšna je človeška zmogljivost. Če gremo čezno, naredimo več škode kot koristi. Načeloma so spraševanja napovedana, ne pa vedno. Včasih je treba sproti preverjati znanje, da lahko učitelj nadaljuje s snovjo. Učencev mora imeti temelje, da bo lahko razumel nadaljnjo snov. To je različno od predmeta do predmeta. Če neko poglavje nima neposredne zveze z nadaljnjo snovjo, je lahko samo napovedano spraševanje. Dogovorimo pa se, do kdaj naj bi si učenci popravili nezadostne ocene v tej ali oni redovalni konferenci. To se vpiše tudi v dnevnik. Šola postavi rok. Nezanjaj bi namreč učencem delalo prevelike težave pri nadaljnjem puku. To je dogovor z učenci.«

Zadovoljni so tudi, ker se izboljšuje uspeh učencev, ki se vpisujejo. Čedalje več je tudi odličnikov. Povprečna ocena je 3,8. To je prav, kajti tudi zdravstveni program je dokaj zahteven. Maturanti pa lahko z uspehom nadaljujejo študij na večini univerz, in to brez sprejemnega izpita, če ni preveč prijav. To je celotno naravoslovje in zdravstvo. Vpisujejo se na višjo zdravstveno šolo, študirajo tudi psihologijo, kemijo, biologijo, telesno vzgojo, veterino idr.

Okrog 40 odstotkov jih nadaljuje študij, 20 % išče takojšnjo zaposlitev doma, okrog 15 % se jih odloči za Nemčijo, Avstrijo ali druge države, nekateri pa čakajo doma na zaposlitev v svoji stroki.

Vse to govori v prid temu, da Pomurje zares potrebuje tudi zdravstveno silo

JOZE GRAJ

Vprašanja in odgovori o vodenju ter gradnji zbirnega centra v Vidoncih

Republiška uprava za zaščito in reševanje je z odredbo določila ustanavljanje oziroma odpiranje begunskih zbirnih centrov in prav tako jih je z odredbo sredi oktobra ukinila. O tem so bili obveščeni vsi štabi civilne zaščite, ukaz pa je pomenil, da naj bi vodenje zbirnih centrov prevzele druge naše nekrizne ali »civilne« institucije. Civilno zaščito so torej razrešili vodenja zbirnih centrov. Občinski izvršni sveti so potem imenovali nove upravljalce zbirnih centrov in običajno so to nalogo zaupali centrom za socialno delo, vse pristojnosti za begunce in zbirne centre pa je sčasoma prevzel Urad za priseljevanje in begunce.

Begunski zbirni center v Konišču v radgonski občini in lendavskega v Lendavskih Goricah ne vodijo več občinski štabi civilne zaščite; ljutomerski v Veržeju in soboški v Vidoncih in Domanjševcih pa so še vedno pred vodstvom občinskega štaba civilne zaščite, vendar so vodenje ljutomerskega zbirnega centra zaupali zaposlenemu v okviru javnih del.

Zakaj tudi soboška občina vodenja zbirnega centra ni prenesla na druge institucije?

Brigita Bavčar, predsednica odbora za begunce soboške skupščine, je dejala, da so na odboru proučevali to možnost in prišli do sklepa, da je obstoječa oblika organiziranja najprimernejša, in sicer da koordinacijo vodi odbor za begunce, izvajalec pa je še naprej štab za civilno zaščito. To so posredovali tudi Uradu za priseljevanje in begunce v Ljubljano, kjer so to obliko organiziranja vodenja centrov potrdili in priznali kot primerno, saj sopro Sloveniji različne oblike vodenja in so nekateri centri še vedno v okviru štabov civilne zaščite. Drugih ali novih navodil za vodenje pa iz Ljubljane niso dobili.

Kljub temu je na januarjski seji odbora za begunce, po tem ko so govorili o konfliktih v centru v Vidoncih, predsednica odbora Brigita Bavčar direktorju centra za socialno delo Janezu Srešu zastavila vprašanje, ali ne bi oni prevzeli vodenja centra, vendar je odgovoril, da zaenkrat za to še ni potrebe.

Na občinski štab civilne zaščite sem pisno (po predlogu načelnika občinskega štaba civilne zaščite Slavka Javka) nastavila vprašanja o vodenju zbirnega centra v Vidoncih ter gradnji doma, na katero so pripravili pisne odgovore.

Sobota rešuje urbanistični problem severnega dela mesta

Ne obnova, ampak selitev vojašnice

Sedanja lokacija vojašnice je bila skrajno neprimerna že v preteklosti; napačno načrtovanje v bližini mesta, zdravstvenih in kopalniških objektov je bilo najbolj očitno med I.I. slovensko vojno, vojašnica pa bi postala še bolj problematična v prihodnosti, saj bi onemogočala nadaljnjo urbanistično širitev mesta proti severu. Ker je Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije odločilo, da bodo vojašnico v Murski Soboti obdržali in obnovili za motorizirano enoto teritorialne obrambe, se je izvršni svet odločil, da bo ukrepal hitro in učinkovito.

Če se že troši državni denar, je bolje, da se troši na našem območju, tako da imajo od tega koristi tudi pomurska podjetja in občine – po tej najbolj enostavni logiki in pod pogojem, da ne bo šlo za okolju škodljivo dejavnost, je murskosoboški izvršni svet poslal v začetku leta 1992 slovenski vladi pobudo, da se vojašnica preseli. Ne le da bi z obnovo vojaških objektov onemogočili nadaljnji razvoj mesta proti severu, ampak bi morali najprej rešiti komunalno urejenost tamkajšnjega vojaškega območja – vojska JA si je namreč lastila razne pravice, tudi to, da je imela svoje kanalizacijsko in vodovodno omrežje. Ministrstvo je pobudo soboške vlade sprejelo, predlagano novo lokacijo so si pred kratkim tudi ogledali in bili z njo zadovoljni. Edini pogoj je, da z gradnjo novih objektov na novem prostoru ne bodo imeli večjih stroškov, kot če bi obnavljali sedanje objekte.

Seveda bo zaradi tega občina nekoliko oškodovana, vendar pa bo v zameno dobila eno najboljših lokacij, kjer se bo v prihodnosti uredil rekreacijsko-informativni center.

Silvo Podlesek, odgovoren za varstvo okolja in urejanje prostora pri soboški vladi, je povedal: »Izvršni svet je podpisal pogodbo z Zavodom za ekonomiko in urbanizem o izdelavi zazidalnega načrta, ki delno vključuje tudi izbiro lokacije; oni sami se o tem pogovarjajo s strokovno službo ministrstva za obrambo. Pripravili bodo

bo, ko bo končana, skoraj za polovico nižja, s tem da so bila opravljena še dela na Hodušu, Domanjševcih, Beltincih, zgrajen vodovod (2900m) v Vidoncih z vodnim zbiralnikom, 500 metrov vodovoda v Domanjševcih, sofinancirana ureditev črpalnice na Hodušu in cest ter tlakovanje ceste v Vidoncih, ureditev kuhinje in starega objekta, sanacija šole v Beltincih ipd.

Občina je določila strokovnjaka za nadzor nad gradnjo objekta ter predstavnik odbora za begunce, ki je usklajeval potrebno pri gradnji, v okviru javnih del je bil začasno nameščen delavec, ki je dejansko bil vodja gradnje. Posamezne etape gradnje pa so vodili najugodnejši izvajalci posameznih del. Cena kvadratnega metra objekta z vsemi instalacijami, razen fasade, znaša 610 DEM za objekt B, za objekt A pa 660 mark za kvadratni meter. Natančne podatke bo možno dobiti po predaji objektov in zaključnem računu.

– Kateri obrtniki opravljajo izvajalska dela?

Izvajalci del so Anton Madjar, Janez Benko, Klemenčič, Janez Fras, Milan Fras, Alojz Hauzar, Weindorfer, Cestno podjetje Murska Sobota, Izidor Filip, Ivan Laskovič, Drago Nemec, Jože Novak, Viktor Dervarič, Mizarstvo Beltinci, Projektiivni biro, Trishop, Pom-grad, Potrošnik, Kema, Chemo.

– Kdo je oziroma bo lastnik nove stavbe in v kakšne namene bo rabila, ko se bodo begunci izselili?

Objekt je last občine Murska Sobota. Predvideva se, da bo uporabljen za vzgojo mladine za življenje v naravi, za potrebe usposabljanja struktur zaščite in reševanja, za kinologe, tabornike, radioamaterje ipd.

– V kolikšnem deležu je pri stroških gradnje udeležen lastnik nove zgradbe?

Občina je v obdobju do 31. 12. 1992 zagotovila začasno kreditiranje v višini 7.025.881,85 SIT.

– Zakaj na meji v glavnem samo delavci civilne zaščite prevzemajo

Republiška priznanja zasebnikom

Na skromni slovesnosti so delavcem – zasebnikom iz treh skosoboških občine za večletni uspešno delo v sindikatu republiška priznanja. Prejemniki jih Jože Časar, Andrej Mesarič in Drago Mesarič.

MAJDA HORVAT

uporabljamo za ogrevanje v bazenu, bomo še dodatno bili, temu dodali teniška, šmaka in nogometna igrišča, smiselno uredili in povežali.

V mestu Murska Sobota krešejo mnenja; večina se za tvojo vojašnico strinja, nekateri so nasploh proti vsakršni vojašnici v Murski Soboti. Tem spremljajo zagovorniki realnega preteklost in prihodnostni imeli že pred dvema letoma murju kakšno motorizirano ne bi tankovske enote močno pritiskale prav mejne prehode; nikoli bo čez deset ali dvajset naš sovražnik. Kakor koli mora biti (kajti za nasprotno danes prepozno), naj bo motech!

BERNARDA B.

Pomurski svobodni sindikati sredi obsežne akcije

Delavcem razliko denarnih nadomestil

Te dni poteka pri območni organizaciji Zveze svobodnih sindikatov Pomurja obsežna akcija za uveljavljanje razlike denarnih nadomestil brezposelnim, ki jo je spodbudila odločitev Ustavnega sodišča Republike Slovenije. Brezposelni, ki so med 16. februarjem 1991 in 30. novembrom 1992 prejeli denarna nadomestila, so namreč upravičeni do poročanja zaradi prazniko izplačan nadomestil. Ustavno sodišče je ugotovilo, da so bila v omenjenem obdobju izplačana denarna nadomestila neuskla-

jena z določili zakona o zaposlovanju in zavarovanju za čas brezposelnosti. Vsi oškodovanci lahko pri pristojnem zavodu za zaposlovanje uveljavijo to pravico, pri čemer morajo izpolniti zahtevek, za katerega so poskrbeli v svobodnih sindikatih.

Kot smo zvedeli, je v Pomurju takih delavcev, ki so zaradi ugotovljenih trajnih presežkov ali stečajev podjetij izgubili delovno mesto, približno 3400. Največ jih je v murskosoboški občini, in sicer okrog 1200, sledijo pa lendavska in gornjeradgonska (po

900) ter ljutomerska občina (približno 400 takimi delavci. Seveda pa mora vsak med njimi najti v šestih mesecih po odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije vložiti zahtevek na pristojno enoto zavoda za zaposlovanje. Kdor tega v predpisanem roku ne bo storil, ne bo upravičen do poročanja nadomestila.

Zato pomurski svobodni sindikati pozivajo vse take delavce, da se čimprej oglašijo na uradni mestih in dajo zahtevek.

MILAN JE

nasveti

Dogajanja na Ljubljanski borzi



Tokrat bo moje tedensko poročanje krajše za en dan, tako da se bo pričelo s torkom 2. 2. in končalo s petkom 5. 2. in ne s ponedeljkom, tako kot je običajno. saj je bil v ponedeljek 8. 2. 1993 praznik.

Uvrščena kotacija I. obveznice

Z obveznico RSL 1 je bil v tem tednu dokaj velik promet, tako kot je za to obveznico že običajno, razen v tork 2. 2. ko je bilo s to obveznico le 1410 lotov prometa. Ostale dni se je promet povečeval, tako da je v sredo dosegel 10513 lotov, v petek pa že 16997 lotov. Enotni tečaj te obveznice je nihal le za 0,1 odstotno točko od 116,0 do 116,1. tečaj posameznih poslov pa so se gibali v večjem razponu in sicer od 115,2 do 117,9. Z obveznico RSL 1 (O) je bilo le 20 lotov prometa 4. 2. potečaja 115,0, tako da zdaj njen enotni tečaj zaostaja za to obveznico brez izkoriščenih davčne olajšave za 1,0 odstotno točko, kar je vsekakor sprejemljivejši kot tedaj, ko je ta tečaj presegel tečaj obveznice brez izkoriščenih davčne olajšave.

Enotni tečaj obveznice RSL 2 je tokrat nihal od 89,4 do 89,7, teden pa zaključil pri 89,4, prometa pa je bilo v tork 2. 2. za 72 lotov, v sredo za 1171 lotov, v četrtek za 810 lotov in v petek za 1137 lotov. Tudi z obveznico RSL 2 (O) je bil opravljen promet le 4. 2. in sicer z 2 lotoma po tečaju 86,8, pa še ta posel je bil aplikacijski.

Uvrščena kotacija II. obveznice

Obveznica Mesto Ljubljane, 2. 2. porasla iz 92,2 na 93,1 (+0,9 odst. t.) pri prometu 65 lotov, naslednjega dne pa na 93,7, ko je bilo za 200 lotov prometa. Tudi v četrtek je ostal njen enotni tečaj na istem nivoju pri prometu 100 lotov. V petek pa so bili prijavljeni aplikacijski posli s 76 loti te obveznice po tečaju od 93,3 do 93,7, tako da so je enotni tečaj izoblikoval na 93,51. S to obveznico z izkoriščenim davčno olajšavo pa tudi ta teden ni bilo prometa.

Uvrščena kotacija II. delnice

Tudi ta teden se je trgovalo le z delnico Lek v uvrščeni kotaciji II. njen enotni tečaj pa je 2. 2. porasel iz 14017 na 15000 (80 lotov), naslednji dan na 15303 pri 565 lotih prometa, v četrtek pa na 15779 (426 lotov). V petek je bil pripravljen le aplikacijski posel z 10 loti te delnice po tečaju 15300.

Prosti trg - obveznice

Enotni tečaj obveznice Gorenje je 2. 2. porasel za kar 1,2 odstotni točki (90,4) pri 683 lotih prometa, v sredo je za 0,7 odstotne točke (91,1), kar je bilo le za 69 lotov prometa. V četrtek je enotni tečaj te obveznice neznamno padel na 91,0 pri 832 lotih prometa, v petek pa ponovno padel za kar 0,6 odstotne točke na 89,4, kar je tudi

razumljivo, saj je bilo za kar 7202 lota prometa.

Tokrat beležimo večje padce tečajev pri manj likvidnih obveznicah, kot sta obveznici Juteks in Lek 1, s katerima je trgovanje bolj reuko.

Tako se je po daljšem času 4. 2. trgovalo z obveznico Juteks, njen tečaj pa je padel glede na tečaj 18. 1. za kar 4,0 odstotne točke iz 104,0 na 100,00, prometa pa je bilo za 20 lotov.

2. 2. 93 je bil prvič po 22. 1. opravljen tudi promet z 20 loti obveznice Lek 1 po tečaju 105,0, kar predstavlja padec za kar 6,0 odstotnih točk (tečaj 22. 1. je bil namreč 111,0).

Enotni tečaj obveznice Lek 2 je že dalj časa stabilen in sicer 98,0, v tem tednu pa je bilo s to obveznico le za 20 lotov prometa 2. 2. 5. 2. pa je bil prijavljen aplikacijski posel za tri lote te obveznice prav tako po omenjenem tečaju. Stabilnost tečaja velja tudi za obveznico Lesnina in sicer 85,7. Po tem tečaju sta bila prijavljeni aplikacijska posila v četrtek (6 lotov) in petek (3 loti), zaskrbiljujoče za likvidnost te obveznice pa je padanje prometa z njo.

Obveznica Laško je 1. 2. 1993 zapadla, tako da je v tečajnici ne boste več zasledili, z 10 loti obveznice Metalna pa je bil prijavljen le aplikacijski posel 3. 2. po tečaju 84,0.

Promet upada tudi z obveznico Občina Laško, tako da je bil 2. 2. prijavljen le aplikacijski posel s 4 loti te obveznice po tečaju 80,2, v četrtek pa je lastnika zamenjalo 26 lotov te obveznice po tečaju 79,2. Tudi z obveznico Občina Zagorje je bil 2. 2. prijavljen aplikacijski posel po tečaju 80,0 (36 lotov), v sredo je lastnika zamenjalo 200 lotov te obveznice po tečaju 79,0, v četrtek pa 504 loti po tečaju 79,6.

Enotni tečaj obveznice PTT Gorica se je v tem tednu pričel ponovno rahlo vzpenjati, 2. 2. je tako narasel na 78,5 (+2,5 odst. t. glede na tečaj 28. 1.), prometa z njo pa je bilo za 120 lotov. V sredo je bil prijavljen aplikacijski posel s 36 loti te obveznice po tečaju 79,6 (+1,1 odst. t.), v četrtek pa se je njen enotni tečaj izoblikoval na 79,8, prometa pa je bilo za 48 lotov. Enotni tečaj obveznice PTT Ljubljana je 2. 2. narasel za 0,3 odstotne točke (99,4) pri 12 lotih prometa, naslednji dan pa padel na 99,3 pri 22 lotih prometa. V četrtek in petek so bili prijavljeni le aplikacijski posli skupno s 106 loti prometa po enotnem tečaju 99,4.

Obveznica Rogaška 1 je 2. 2. rahlo padla iz 89,1 na 88,8 pri 80 lotih prometa, v sredo in četrtek sta bila prijavljeni aplikacijska posila in sicer v sredo z 51 loti te obveznice po tečaju 88,1, v četrtek pa s 14 loti po tečaju 88,8. V petek pa je tečaj te obveznice padel na 88,0 pri 58 lotih prometa. Z obveznico Rogaška 2 je bil prijavljen 3. 2. aplikacijski posel za 16 lotov po tečaju 48,2, kar pomeni, da je ostala na istem nivoju, v četrtek je rahlo padel na 48,0 pri 12 lotih prometa, v petek pa je bil prijavljen aplikacijski posel z 1 lotom te obveznice po tečaju 46,8.

Z obveznicama Rogaška blagovna in Yulon ta teden ni bilo prometa.

Prosti trg - delnice

Delnica Dadas je 2. 2. narasla iz 19893 na 20113, prometa pa je bilo za 30 lotov, naslednjega dne je ostal njea tečaj enak pri prometu 20 lotov, v četrtek pa je ponovno rahlo narasla na 20297 (58 lotov). V petek je bil s to delnico prijavljen aplikacijski posel z 1 lotom po tečaju 20250.

Tečaj delnice MK Založba je tudi ta teden nihal. Tako je 2. 2.

padel iz 2700 na 2533 pri 836 lotih prometa, naslednji dan neznamno narasel na 2538 (80 lotov), v četrtek porasel na 2704 pri 450 lotih prometa, v petek pa ponovno padel, tokrat na 2621 (430 lotov).

Delnica NIKA je v začetku tedna še padala, da bi sredi tedna ponovno začela naraščati. Tako je 2. 2. padla iz 36072 na 35992 pri 170 lotih prometa, v sredo na 34912 pri 6 lotih prometa. V četrtek se je njen trend padanja, obrnil v trend naraščanja, tako je narasla na 35720 (86 lotov), v petek pa na 36000 (20 lotov).

Delnica Rogaška prednostna je 2. 2. padla iz 2809 na 2755 pri prometu 40 lotov, v sredo je bil prijavljen aplikacijski posel z 12 loti te delnice po tečaju 2672. V četrtek je lastnika zamenjalo 80 lotov te delnice po tečaju 2800, v petek pa s to delnico ni bilo prometa.

Tečaj delnice SKB prednostna je 2. 2. padel iz 17137 na 16310 pri 100 lotih prometa, naslednjega dne na 15959 (147 lotov), v četrtek pa na 15917 (60 lotov). V petek je tečaj ponovno narasel in sicer na 16657 pri 618 lotih prometa.

4. 2. so na borzi začele kotirati dolgo pričakovane redne delnice SKB. Kot vam je verjetno znano imajo tudi te delnice nominalno vrednost 50 ECU. Ker se te delnice prvič po zamenjavi začele kotirati na borzi, zanje ni veljala 10% omejitev porasta tečaja, tako, da so se prodajale po tečajih od 16500 do 21000, enotni tečaj pa se je izoblikoval na 18376. Naslednjega dne so bili s temi delnicami prijavljeni le aplikacijski posli s 148 loti, enotni tečaj pa se je izoblikoval na 18536.

TONČKA BOŽINOVIČ

ODHOD K ZDRAVNIKU

Ker so v Sloveniji doslej obstajale različne rešitve, dosedanje prakse ne kaže spreminjati. Zato bo v letu 1993 možna izbira osebnega ginekologa predvsem v dispanzerjih za ženske in v bolnišnicah, kolikor to dopuščajo dosedanje kadrovske zasedbe v specialistični ginekološki službi v bolnišnicah.

Ženske, ki se odločijo za ginekološko zdravljenje, morajo doplačati še razliko v ceni med cenami dispanzerja in cenami bolnišnične ali pa se prostovoljno zdravstveno zavarovati za nadstandard. Ta način bo veljal, če ga bo sprejel upravni odbor Zavoda za zdravstveno zavarovanje.

Brez napotnice le k izbranemu ginekologu

Za vsako zdravljenje, ki ga ne opravlja osebni zdravnik, je potrebna napotnica ali za fizioterapijo in negovalko na domu ustrezne »analoge«. Zato je brez napotnice mogoče iti le h ginekologu, ker je ta lahko izbrani zdravnik, pa tudi k psihiatru v zdravstvenem domu in bolnišnici (napotnica pa je potrebna za psihiatra, ki opravlja svojo dejavnost zasebno in ima pogodbo o opravljanju storitev z zdravstveno zavarovalnico). Napotnica ni potrebna niti za okulista, kadar gre za predpisovanje zdravil. Verjetno pa bodo izbrani zdravniki prenesli pooblastila za zdravljenje diabetesa, tuberkuloze in za druge bolezni na specialiste

ustrezne stroke. Napotnica pa ni potrebna nikjer, kadar gre za nujno oziroma neodložljivo zdravniško pomoč.

Premija za zavarovanje samo od pokojnine

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ne izplačuje samo pokojnin upokojencem, ampak tudi druge denarne dodatke in nadomestila, kot na primer denarno nadomestilo za invalidnost druge in tretje kategorije. Prejemniki tega in drugih nadomestil s pokojninskega zavoda, ki pa se nimajo statusa upokojenca, se ne morejo prostovoljno zdravstveno zavarovati kot upokojenci, katerim mesečno pri pokojnini odtegujejo premijo za prostovoljno zdravstveno zavarovanje. Osebe, ki s pokojninskega zavoda prejemajo denarne dodatke ali nadomestila, ne pa tudi pokojnine, se morajo prostovoljno zdravstveno zavarovati pri delodajalcu, če so zaposleni, ali skleniti posamično oziroma individualno prostovoljno zdravstveno zavarovanje.

Upokojenci, ki so sklenili skupinsko prostovoljno zdravstveno zavarovanje in so ugotovili, da jim od pokojnine premije niso odtegnili, se morajo oglašiti na enotah Zavoda za zdravstveno zavarovanje. Prav tako lahko dobijo na izpostavitvah družinski člani upokojencev izkaznice o dodatnem zavarovanju.

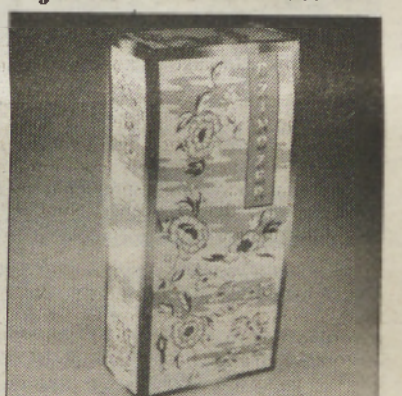
MH

Džirlo d.o.o.
p.p. 45 61000 Ljubljana
(061) 301-573
(061) 271-135
(068) 46-568

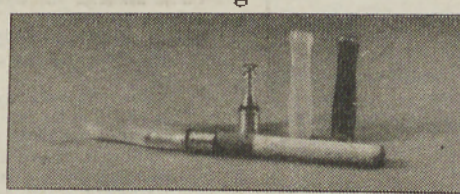
ČANG-ŠLANG



GINGER



TAR-GARD



KING-KONG



TAR-GARD JE USTNIK ZA TRAJNO UPORABO. ZDRAVJE JE VAŠE NAJVEČJE BOGASTVO - SE STRINJATE? Torej nehaite kaditi! Če pa se vam to zdi nemogoče, se zaščitite. TAR-GARD.

TAR-GARD je japonski izdelek, ki je osvojil svet. Majhno varovalo za TRAJNO uporabo, ki odstrani iz cigaretne dima do 97% škodljivih snovi. Deluje po fizikalnih zakonih aerodinamike in nima filtra - zato cigareti ne odvzame arome in je trajno uporaben. TAR-GARD omili ali celo odpravi značilni »kadilski kašelj«, preprečuje nastajanje nikotinskih oblog na zobeh in najpomembnejše: raziskave so pokazale, da v veliki meri preprečuje bolezenske spremembe na pljučih. Pri naročilu dobite poleg elegantnega črnega ustnika TAR-GARD še prozornega, pri katerem boste lahko opazovali njegovo delovanje. **KADILCU JE TAR-GARD POTREBNEJŠI OD VŽIGALNIKA!**

699 SIT + PTT stroški

"NAROČILNICA"

Ime in priimek: _____

Ulica in št. _____

Poštna št. in kraj _____

kosov KING-KONG kosov GINGER
 kosov TAR-GARD kosov ČANG-ŠLANG

Naročilnico pošljite na naslov: **Džirlo, p.p. 61000 Ljubljana**

KING-KONG, LJUBITE SE BREZ SKRBI! Vse svetovne raziskave so pokazale, da kljub nevarnosti aidsa ni prave prodaje kondomov, čeprav so ti še vedno najboljši varuh pred to hudo boleznijo. ZAKAJ? Zato ker kupca prisilijo k obotavljanju.

Te skrbi izginijo, če kupite KING-KONG, ker: zadrega izgine (ne kot pri klasičnem kupovanju v kioskih ali trgovinah) * zagotavlja vam popolno anonimnost * kondom je vedno pri roki * pri nakupu KING-KONGA lahko veliko prihranite. Ne verjamerite? Poskusite! KING-KONG je komplet 50 kondomov v raztopini meda; popularni medenjakali!!! Komplet vam pošljemo po pošti na naslov, če pa zaradi sostanovalcev tega ne želite, imamo rešitev: napišite svoje ime in priimek, namesto naslova pa post restante, poštno številko in mesto. S tem bo vse rešeno, vaš KING-KONG vas bo čakal sedem dni na pošti. Plačate po povzetju. Embalaža je navtralna.

699 SIT + PTT stroški

ČANG-ŠLANG JE ČAJ ZA ZMANJŠANJE TELESNE TEŽE. Med najpomembnejšimi boleznimi so tiste, ki so povezane s preveliko telesno težo. Vitki ljudje so bolj zdravi, krepkejši, lepši in uspešnejši. Naredite prvi korak: popijte skodelico ČANG-ŠLANGA! Mnogi pripravki za hujšanje (vitaminski napitki, tablete...) in razne diete so pomagali pri zmanjšanju telesne teže, idealne teže pa niso ohranili. ČANG-ŠLANG je drugačen. Pripravljen je iz naravnih sestavin po starodavni kitajski recepturi. Povzročja zmanjšanje apetita, izgubo sala, zmanjšuje telesno težo. Nekdanji kitajski velikaši so pili ČANG-ŠLANG, da so ohranili zdravo, prožno telo, mladost in gibčnost. Ker učinkuje, se je ČANG-ŠLANG na kitajskem ohranil do danes - celih 1700 let! V eni škatli ČANG-ŠLANG je 40 vrečic čaja - dovolj, da vam uspe! Vsak dan pred obrokom popijte skodelico čaja in vaše težave zaradi telesne teže se bodo raztopile. Naj bo vaše geslo: **ZDRAVJE. VITKOST. USPEH.**

699 SIT + PTT stroški

GINGER, ZA DOLGO IN SREČNO LJUBEZEN KUPUJEJO ŽENSKO - PIJEJO MOŠKI! Čaj GINGER je sestavljen po stari kitajski recepturi, ki se je ohranila dolga stoletja. Že stari Kitajci so ga pili, da so ohranili vitkost do poznih let. Pijte čaj je na Kitajskem obred - kmalu boste razumeli zakaj. Navdilo: vrečko s čajem prelijte s pol litra vrela vode in pustite da se ohladi. Vrečko odcedite in zavrzite. Čaj poljubno sladkajte, najbolje z medom. Pijte ga dvakrat na dan, zjutraj in pozno popoldne (ne zvečer) po 2,5 dl (polovico pripravljene količine). Čaj deluje postopno, zato ne boste občutili učinka že po prvi skodelici. Po nekaj dneh pa boste opazili, da je splošna napetost popustila, da trdno spite in da ste prijetno umirjeni. Ta občutek bo sčasoma prerasel v splošno počutje, kar se bo kazalo tudi z zboljšanjem kondicije, obnovno spojne moči in mladosti. Ko se bo to počutje ustalilo, zmanjšajte uživanje čaja na dva- do trikrat na teden.

699 SIT + PTT stroški

DEKLETA, POZOR! Vsa velika svetovna podjetja imajo svoja dekleta-modele, ki jih predstavljajo v medijih. REVLON npr. ima malo Cindy Crawford, NINA RICCI Iman, YVES SAINT LAURENT Isabelo Rossellini. Poberite DŽIRLO iše za slovensko tržišče deklet, ki ga bo predstavljalo v reklamnih spotih na TV in časopisih (v oglasih, na naslovnih straneh, v intervjujih ipd.). Dekle mora izpolnjevati naslednje pogoje: lep in zdrav videz * zanimiv nastop * uglajeno vedenje * privlačnost * očarljivost * psihološka pripravljenost za breme statusa znane osebnosti * pripravljenost za profesionalno opravljanje delovnih obveznosti. Vsa dekleta, ki jih to zanima, naj pošljejo dve fotografiji (obraz in telo) s čim več podatki na naslov: **Džirlo, d.o.o., p.p. 45. 61000 Ljubljana.** Poleg dekleta, ki bo predstavljalo podjetje Džirlo, bomo izbrali še 5 deklet, ki bodo članice skupine **DEKLETA DŽIRLO.** Opravljala bodo manekerske storitve za najbolj znana podjetja v Sloveniji, Avstriji, Nemčiji, Španiji in v drugih evropskih državah.

IZBOR VSEH DEKLET OPRAVI LASTNIK PODJETJA G. I. DŽIRLO OSEBNO.

OBVESTILO ZA KUPCE ČANG ŠLANGA

Rezultati akcije »NAŠ MALI ZNAK POZORNOSTI« bodo objavljeni v DELU in SLOVENSKIH NOVICAH dne 19. februarja '93 in v NEDELJSKEM DNEVNIKU 21. februarja '93.

NIKA
BORZNO
POSREDSNIŠKA
HISA d.d.

Cesta prvih borcev 8, Brezice 62200
Tel: 0608 62-236, Telefaks: 0608 62-652

POSREDOVALNICA LJUBLJANA
Slovenska cesta 54, Ljubljana 61000
Tel: 06 13-56, Telefaks: 06 13-347

POSREDOVALNICA MARIBOR
Partizanska cesta 3-5, 62000 Maribor
Tel: 06 29-460, Telefaks: 06 29-460

Creditanstalt - Nova banka d.d.

Z nami do uspeha

CREDITANSTALT - Nova banka, d.d., Ljubljana v svoji poslovni enoti v M. Soboti, Lendavska 11, ponuja:

- vse vrste bančnih storitev, občanom, obrtnikom in podjetjem,
- ugodno menjavo in nakup deviz,
- obrtnikom in drugim možnost poslovanja preko žiro računa

DELOVNI ČAS:
vsak dan od 8. do 16. in ob sobotah od 8. do 11. ure.

Lendavčani pišejo pisma vladi in trkajo na vrata ministrstev, vendar brez odgovora

Ignoriranje Lendave!

Če nekoga kaj prosi ali vpraša, je vljudno, da odgovori vsaj z da ali ne. Lendavčani že dve leti zamažajo čakajo na odgovor ministra za varstvo okolja in urejanja prostora o nadaljevanju melioracij na območju Črenšovca in Hotize oziroma o odvajanju vode v potok Libenica. Ta hidromelioracijska dela so pogoj za gradnjo povsem uničene magistralne ceste od Črenšovca do Jula marofa. Kmetijsko ministrstvo naj bi za izsuševalna dela že namenilo potrebna sredstva, z nasprotnega ministrva za varstvo okolja pa še ni odgovora niti pojasnila, kaj bi morali spremeniti ali narediti, da bi z deli lahko nadaljevali. Spomladi 1991 si je komisija na terenu ogledala zaščiteno območje Hotiškega jezera in potek cestne trase. Vse pa kaže, da v zapisniku ni bilo zapisano tako, kot so se dogovorili in načrtovali izsuševanja in zaščitniki okolja, kaj šele z graditelji ceste.

«Naši zeleni so sodelovali v javnih razpravah, vse dileme glede krajinske zasnove in načrtov so bile pojasnjene. Takrat smo tudi rekli, da se zavedamo odgovornosti in da želimo, da ne bi bilo pregrobnih posegov v okolje, zato smo imenovali občinsko komisijo za spremljanje izvedbe tega projekta. Problem je namreč kakovost izvedbe, ne pa projekt. Dejansko gre le za ureditev tistih jarkov, ki so včasih že bili, za obnovo stoletnih jarkov. Devetlaska komisija bi morala biti vsak dan na terenu, kajti projekt je lahko dober, toda kaj, ko buldožer pregloboko zareže ja-

rek.« je pred kratkim izjavil Miran Lovrin, član IS SO Lendava. Lendavčani so ministrstvom za varstvo okolja in urejanje prostora, za promet in zveze ter za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano konec januarja poslali pismo (prošnjo), naj se vendarle zganijo in pogledajo v predal, kje je tisti dokument, od katerega je odvisno nadaljevanje gradnje ceste. V pismu so zapisali: ...Odvodnjavanje magistralne ceste je na zahtevo vodarjev projektirano tako, da je osnova za odvajanje vode sedaj popolnoma zamuljen potok Libenica, ki bi dobil svojo prvotno funkcijo s predvi-

deno regulacijo v okviru izvedbe projekta HMS Ledava-Črnc. Komisija je ugotovila, da gre dejansko za nadaljevanje že začelih del, ki so na tem območju potrebna. Zapisnik so podpisali podpredsednik vlade Šešerko, tedanji in sedanj minister Jazbinšek, predstavnik Skupščine Požarnik, prestavnik Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine in drugi. Hkrati je bilo zagotovljeno, da bo projekt recenziran do 31. 5. 1991. V proračunu Slovenije za leto 1992 so bila zagotovljena sredstva za izvedbo projekta HMS Ledava-Črnc, kar je dalo realno možnost tudi za rešitev odvodnje meteornih voda z magistralne ceste, žal pa je bila recenzija istega projekta opravljena komaj 8. 12. 1992. Za lokacijsko dovoljenje je investitor zaprosil že 18. 12. 1990, žal pa ga ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora vse do danes ni izdalo. S tem je onemogočeno izvajanje projekta osuševanj in regulacije potoka Libenica, ki je edini možen odvodnik za meteorne vode z magistralne ceste

M-10-1. Dela pri rekonstrukciji magistralne ceste na odseku Črenšovci-Jula marof so zaradi nerešene odvajanja vode popolnoma zastala, saj gradnja zaradi visoke vode ni mogoča, poleg tega pa bo zaradi nerešene odvodnje tudi vzdržljivost že zgrajene ceste majhna in njen rok trajanja kratak...

Lendavčani so se poskušali pogovoriti z ministrom Jazbinškom že v sredo, 3. februarja, vendar od njega niso mogli priti. Zdenka Tadić, ki je v lendavski občini odgovorna za varstvo okolja in urejanje prostora, je povedala, da se morajo prej pri ministru najaviti in določiti temo pogovora. Enako težko (ali še težje) je z njim govoriti po telefonu, saj je vedno »na dveh sestankih«. Prav bi bilo, da bi minister in njegovi sodelavci tu in tam tudi pomagali občanom (pa čeprav tako, da jim povejo, kaj ni v redu), ne pa da jih le ignorirajo.

BERNARDA B. PEČEK

Sadjarji Pomurja za svoj sadovnjak

Več kot 130 članov Sadjarskega društva Pomurja se je minulo soboto zbralo v soboški Diani na občnem zboru, na katerem so pregledali delo društva v zadnjem letu in se dogovorili za program. Mnogi udeleženci na zboru je dokaz, da je društvo upravičilo svoj namen, saj se v Pomurju vedno več ljudi ukvarja s sadjarstvom. Nekateri delajo to ljubiteljsko, saj pridelejo sadje le zase in za prijatelje, vedno več pa je taksnih, ki pridelujejo tudi tržne presečke. V društvu so zastavili cilj, da pridelajo čim bolj zdravo sadje in temu so posredovali tudi dober del aktivnosti. V Sadjarskem društvu Pomurja skrbijo predvsem za izobraževanje svojih članov, zato s strokovnimi predavanji in praktičnimi prikazi sledijo najnovejšim dosežkom na tem področju. Tudi strokovni izleti

in izmenjava izkušenj s sadjarji na drugih območjih so področni temu cilju. Suša, ki je v lanskem letu prizadela kmetijstvo, je povzročila škodo tudi v sadjarstvu, žal pa so bili sadjarji pri tem čisto nemočni.



Razstava sadja in jedi iz njega ter izdelkov je v kavarni hotela Diana v obdobju številnih obiskovalcev. Foto: N. Juhovc.

Da se takšne nesreče ne bi ponovile, bo potrebno razmišljati tudi o urejanju namakalnih sistemov v sadovnjakih.

Med nalogami za letos bodo ob skrbi za nenehno izobraževanje članov posebno pozornost namenili ureditvi društvenega nasada v Otovcih na Goričkem. Najemno pogodbo za zemljišče, kjer bo sadovnjak, so že sklenili, naredili so ograjo in letos bodo začeli saditi drevje. Vsa dela bodo opravili člani sadjarskega društva prostovoljno, ta sadovnjak pa bo tudi kraj, kjer se bodo sadjarji v prihodnje zbirali in izmenjavali izkušnje ter se strokovno usposabljali.

Na občnem zboru so za predsednika Sadjarskega društva Pomurja ponovno izvolili Vlada Smodiša, ob tej priložnosti so pripravili tudi zanimivo razstavo sadja in sadnih izdelkov, večer pa sklenili z družabno-zabavno prireditvijo Ples z jabolkom.

L. Kovač

Do zdravega sadja

FETELOVA (abate fetel)
Odkrili so jo v Franciji, ni pa znan njen izvor. Na sejancu raste zelo bujno, zato jo moramo cepiti na posredovalko. Je srednje odporna proti škrlupu, zanimivo je pa, da je občutljiva za baker in tudi za hrusev ožig. Cveti srednje pozno, rodi srednje dobro, zori sredi septembra, v hladilnici pecejelj je nekoliko ukrivljen in srednje dolg. Kožica je gladka, tanka, svetlo beleno rumena, rdeča na sončni strani, rjasta ob pečluju. Meso je belo topno, sočno, sladko kiselkastega okusa - je dokaj okusna sorta.

VILJAMOVKA
Odkrila v Angliji leta 1765. Za tla ni zahtevna, odporna proti spomladanskemu mrazu, je srednje bujne rasti, občutljiva na bakterijski ožig in prapraševalna sorta, praktično samoneoplodna. Zarodi zgodaj, rodi odlično in redno. Zori od srede avgusta do septembra. V shrambi ne vzdrži dolgo, hladilnici pa do 3 mesece. Plod je srednje debel, zvončaste oblike, srednje debelim vratom, pecejelj je srednje dolg, kožica gladka, zeleno rumena, včasih z rdečico na sončni strani. Meso je belkasto, zelo sočno, drobno zrnato, topno, prijetnega okusa. Je odlična sorta za vsestransko uporabo - znano je žganje iz koniceranskih vinogradih.

oblike. Kožica zeleno rumene barve, na sončni strani prelita z rdečico. Po sebi ima rjasto prho - prevleko. Meso je rumenkasto bele barve, topno, sočno, prijetnega okusa in dišeče. Ni primerna za južna vroča podnebja, tudi v naših krajih v vročih poletjih postanejo listi črni, včasih celotno drevo. Temu pojavu pravimo topnotni udar.

DRUŠTVENKA
Odkrili so jo v Franciji 1849, zahteva zmerno toplo in vlažnejše podnebje. Je bujne rasti, odporna proti škrlupu in spomladanski pozebi. Cveti pozno in kratkotrajno. Rodi izmenično, zarodi pozno in malo. Zori konec septembra. Čim prej jo moramo obrati in plodove uskladiščiti. Plodovi se ohranijo do decembra. Plod je debel do zelo dober, značilne čašaste oblike, s kratkim vratom. Pecejelj je kratak in raven, kožica gladka, zelenkasto rumena z rdečo bronastimi nadobom. Rjasta prevleka vidna okoli pečlja, pa tudi v čašni jamic. Meso je belkasto, zelo topno, sočno, izjemno okusno-dišavno. Sodi med najbolj okusne sorte hrusk.

PAKHAMOVA (pacham's triumph)
Vzgojena v Avstraliji 1896, s križanjem viljamovke x bella angelina. Srednje bujne rasti, cepimo jo na posredovalko, rodi na brstikah. Odporna proti nizkim zimskim, pa tudi spomladanskim temperaturam. Občutljiva za klorozo, škrlup, bolšico in hrusev ožig. Cveti srednje pozno, nagnjena je k partenokarpiji. Je srednje rodna sorta do rodna, zori v začetku oktobra, ohrani se do decembra. Plod je srednje debel, hruseaste oblike, vendar v spodnjem delu zelo širok. Kožica slamnatno zelena, včasih rožnata na sončni strani. Meso bele barve, sočno, čvrsto, zelo podobno viljamovki. Primerna je za svežo uporabo.

KRASANKA (passa crassana)
Vzgojena v Franciji 1845. leta, lahko jo cepimo neposredno na kutino, rodi na brstikah in rodnih šibah. Je občutljiva za škrlup in hrusev ožig. Les je občutljiv za zimsko pozebo, cvet pa za spomladanski mraz. Čas cvetenja je srednje pozna, je pa zelo dobra prapraševalka. Zarodi zgodaj, rodi redno in dobro, sredi oktobra, užitno zrelo pa postane decembra. V hladilnici se ohrani do konca aprila. Plod je debel, jabolčne oblike, kožica je debela, čvrsta, trpežna, zelenkasto rumene osnovne barve in rjava ob pečluju in čavci (muhi). Meso je belkasto, sočno, drobno zrnato, topno, prijetnega sladko kiselkastega okusa in zelo aromatično.

(Se nadaljuje)

Vlado Smodiš, inž. agr.

Osemenjevalni center še živi

Kot odgovornega uslužbenca za osemenjevalni center me je v prejšnji številki Vestnika izzval gospod Štefan Smej, ki se je razpisal tudi o stvarih, na katere se, kaže, slabo spozna.

V sestavku Superbik Herman je opisoval stanje na Živinorejsko-veterinarskem zavodu s poudarkom na delu osemenjevalnega centra. Ne mislim odgovorjati v imenu Zavoda, bi pa nekaj napisal v imenu centra.

Najprej bi pa vprašal, od kod mu vsi ti podatki o pasivnosti dela na centru, ko si pa vendar ni vzel toliko časa, da bi podatke dobil prav na centru. Torej jih je dobil nekje drugje. Očitno ne na pravem mestu.

Strinjam se, da je institucionalna živinoreja na levi strani Mure v krizi, a ne na račun centra. Če bi se gospod Smej lani junija, ko smo imeli po treh letih spet javno licenciranje, odzval vabilu, ki smo ga poslali tudi novinarjem Vestnika, pa ni bilo nobenega, bi videl bike, ki so po mnenju predsedujočega licencirne komisije in sedanjega kmetijskega ministra prof. dr. Osterca perspektivni biki, kakršnih Slovenija se ni imela. In če to pove človek, kakršen je omenjeni gospod, potem bo verjetno v tem tudi nekaj resnice.

Res nimamo superbika Hermana, imamo pa bike, kot so REŠ, REŠAR, HABAT, ROBI in drugi. Ne, tudi to niso navadni biki. Kajti če bi bili navadni biki, potem v starosti niti treh let ne bi merili v višku čez 152 cm in križu še več. Veste, to pomeni, da bodo ti biki še rasli. In seme? Naši biki dajejo tudi do 18 ml semena ob enem skoku, to je približno 7-krat več od povprečja vrednosti ejakulata pri biku.

V zadnjem času smo uvedli tudi nekaj novih kontrolnih analiz pri semenu. To kriterije seveda poodstruje. In kljub temu smo po vseh testih zavrgli minimalno število napolnjenih paket. Kaže, da je še največja napaka na centru skromnost, saj se nimamo časa hvaliti.

Kar se pa tiče učnih ur na centru, naj povem, da tudi ta dejavnost ni zamrla. Tudi sedaj prihajajo šole, tudi sedaj se učenci in dijaki čudijo bikom in tudi sedaj - morda zadnje leto bolj kot kdaj prej - prihajajo udeleženci ekskurzije. Verjemite, tudi iz tujine.

Na osemenjevalnem centru pa je prostora tudi za prekmurski človeški (genetski) potencial. Le da mora biti ta res potencial. To delo je za površno in neodgovorne preveč pomembno. V pojasnilo gospodu Smeju pa še to: V svetu poznajo dve obliki osemenjevalnih centrov. Prvi je klasični za odvzem semena, ki je praviloma v lasti rejških zvez, drugi pa so državni in so praviloma inštitucijskega značaja. Verjetno je superbik Herman v drugem.

V murskosoboškem centru raziskovalne dejavnosti ne opravljamo. Imamo pa eno samo vodilo: napolniti čimveč paket s semenom dobrih bikov, pri čemer naj bo vsaka pajeta primerna za osemenitev krave. In upam, da pri tem uspevamo.

Že precej časa se govori, da bosta tako osemenjevalni center kot testna postaja, ki je tudi v okviru našega zavoda, dislocirana iz Pomurja. Zanimivo pri tem pa je, da se v skoraj dveh letih, kolikor je problematika spet aktualna, nihče od vodilnih ljudi pomurskega političnega in družbenega življenja o tem ni pozanimal prav na osemenjevalnem centru. Center torej branimo sami in le upamo lahko, da nam bodo kmetje ob strani, ko bo to potrebno.

Na koncu naj v informacijo še dodam, da bo ponovno javno licenciranje na osemenjevalnem centru spet maja. Za slabo informirane in zelo radovedne pa smo na voljo tudi ob drugih dnevih.

Vodja osemenjevalnega centra
Jože Črnko, dr. vet. med.

Tla, vinogradnikovo največje bogastvo

Tla so občutljiv sistem talnih delcev, zraka in vode, v katerem živijo mnoge živali in mikroorganizmi. To je vinogradnikov najpomembnejši kapital. Ohranjanje in pospeševanje rodnosti tal in čim manjše onesnaževanje okolja dolgoročno koristijo vinogradniku in vsemu človeštvu. Skrb za nego tal sodi k najpomembnejšim nalogam vsakega vinogradnika.

Cilj vsake dejavnosti v zvezi s tlemi je ohranjanje in večanje plodnosti tal, kar označujemo kot godnost tal. Tako stanje tal lahko dosežemo le z vrsto ukrepov. Poleg obdelave tal so to še oskrba z organskimi gnojili (humusom), gnojenje z mineralnimi hranili in drugimi ukrepi, ki ne vplivajo negativno na godnost tal. Vinogradna tla pa zahtevajo še posebno veliko pozornosti. To postane jasno, ko se naštejemo posebnosti v vinogradništvu:

- vinogradniška hribovita tla so skoraj vedno nepokrita in nezaščitena ter izpostavljena vsem vremenskim vplivom. Godnost tal se z lakoto poruši,
 - na nagnjenih terenih je neprestana erozija (odnašanje najrodovitnejše prsti),
 - tla se zaradi oskrbovalnih ukrepov zbijajo, posebno še, če so ti ukrepi v neugodnih vremenskih in talnih razmerah,
 - vinska trta je monokultura, zato so zemljišča tudi sto in več let enostransko obremenjena,
 - da lahko korenine vinske trte prodrejo globoko v zemljo, potrebujejo veliko zdravih tal.
- Nevarnost, da bi se porušila plodnost tal v vinogradu, je posebno velika. Da bi ohranili tla zdrava in plodna, z deli ne smemo pretiravati, potrebno je zmerno rahljanje zemlje in zmeren boj proti plevelom. Znanost je o teh zadevah v zadnjih letih prišla do novih spoznanj in uvajajo se drugačni načini nege tal, o pozitivnih in negativnih straneh določenih načinov oskrbe tal pa v nadaljevanju.

Poznojesenska oziroma zimska obdelava tal v vinogradu

Zimska obdelava tal (oranje) ima za cilj globinsko rahljanje, ker morajo debele grude zemlje, ki pri taki obdelavi nastanejo, ostati na površini. Olajša se sprejem zimske vlage. V vinogradih ne moremo orati kot na polju, kjer je brazda poleg brazde, temveč orjemo le tla pod koli(trsi), da pokrijemo spodnji del debla, predvsem mesto cepljenja. To je dober način zaščite predvsem mladih vinogradov pred zimskim mrazom, posebej še če ni snega, vendar je težko doseči, da bi zemlja res pokrila cepljeno mesto. Na manjših površinah lahko to bolje opravimo z motiko. Zimsko oranje vinogradniki opravljajo tudi zato, da zaorjejo organska ali mineralna gnojila. V novejših raziskavah je bilo ugotovljeno, da oranje za življenjske procese v tleh ni optimalno, kajti vozne sledi so vedno znova vzrok za zbitost tal in s tem lahko povzročijo v nedostopnosti določenih hranil za trto. Boljši agrotehnični ukrep kot oranje je lopatanje do globine 10-15 cm s posebnim priključkom, to velja posebej še za srednje težka do težka tla. Dober način za zmanjšanje neugodnih vplivov zbitosti tal je tudi globinsko rahljanje s podrahljalniki vsaki vrsti oziroma izmenično v vsaki drugi vrsti. S podrahljalniki, ki imajo posebne dozirne naprave za mineralna gnojila, spravimo v območje korenin potrebna hranila. Prihodnjič pa več o spomladanski in poletni obdelavi tal.

Kmetijska svetovalna služba
Ernest Novak, dipl. inž. agr.



FRANCEKOVINO
PREMISLJEVANJE

odsevi mladosti

Naš intervju

Mati pisatelja in pesnika Branka Šomna je v zadnjih dneh januarja slavila 90. rojstni dan. Ob njenem visokem jubileju smo jo obiskali. Ji čestitali, obenem pa zapisali tale intervju.

Kako gledate na svojo življenjsko pot?
 »Rodila sem se 1903. leta v Žižkih. Z 18 leti sem odšla v Ameriko, kjer sem bila 12 let. Leta 1932 sem se vrnila in se 1934. leta poročila z Brankovim očetom. Živelimo v Lendavi in na Ravnah na Koroškem. od koder smo se umaknili pred nemškimi nacizmom. Naselili smo se v M. Soboti, kjer živim še danes.«

Kateri trenutki v življenju so vam bili najtežji?
 »Najtežje mi je bilo, ko mi je leta 1952 umrl mož in sva s sinom ostala sama.«

Veliko časa ste preživeli s taborniki. Kako vam je bilo všeč taborniško življenje?
 »Tabornikom sem začela kuhati leta 1953. Naše druženje je trajalo do leta 1962. Kuhala sem kar v dveh kotlih.«

Kakšen je bil Branko kot otrok?
 »Bil je zelo živahen. Zelo rad je bral knjige in veliko je pisal.«
Ste ponosni nanj?
 »Zelo sem ponosna na sina. Veliko me obiskuje, v vsem mi ustreže. Zelo sva navezana drug na drugega. Sem zelo srečna mati.«

Kaj mu najraje skubate, ko vas obišče?
 »Najraje je mlečno krompirjevo juho, shrove cmoke in palačinke.«
Kaj delate v prostem času?

»Berem. Prebrala sem tudi vse Brankove knjige. Najbolj všeč mi je knjiga Med v laseh. Ob kavici rada poklepem s sosedo.«

Kakšni so vaši nasveti za dolgo življenje?
 »Veliko delati, ne kaditi, ne piti. NIKOLI SE NE RAZBURJATI, ŽIVETI UMIRJENO!«

Kaj vas osrečuje?
 »Da si lahko še zmeraj sama skuham, perem, likam, pospravljam... Veliko sem tudi kvačkala, a sedaj zaradi vida ne morem. Zelo sem srečna v krogu svojih dragih: sina Branka, dveh vnukinj in dveh pravnukinj.«

Članice literarno-novinarskega krožka OŠ Bakovci in mentorica Nada Katalinič



Ali veste?

(Nagrajuje Knjigarna in papirnica Dobra knjiga M. Sobota)
 Spraševali smo vas za najdaljšo avtomobilsko cesto na svetu, in to je vseameriška avtocesta, ki poteka od Aljaske do Čila (presledka sta samo v Panami in Kolumbiji). Dolga je okrog 47.000 kilometrov. Nagrado za pravičen odgovor pa si je tokrat zaslužila Antonija Arvaj iz Dokležovja. Čestitamo!

KUPON št. 24

Ali veste, med katerimi državami je Mura obmejna reka? Odgovore (s kuponi) pošljite najkasneje do 17. februarja na naš naslov, ki je objavljen v Vestnikovem kolofonu, in pripišite »Ali veste«.

Moje želje

Skoraj bo zazvonilo. Tovarišica nas že postavlja v vrsto. Vsi smo lačni, zato smo nemirni. Končno zazvoni in vsi smo mirno in veselo odšli v jedilnico, kjer nas je čakala topla malica. V jedilnici je bila tišina, kajti vsi smo občudovali na novo poslikano steno. Ko smo se najedli in za sabo pospravili lončke, smo odšli k uri telesne vzgoje. Tovarišica nam je povedala, naj jo počakamo v telovadnici. Te težko pričakovane novice smo se zelo razveselili, kajti že dolgo časa nismo bili v telovadnici. Tam smo tekmovali in se pomerjali v družabnih igrah. Ura telovadbe se je prehitro končala in morali smo nazaj v svojo učilnico, kjer smo se zopet učili.

Spet zazvoni, vendar to ni bil šolski zvonec, ampak moja budilka. Ko se zbudim, takoj odhitim k mami in ji povem o svojih sanjah. Mama pa se samo zamisli in mi čez nekaj časa žalostno odgovori: »Da, Mirjana, to bi bilo lepo, preveč lepo.«

Zalostna se odpravim v našo staro, podirajočo se šolo, kjer me ne čaka jedilnica, kaj šele telovadnica.

MIRJANA SLEKOVEC, 5. r.
 OŠ MALA NEDELJA

Oznaka osebe

Še preden odpre vrata, čutim, so njene oči. Tako živahne in iskriče so! Odločnost in vztrajnost sijeta iz njih. Njen obraz pa je v pravem nasprotju z njimi. Tudi sama je takšna. So trenutki, ko je polna miline in dobrote, včasih pa postane stroga in zadirčna. Takrat se je malo bojim in jo pustim, da obvelja vse, kar ona pove. Hitro jo mineta ta njena strogost in zadirčnost in spet se prikaže nasmešek na njenih okroglih licih. So dnevi, ko mi je najboljša prijateljica, ko mi je skoraj več kot mati.

To je moja sestrična Renata. Stara je 25 let. Je profesorica nemščine na OŠ Bogojina. Je poročena in mati dveipolletne hčerke Neve. Stanuje v Turnišču, v Renkovcih pa gradi novo hišo. Imam jo zelo rada in nameravam stopati po njenih stopinjah.

NATALIJA ĐAČIČ, 7. r.
 Dvojezična OŠ Dobrovnik

Ljubezen in sovraštvo

Berem časopis. Naletim na zelo aktualne teme za današnji čas: SPOPAD V BOSNI IN HERCEGOVINI SE NADALJUJEJO, EDEN OD NAJVEČJIH NAPADOV NA SARAJEVO, LAKOTA V SOMALIJI TERJA VSAK DAN VEČ ŽRTEV...

»Ali je res, da se sedaj že sami med seboj morimo?« pomislim. Mislim, da smo sami na tem svetu, širnem vesolju, osončju. Morda je vse to ampak so tudi druga osončja in tudi tam kdo živi. Zaradi vojn in lakotnih ljudi na tem svetu sploh ne ve, kaj pomeni beseda LJUBEZEN. Pobjijajo se in sploh ne vedo, zakaj se ubijajo, mislijo, da jim je vsakodnevna služba. Ljudje pa ne umirajo samo zaradi vojn, ampak tudi zaradi lakote, ki je najbolj prizadela ljudi v Somaliji. Zaradi podhranjenosti je tam umrlo že na stotine ljudi, med njimi največ otrok. Ti otroci sploh ne vedo, kaj je to veselje, sreča in ljubezen, saj pred očmi vedno vidijo smrt in sovraštvo. Seveda pa je še več vzrokov za sovraštvo; med te lahko štejejo tudi umore, katerih je vsako leto več, najštevilnejši pa so v amerškem mestu Chichago. Zaradi vseh teh grozot ljudje več ne ločimo besedi LJUBEZEN in SOVRAŠTVO in mislimo, da med njima ni nikakršne razlike.

Mariina Lukač, 8. r.
 OŠ II., M. Sobota

Svinčnik in radirka

Na pisalni mizi sta se srečala svinčnik in radirka. Začela sta se veselo pogovarjati, a nista vedela, da sta si nasprotnika. Ko sta se pripravila, sta se začela pripraviti.

SVINČNIK: »Mene imajo otroci radi, ker z menoj lahko rišejo in pišejo, tebe pa nimajo, čeprav si lepa bela.«

RADIRKA: »Z menoj otroci radirajo, s teboj pa ne morejo, in če hočem, tudi tebe lahko zradiram. To se pravi, da sem več vredna kot ti.«

SVINČNIK: »O, tega pa mi ne boš naredila, če jaz hočem, te celo popišem.«

RADIRKA: »Zdaj mi je pa dovolj.«
 (Radirka skoči na svinčnik in mu zlomi jedro. Tudi svinčnik se razcepi in radirko sune s pisalne mize.)

RADIRKA: »Prosim te, svinčnik, pomagaj mi, da zlezem na pisalno mizo!«

(Svinčnik se je usmili.)

SVINČNIK: »Potegnem te na pisalno mizo, če mi narediš uslugo.«

RADIRKA: »Kakšno pa?«

SVINČNIK: »Da mi ne boš več nagajala.«

(Svinčnik jo potegne na pisalno mizo.)

RADIRKA: »Hvala ti. Mislim, da sva enakovredna.«

SVINČNIK: »Res, oba potrebujemo. Ko so otroci površni in grobi napišejo, jim pomaga radirka, potem pa spet potrebujemo mene, da ponovno napišejo.«

(Takrat sta se svinčnik in radirka sporazumela in postala sta velika prijatelja v naših peresnicah in šolskih klopeh).

DAMIR RECEK, 3. r.
 OŠ Grosuplje



AGROOSKRBA
 MARIBOR p.o.

Vodovodna 7, telefon: (062) 301-781

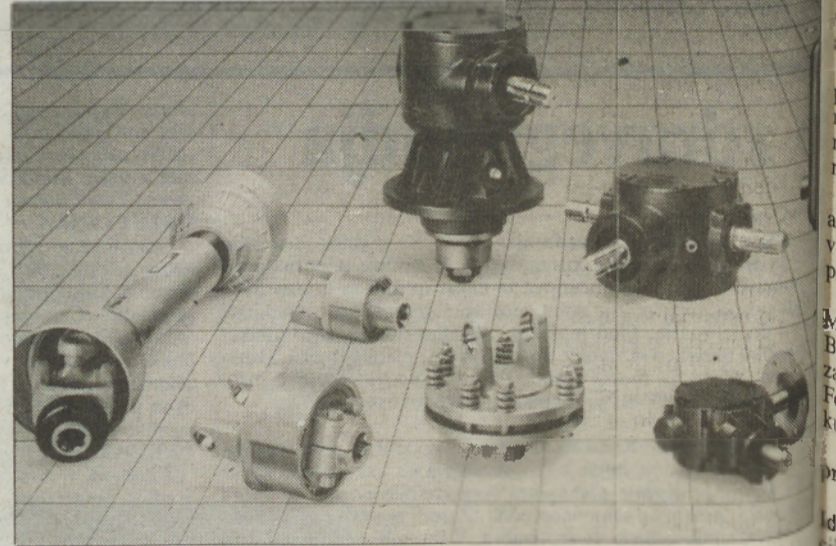
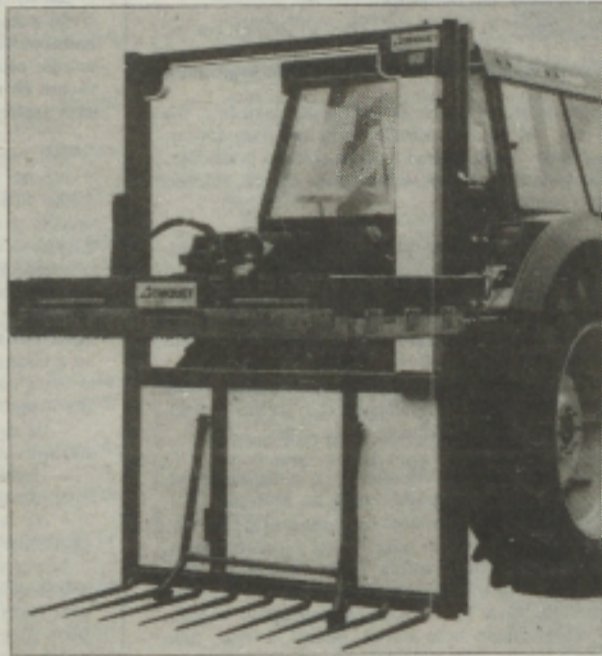


BONDIOLI
 & PAVESI



Vam ponuja po konkurenčnih cenah:

- kmetijsko mehanizacijo
- rezervne dele za kmetijsko mehanizacijo
- semena
- reprodukcijski material, krmlila, gnojila
- škropiva
- drobno orodje ter drugo



PONUJA:

- Vse vrste kardanov za kmetijstvo, industrijske kardan in vse rezervne dele kardanov
- Kompletni program hidravličnih komponent za kmetijstvo in druge dejavnosti:
 - cilindre, jeklene in gumijaste cevi za hidravliko
 - vse vrste črpalk
 - hidromotorje
 - razvodnike
 - priključke vseh vrst

Ponujamo posamezne komponente in kompletne instalacije. Sodelujemo pri konstruiranju, ponujamo tehnične rešitve

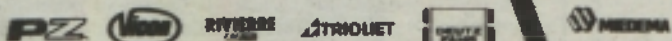
c) Program reductorjev za kmetijske stroje in drugo strojegradnjo

Ponujamo kompletni program firme Vicon – Nizozemska:

- trosilnike gnojil z nihajno cevjo
- trosilnike gnojil s širino trosenja 12 do 24 m
- diskaste kosilnice
- rezalnice silaže
- okrogle in štirioglate balarje »balirke« za seno in slamo
- rotacijske brane
- pnevmatske sejalnice
- ves preostali program (škropilnice, silažna linija itn.)
- REZERVNE DELE VICON in SERVISIRANJE

Zastopamo vse izdelovalce kmetijskih strojev Nizozemske, združene v

GREENLAND



Organiziramo prodajo RABLJENIH KMETIJSKIH STROJEV IZ UVOZA



AGROOSKRBA
 MARIBOR

62000 MARIBOR, VODOVODNA 7

ŽIRO RAČUN 51800-601-14931 • TEL.: (062) 301-781 • TELEX: 33413 • TELEFAX: (062) 301-781

Branko Šömen: To ni Amerika

Glasovi, večernice in fantazije

Nekoč bodo zagotovo pisali raziskave tudi o tem, kakšno ljubezensko fantazijo so imele Prlekije, Prleki, Prekmurke in Prekmurci ob koncu drugega tisočletja. Ko bodo raziskovalci strnili izsledke, se bo osnovno vprašanje, ki jih bo zaposlovalo, glasilo: Ali sta bila tipična Pomurka in Pomurci izrazito bitji, ki sta v ljubezenskih rečeh najbolj »padala« na glas? (Zaradi gospodarnosti in prostora in pa zato, ker ni razloga, da bi v tem ljubezensko-fantazijskem oziru delili Prlekijo od Prekmurja, saj gre očitno za pomembno skupno značilnost obeh bregov Mure, ostanimo pri skupnem »pomurškem« poimenovanju).



Popolarnost je povezana s privlačnostjo, privlačnost pa je ljubezenski pojav. Ali drugače, vsaka popularna oseba ima na sebi neko erotično privlačnost. Če nekaj let je Pomurka leta, ki jo izbira soboški radio, katera od njegovih novinar...

Namesto koga roža cveti

VSAK NAROD, VSAKO LJUDSTVO IMA SVOJO ZGODOVINO, JEZIK IN KULTURO, NA KAR MORA BITI PONOSEN IN NJEGOVA DOLŽNOST JE, DA TO OHRANI. NARODNA GENERACIJA, KI PRIHAJAJO ZA NJIM, VENDAR JE PRAV, DA POZNAMO IN CENIMO KULTURO, ZGODOVINO IN NAČIN ŽIVLJENJA, NE SAMO LASTNEGA NARODA, AMPAK TUDI DRUGIH, KAJTI LE TAKO BOMO POSTALI PRAVI PRIJATELJI IN BOMO SPOŠTOVALI IN CENILI DRUG DRUGE!

Te misli so nam bile izhodišče za naš projekt, s katerim smo na OŠ Tišina zaznamovali kulturni praznik, 8. februar. Projekt smo poimenovali po romanu našega sodobnega pisatelja Ferija Lainščka *Namesto koga roža cveti*, za katerega je dobil nagrado Kresnik 92. Pisatelj v romanu opisuje življenje Romov. Prav ta tematika je nam blizu, saj našo šolo obiskuje precej učencev Romov. Vsak dan se srečujemo, skupaj preživimo veliko časa, vendar pa tako malo vemo o njihovi kulturi, zgodovini, načinu življenja...

Tako smo se učitelji in učenci predmetne stopnje podali v trimesečno raziskavo te občutljive tematike. V okviru pouka in interesnih dejavnosti smo zbirali in analizirali. Šli smo med Rome v romsko naselje Borejci-Vanča vas, brskali smo po literaturi, anketirali krajanje, prinašali različni material...

V delo so se učenci radi vključevali, saj je bilo zanimivo in pestro. Le redki učenci Romi so bili zadržani zaradi svoje domnevne drugačnosti. Niso nam zaupali, misleč, da hočemo razgaliti njihovo življenje. Ravno nasprotno, prizadevamo si, da bi razumeli njihovo drugačnost.

Vrhunec projekta je bila sklepna prireditev v petek, 5. februarja. Pripravili smo pestro kulturno prireditev: najprej smo uživali v kulturnem programu, nato pa smo si ogledali razstavo, ki je prikazala vso ustvarjalnost naših učencev in učiteljev.

Veseli smo bili, da so se sklepne prireditive udeležili tudi gosti. Med drugimi so prišli predstavnik Romov iz romskega naselja Borejci-Vanča vas, predsednik KS Tišina, predstavnica Zavoda za šolstvo Jana Kolarič in dr. Vanek Šiftar. Med gosti sta bila tudi Feri Lainšček in Miki Roš, ki sta z nastopom popestrila naš kulturni program.

Povabljeni smo, saj smo opravili veliko delo. Upamo, da so tudi Romi prišli do spoznanja, da jim želimo biti bližje, da znamo ceniti njihovo kulturo in jezik, če to znajo tudi sami negovati. Zato pa, prijatelj Rom, bodi ponosen na svojo zgodovino, kulturo in jezik, da ne pozabiš svoje prvobitnosti in izvora.

MILENA ZELKO

kulturni koledar

- RAZSTAVE**
- MURSKA SOBOTA:** V pokrajinskem muzeju sta na ogled stalna zbirka in kiparja Györgya Zala.
- LENDAVA:** V lendarškem gradu je na ogled spominska soba slikarja in kiparja Györgya Zala.
- RADENCI:** V galeriji Medikoss razstavlja akademski slikar Štefan Galič.
- PRIREDITVE**
- MURSKA SOBOTA:** 13. februarja ob 19. uri bo v grajski dvorani predstava porabskih Slovencev Sprotoljeje bluzi ide.
- MURSKA SOBOTA:** V pokrajinski in študijski knjižnici je razstava del Prekmurških doktorjev znanosti. Razstava bo na ogled od 27. februarja.
- MURSKA SOBOTA:** 25. februarja bodo v Železnem na Gradiščanskem v pokrajinski galeriji odprli likovno razstavo Pannonia 92.
- V petek, 12. 2. 1993 ob 18. uri,** bo v prostorih soboškega gradu predstavitev knjige Branka Šömena *To ni Amerika*, ki je izšla v zbirki Murske večernice.
- Društvo za varstvo in vzgojo ptic Slavček iz Beltincev pripravlja za nedeljo, 14. februarja 1993, ob 14. uri v vaškem domu na Melinčih tradicionalno prireditev Ptičje gostivanje. To je vsako leto dobro obiskana prireditev, zato tudi tokrat pričakujejo dober obisk.
- GORNJA RADGONA:** 26. februarja bo ob mednarodnem prazniku civilne zaščite v osnovni šoli prireditev, na kateri bosta nastopila mešani pevski zbor Manka Golarja in pihalni orkester.
- KNJIŽNICE**
- MURSKA SOBOTA:** Pokrajinska in študijska knjižnica je odprta vsak dan razen nedelje od 8. do 18. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.
- LENDAVA:** Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in petek od 8. do 18. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure. Vsak dan razen nedelje je odprta tudi čitalnica.
- LIJUTOMER:** Knjižnica je odprta v ponedeljek, torek in četrtek od 8. do 17. ure, v petek in soboto pa od 8. do 15. ure.

tako za eterično erotično razmerje (direktorja Kuhariča, ki je moška osebnost leta, je večina glasovalk gotovo samo slisala govoriti, ne pa tudi videla - vendar je to druga tema).

Dejstvo je, da najbolj priljubljene Pomurke niso dejavne na političnem ali dobrodelnem področju, da na javnost ne delujejo v nobenem drugem smislu kot samo glasovno. Radijskemu poslušalstvu se, na primer, ne predstavljajo kot vzorne gospodinje ali matere (pri čemer se seveda noče namigovati, da to niso). Ker pa je torej, kakor smo rekli, popularnost povezana z erotičnim učinkom, ki ga ima popularna oseba na ljudi, bo potencialna raziskava o ljubezenski fantaziji Pomurk in Pomurcev končala nekje v bližini trditve, da gre pri njih za zelo glasovno doživljanje ljubezni, v tistem znanem smislu, češ samo slišim jo, pa sem že ves prevzet(a).

Branko Šömen je v svoji najnovejši knjigi z naslovom *To ni Amerika*, knjiga je izšla nedavno v zbirki *Murske večernice*, za glavno žensko osebo naredil novinarko Mirno z Murskega vala. Ne glede na to, če je bila taka pisateljeva izbira zavestna ali pa globoko intuitivna, je dejstvo, da je posrečena: za junakinjo povesti, katere bralni krog se nekako prekriva z oddajnim področjem murskega vala, izbrati prav murskovalovsko novinarko. Zgodba se dogaja večji del v nekem vročem zagrebškem podstrešnem stanovanju ob lanskim hrvaških volitvah. V njem ves poten in rahlo po-

lomljen leži hrvaški Američan, povojni emigrant. Polomil se je zaradi kalifornijskih jagod, ki jih je prinesel nečakinja svojega ameriškega prijatelja Vincija, po rodu Prekmurca. Vsekakor zelo bizaren razlog za zlom noge: Michael (po ameriško) oziroma Mišo (po hrvaško), tako je Hrvatju ime, se izstopajoč iz letala spomni na jagode, ki jih je pozabil, zasuske se, da bi jih vzel, toda letališka lestev je že odmaknjena, pače in se polomi.

Mirna, tako pa je ime Vincijeve nečakinje, pride po jagode, seslja jih, da se ji cedi po obleki, zaradi česar se naposled sleče; že prej pa je razgaljenemu Hrvatju, ki nenehno prosi pivo, pomagala oblačiti spodnjice ob straniščni školjki. Hrvat ji v polteni vročini pripoveduje svojo življenjsko zgodbo - dokler Mirna ne zdrzne z njeja »kot zadovoljna, sita kaplja, pripravljena zvrtati železo, zdolbsti les, kaj šele zrelo moško telo...« Mišo do končne ozdravitve potem nekaj časa preživi tudi pri njej v Soboti, v stanovanju, blizu katerega rastejo divji kostanj.

Po uvodnih stavkih pripovedi bi lahko sodili, da je pisatelj Šömen najprej nameraval pisati neko serozno in konsistentno zgodbo, zgodbo o »krščanskem odpustanju, svetovljanski strpnosti in prostozidarjski toleranci«. Zasuk, ki ga je naredil, je vsekakor zanimiv in obenem koristen za neko prihodnjo raziskavo. O tem, kakšne so bile ljubezenske fantazije Pomurcev ob koncu drugega tisočletja.

ŠTEFAN SMEJ

Kocbekovi dnevniki

Cankarjeva založba je po Kocbekovih dnevnikih iz leta 1945 in 1946 zdaj izdala knjigo dnevnikov, ki zajemajo naslednje, torej 1947 leto. Gre za obdobje, ko je ta pomembna kulturna in politična osebnost naše polpretekle zgodovine vedno manj posegala v neposredno politično dogajanje in vse bolj postajala kulturnik v ožjem pomenu te besede.

Dnevniki, napisani popolnoma dokumentarno, so kljub nekaterim pomislekom (ali je vse, kar je zapisano, res dovolj pomembno za objavo in ali niso nekatere stvari preveč intimne) objavljeni v celoti in brez kakršnihkoli uredniških posegov. Tako se Kocbek pokaže v polni luči, kar pa ima za posledico tudi nekoliko spremenjeno oziroma dopolnjeno podobo o njem in tako postaja avtor dnevnikov za nekatere, ki so ga v zadnjih letih uporabljali za dnevnopolitične spopade neuporaben.

Kocbekovi dnevniki so dragocen dokument časa, v katerem so nastali in dokumentarno popisujejo mnoge bolj ali manj pomembne dogodke tistih dni, naprimer sprejemanje nove ustave v začetku leta 1947, začetek Nagoditvega procesa in prve aretacije v zvezi z njim in z dachauskimi procesi, I. kongres Informbiroja, Vidmarjevo predavanje o veličastnem razcvetu umetnosti v novi socialistični ureditvi, podobno usmerjen sestanki društva pisateljev, ki mu je predsedoval Miško Kranjec. Kocbek pa je na njem raje molčal in druge. Obenem podaja avtor svojo zasebno resnico in pogled na stvari. Tako med drugim zapiše tako imenovano »spomenico

partije«, v kateri razmišlja o položaju krščanskih socialistov znotraj Osvobodilne fronte, zapisuje si vsebino dolgih pogovorov z Mrakom in Okornom, snuje in neguje ideje civilne družbe, parlamentarizma, ustvarjalne svobode. Dnevniki so mu služili tudi kot duhovna vaja in kot osebno samospraševanje skozi optiko krščanskega personalizma, v njih pa je ohranil tudi svoj spomin na nekatere intimne dogodke in občutke, kot je bil sprejem pri umirajočem mariborskem škofu Tomažiču, kot so občutki očetovstva, ali prijateljske vezi s Pirjevcom, Zupanom (tisto leto so ga zaprli) in Javorškom.

Na svoj račun bodo ob branju še posebej prišli ljubitelji politike, ki je v tej knjigi več, kot v prejšnjih dveh. Bralcem pa se bo razkril tudi pogled na erotično plat Kocbekovega bivanja, ki je bila tako intenzivna, da je sedaj, po objavi dnevnikov, to pošteno presenetilo tudi marsikatero od avtorjevih znancev iz tistih dni. Kocbek je, poleg ostalega, očitno krasila tudi z gledna diskretnost.

D. Š.

ZA ZELENJI JEZIK - 28

(Zapisovanje števkov z besedo / Ne življenjski, ampak življenjski)

Obe besedili, ki smo ju z oblikoslovno-besedoslovno-skladenjskega zornega kota razčlenili v prejšnjem članku, to je volilno navodilo Slovenskih krščanskih demokratov in predstavitev kandidata Slovenske ljudske stranke, sta bili jezikovno toliko prepričljivi, da v njih ni bilo treba opozoriti na kakšno konkretno jezikovno napako, ampak smo lahko razvili dvojce splošnejših, sicer pa aktualnih jezikovnih vprašanj: vprašanje rabe pasiva/trpnika v slovenskem knjižnem jeziku in vprašanje izrabljenosti nekaterih stalnih besednih zvez, izvirajočih iz političnega jezika. Tudi predvolilna letačna sporočila drugih strank lahko označimo kot jezikovno zadovoljiva, tako da bomo tudi v njih ob nekaterih konkretnih spodsrljajih lahko pokazali predvsem na nekatera splošnejša jezikovna vprašanja, ki bodo - upamo - zanimiva za širši krog bralcev Vestnika.

Združena lista je svoje panonske kandidate predstavila na treh letakih. V besedilu, ki ga je na rumenem letaku formata A5 podpisal Danilo Šipoš, je nekaj izrazne nerodnosti v povedi »Bomo živeli v humanih pogojih razvojno uspešne in socialno pravične družbe...« Da je v takih primerih beseda pogoj rabljena neustrezno, smo v rubriki že pisali, tako da kaže navesti le pravilo jezikovno rešitev: *Bomo živeli v humanih razmerah razvojno uspešne in socialno pravične družbe... Ker pa vsi živimo v neki družbi ali smo takšna in drugačna družba, bi bili elegantnejši rešitvi tile: Bomo živeli v humani, razvojno uspešni in socialno pravični družbi... ali Bomo humana, razvojno uspešna in socialno pravična družba...*

V naštevalem nizu predvolilnih obljub na nam napačno zapisan glavni števniki v besedni zvezi »stotisoč delovnih mest« ponuja priložnost, da navedemo, kako z besedo zapisujemo števnike.

Slovenski pravopis 1990 glede pisanja števkov nadaljuje že uveljavljeno pravopisno pravilo in v členu 544 pravi: »Glavne števnike do 100 in stotice pišemo skupaj: enajst, petindvajset, sedemdesetdeset; dvoje, devemajstot. Enajst glavne števnike pišemo narazen: sto enajst, dva tisoč, sedem milijonov, tristo tisoč sto (300.100), tristo en tisoč sto (301.100), devemajstotostindvajset.« V členu 545 pa SP90 opozarja na izjemo: »Iz tehničnej in podobnih razlogov vse glavne števnike pišemo tudi skupaj, npr. na položnicah: enajsttisočsedemstoti.« Za vrstiline, ločilne in množilne števnike pa velja, da jih »pišemo skupaj (tudi tam, kjer glavne pišemo narazen): enatndvajseti, stoenajsti, dvatisoči, sedemmilijonti; stovdajseter, desetisočer... (SP90, člen 547). Enako velja tudi za vse druge tvorjenke iz števkov, npr. na stotisoče (mož), dvomilijonski (narod), tristopetindvajsetkrat, mnogokrat, stoprvič.

V sporočilu na drugem letaku, v katerem je Združena lista predstavila svojega lokalnega predstavnika Danila Šipoša, naj za zaključek tega članka opozorimo na prvo od dveh napak, ki sta splošnejšega značaja. Besedo *življenjski*, ki je izpeljana iz besede življenje, pišemo s soglasniškim sklopom *lj in nj*, ne pa tako, kakor se je zapisalo sestavljalcem (»Do svojih najpomembnejših življenjskih izkušenj je Danilo Šipoš prišel med stečajem njihovega podjetja, ko je organiziral znani protestni shod delavcev pred občinsko skupščino v Murski Sobotki«) in kakor napačno pišejo številni piščiči.

(Nadaljevanje prihodnjič) Franci Just

Volf, Cizlj in Bratuša

Tudi v gornjeradgonski občini so se privedite ob kulturnem prazniku vrstite v minulih dneh. V sredo, 10. februarja, je v kulturnem domu gostovalo še Moje gledališče s komedijo Mira Gavranova *Mož moje žene*.

Program, ki je bil 8. februarja v kulturnem domu v Gornji Radgoni, so si lahko Radenčani ogledali že dan prej, torej 7. februarja. Če so prejšnje leto ob kulturnem prazniku predstavili celotno ljubiteljsko dejavnost, pa so se letos predstavili učitelji Glasbene šole v Gornji Radgoni (prof. Marijan Kovačič in Sybille Kovačič s pozavno in klavirjem. Stane Bitežnik s kitaro, Majda Bicskey s klavirjem. Franek Radolič s klarinetom in Demir Ferrič s tolkalji), v drugem delu programa pa so nastopili glasbeniki iz avstrijske Radgone Radkersburger Musikanten, ki jih vodi Gonter Bender.

Slavnostna govornica predsednica Zveze kulturnih organizacij Gornja Radgona Manja Sedivy je poudarila, da moramo skrbno varovati vse kulturne in zgodovinske vrednote in zaklade ljudskega izročila; kultura pomaga graditi

boljše medčloveške odnose, humanizira družbo, kultivira bivanje, zato nam ne sme biti nikoli žal denarja, ki ga namenimo za izobraževanje mladih, gledališke predstave ali knjige; ker so mesta, kot je Gornja Radgona, odmaknjena od središč, namenjajo vso pozornost ljubiteljski kulturi. V minulim letom so lahko zadovoljni, odnos do kulture se je v gornjeradgonski občini popravil in marsikje so se izboljšali pogoji dela. Tako so v petek, 5. februarja, odprli prizidek h glasbeni šoli, vse je že pripravljeno za začetek del za nadgradnjo knjižnice in obnovo avle kulturnega doma v Gornji Radgoni. Zveza kulturnih organizacij pa je dobila v uporabo stari vrtec, kjer že delujeta slikar in kipar.

Dobitniki letošnjih Kerešičevih nagrad so Alojz Volf, vodja črešnjevskih tamburašev, Frančka Cizlj, mentorica šolskega folklornega društva in pobudnica folklorne dejavnosti na osnovni šoli Kapela, ter Mirko Bratuša, kipar od Negove, ki je v minulih letih že dosegel lepe uspehe in uveljavitev v umetniškem svetu.

BBP

Cicibani in kultura

Slovenski kulturni praznik so proslavili tudi cicibani vrtece mesta Murska Sobota, stari od 5 do 7 let. Zbrali so se v Galeriji Miška Kranjca, kjer so si ogledali krajši kulturni program, v katerem so sodelovali otroški pevski zbor iz vrteca v enoti Štefana Kovača in glasbeniki iz Glasbene šole M. Sobota. Profesor Ladislav Várás pa jim je ob tej

priložnosti predstavil inštrumente, s katerimi so se predstavili učenci. Za vse je bilo to nepozabno doživetje.

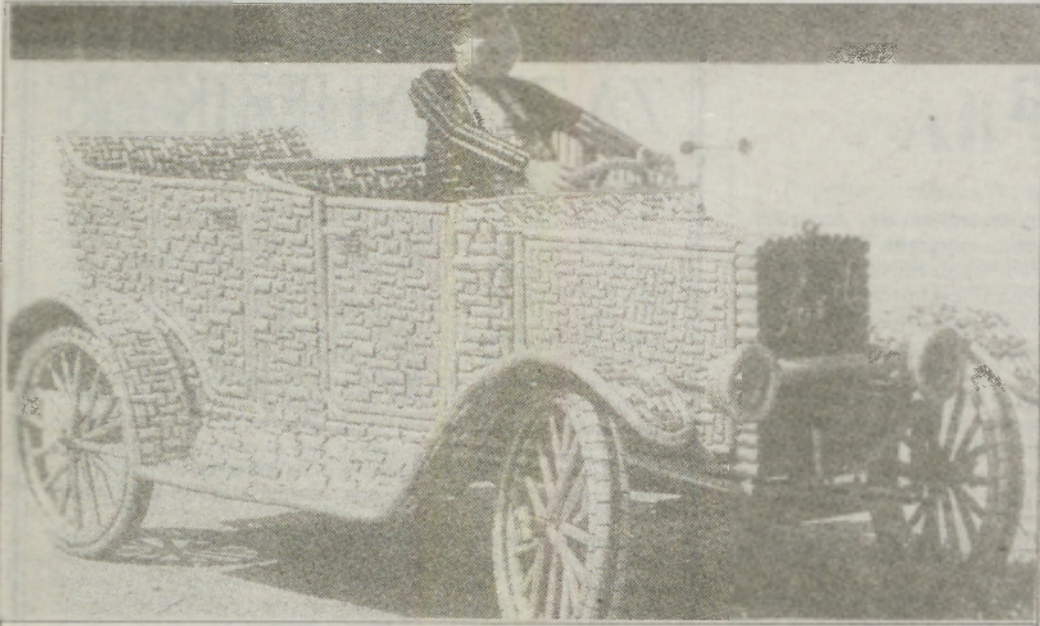
Skupina 19 otrok Mavrica v enoti Štefana Kovača (vzgojiteljica Majda Marenče in specialna pedagoginja Neva Staršinič) pa je izdala tudi posebno glasilo z naslovom Mavrica.

J. G.

Kultura na vse pretege

Rajko Stupar in Jože Gerenčer sta v razmaku petih dni s svojim recitalom Prešernovih pesmi na ogled dvakrat, znani filmi in predstave se kar vrstijo. Nikolaj Beer, Dago Kuhar in Kovačev pevski zbor so dobili soboške občinske kulturne nagrade, še celo srečanje prekmurških doktorjev znanosti je zadobilo značaj kulturnega dogodka... Zato predlagamo, da visoko kulturno sezono nekoliko zavlečemo in vabimo proizvajalce in uživalce kulture, da nam o svoji kulturni sreči še poročajo. Red. za kult.

ne zgodi se vsak dan



Lastnik mehanične delavnice Aldo Maritoni iz Cervignana v Italiji je iz 8150 izpušnih cevi v osmih mesecih naredil kopijo Fordovega avtomobila – model T, ki je v dvajsetih in v začetku tridesetih let dobesedno preplaval Združene države Amerike. Avtomobilu je na koncu s čopičem dodal še srebrni blesk. Vsa štiri avtomobilska vrata in pokrov na motorju je mogoče odpreti.

Mini humoreska
Zgodba o idiotih

Nekoč sem se peljal z avto-busom. ob meni je sedel star mož. ki se mu je videlo, da od življenja ne pričakuje ničesar več. »Vse življenje sem hotel, pa nisem nikamor prišel.« je rekel.

Potem je nadaljeval: »Človek se rodi kot idiot, večino življenja preživi kot idiot, mnogi tudi umrejo kot idioti.«

Zgodbo je končal: »Le redkim uspe, da se tega znebijo, potrebno pa je veliko truda in ogromno žrtvovanja. Pona-vadi pride rezultat prepozno, človeku nič več ne koristi.«

Iskanje življenja na Titanu

Asteroidi so že večkrat ogrozili življenje na Zemlji. Če bi zalete vanjo, bi se v ozračju dvignil prah, ki bi za več let preprečil prodiranje sončnih žarkov na Zemljo. Znanstveniki, ki se ukvarjajo s Saturnovim največjim satelitom Titanom, pa menijo, da bi asteroid, ki bi treščil nanj, temu mrzlemu nebesnemu telesu prinesel življenje. Astronomi že nekaj časa vedo, da so na Titanu takšne razmere, ki omogočajo razvoj življenja. Na njegovi površju in ozračju je veliko ogljikovih organskih molekul, ki so temelj življenja na Zemlji. In podobno kot na Zemlji je tudi polovica Titanovega površja prekrita z vodo. Vendar je pri temperaturi minus 180 stopinj Celzija ves Saturnov satelit trdno zamrznjen. Potrebna sta torej tekoča voda in razvoj holj zamotanih molekul, iz katerih bi se lahko razvilo življenje.

Znanstveniki s cornellske univerze menita, da bi steroid prinesel Titanu potrebno vročino, ki bi odtajala nekaj njegovega ledenega. Če bi v Saturnovo luno trčili asteroidi, bi se kraterji napolnili z vodo in nastala bi jezera. Znanstveniki ne pričakujejo, da bi v teh jezerih že našli živa bitja. Če pa tekoča voda na Titanu resnično obstaja, potem je morda njegovo površje veliko primernejše za nastanek življenja, kot so znanstveniki doslej domnevali. Počakati pa bodo morali do leta 2005, ko bodo zvedeli, kakšne so resnične razmere na Titanu. Takrat bosta namreč NASA in Evropska agencija izstrelili vesoljsko ladjo, ki naj bi raziskala Titanovo površje.

To je Buda!

Buda je velik, pravijo njegovi oboževalci. Toda v našem meru je Buda velik v pravem pomenu besede, saj je visok pet metrov. Budov kip iz jekla in bronu, ki ga vidite na sliki, je posnetek, je v vrtu Jodo, šestdeset kilometrov vzhodno od Tokia. Vsak dan obiše ta vrt na desetstisoče Japoncev in turistov.



Večja varnost

Na tretji četrtki v novem letu je Elektrotehniško društvo Maribor pripravilo seminar o vzdrževanju električnih instalacij in postrojev, katerega namen je bil, seznaniti udeležence z novim Pravilnikom o varstvu pri delu pred nevarnostjo električnega toka. Ta pravilnik obvezuje organizacije in delodajalce, da redno izvajajo nadzore, vzdrževanja in preglede električnih instalacij in postrojev.

Z rednim vzdrževanjem električne opreme želimo zagotoviti visoko obratovalno pripravljenost in varnost ljudi in imetja ter zmanjšanje požarnega rizika, kar zahteva visoko usposobljenost ljudi, ki taka dela opravljajo. Udeleženci tega koristnega urečanja smo lahko iz prve roke dobili dobrodošle nasvete in priporočila o organizaciji vzdrževanja v podjetjih v luči novega Pravilnika o varstvu pri delu pred nevarnostjo električnega toka, ki ga je izdala ministrica za delo in je bil obelodanjen v Uradnem listu RS št. 29, 12. junija 1992.

Beseda je poleg tega tekla še o pomožnih virih električne energije, napravah za kompenzacijo jalove energije ter električnih napravah in instalacijah, ki delujejo v prostorih pod posebnimi pogoji. Nakazana je bila problematika računalniško podprtega vzdrževanja opreme, predstavnik firme BELMET iz Ljubljane pa je demonstiral uporabo merilnih instrumentov tovarne NORMA, ki so namenjeni merjenju karakterističnih lastnosti električnega omrežja, porabnikov in ozemljil.

Za vse tiste, ki jih še posebej skrbi onesnaževanje okolja, pa bi bila zanimiva predvsem razprava okoli problema shranjevanja in uničevanja kondenzatorjev, ki vsebujejo strupene poliklorirane bifenile (PCB). Ravnanje s temi odpadki predpisuje Pravilnik o varstvenih ukrepih, ki je bil objavljen v Uradnem listu SRS št. 13, 12. aprila 1985 in še velja. Za vse tiste, ki imajo večje količine odpadkov s PCB-jem naj dodam še informacijo, da podjetje C & G iz Ljubljane poskrbi za odvoz takih kondenzatorjev v Francijo in njihovo uničenje, po opravljenem poslu pa izda posebno potrdilo o uničenju. Ker je te elemente nekaj časa izdelovala tudi tovarna Iskra iz Semiča (od leta 1982 niso več v prodaji), jih je pri nas še veliko v uporabi predvsem v kompenzacijskih napravah, uličnih svetilkah in pri raznih motorjih. V zvezi s tem lahko pričakujemo, da bo njihovo odstranjevanje oziroma zamenjava trajala še najmanj nekaj let.

Zagotavljanje ustreznosti pri delu z električnimi napravami je bilo nasploh rdeča nit predavanj, kjer se je zvrstilo kar osem govornikov z različnimi temami. Poleg drugega so bila podana tudi praktična znanja in nasveti za vzdrževalce elektroinstalacij in postrojev in vodje elektrodelaivnic. Seveda je pomembno, da so z novostmi seznanjeni ravno omenjeni strokovnjaki, ki lahko s svojim delom bistveno prispevajo k izboljšanju stanja na tem področju pri nas.

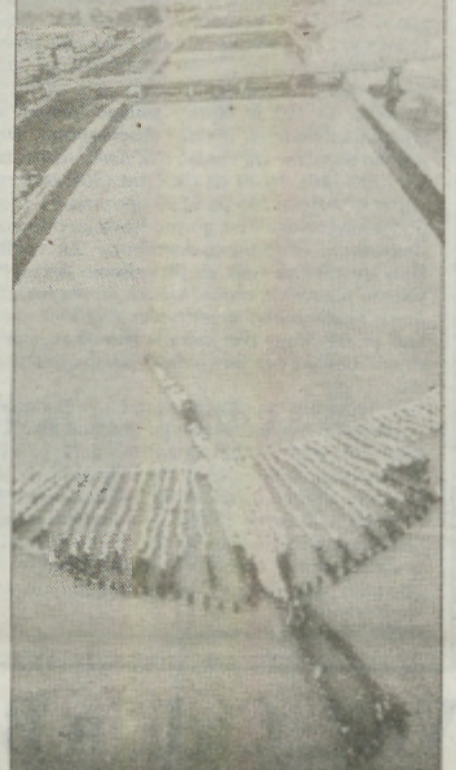
Elektrotehniško društvo je že napovedalo naslednje srečanje, ki bo namenjeno obravnavanju podobnih tem in bo predvidoma v Radencih. Borut Klepec

Družina Lavender iz Brisbana v Avstraliji je bila na počitnicah na Moreton Islandu v Quesnslandu. Spali so v prikolicah. Triletni Calan se je neke noči prebudil, ker mu je nekaj ukleščilo glavo. Tako na glas je zakričal, da je pošast za hip odnehala. Skoraj dva metra dolg piton se je ovijal okrog drobnega telesa in se pripravljal, da znova razpre čeljusti. Mati Narelle je planila s postelje in zvelkala pitona od otroka. Domačini so menili, da je kača zamenjala dečka z vombatom, vrečarjem, ki je pitonova najljubša hrana.



Ptič v Jokohami

Na Japonskem imajo kar naprej različne festivale za otroke in mladino. Eden od teh je Hit-moji in na njem se v Jokohami, ki je danes že zlita s Tokiom in je pravzaprav pristaniški del prestolnice, zbere vsako leto veliko mladine. Mladi sestavljajo »žive slike« in za ponazoritev tako ogromnega ptiča, ki ga je fotoreporter posnel iz zraka, je potrebno na stotine sodelujočih, množica pisanih plastičnih plošč in več tednov dolge vaje.



Tou, ka je že pred svečnicof jez na hidroelektrarni Peruča počof trej mejstaj, je za nas nej tak nevarno kak za tiste lidij na sinjskon poljji, štere lejkjo 500 milijonof kubikof vode zalje, či pregrada do kraja pouči. Za nas je bole nevarno, ka nas je te novui gripozni beteg zaodo, pa je zaj že dva kedna soboška »Pateka« tak nabitno puna, ka Patekaroši nanč na delo pa z dela nemrejo iti. Bela je pravo, ka naj bi Boug dau, ka bi šteri od tej pregnjejši funkcionarof vravsto nūco, pa bi mogo v toj guvži čakati ka na red pride, pa naj bi vido, ka rejasn v Soboti ešče edno Pateko nūcamo. Ovak z lejpoof rečjofuf toga nišče nikomi na nikšoj skupščini nemre dopovedati. No pa tūdi tā nevala se pomali rejši, kak so se že mnouge, samo morejo funkcionarj zbežati.

Trnok velka stvar je v ton, ka je gospodni papež Janči Pavel drūjgi odišo v Afriko, v Benin, Ugando, pa Kartum. Tou je lipou od njega, naj si na stara lejta malo svejt pogledne. Bela de se na stara lejta tūdi okoli vozo. Likj Belekj se ne vjidi, ka je papež nevalo napravo zavolo kondomof. Tē zaj po cejlon svejti na sakon kūjklj odavlejo, zavolo borbe prouti Aidsi. Papež je pa prej zaj v Afriki prouti kondomom gučo, zavolo toga, ka so tej z ednin tūdi kontracepcijsko sredstvo. Un pa pravi, ka je kontracepcija isto kak uboj človeka. Zaj je pa Bela skrb doub, ka naj ga ne obsodijo za morilca.

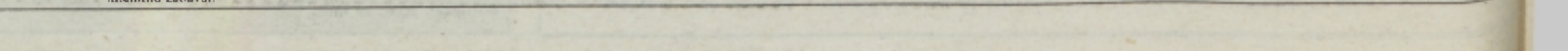
Jes pa tūdi malo »cvikan«, pa vas pozdravljan, brat Džouzi

zvezde vam kažejo

OVEN
Ona: Ne razmišljalj toliko o globini in pomenu nekega prijateljstva, ampak živi raje tako, kot ti narekuje tvoje srce. Nasprotnik, ki ti greni življenje, te samo podčrži v prizadevanjih, da bi čimprej dosegla svoj cilj.
On: Čeprav se ti bo od začetka dozdevalo, da si zašel v popolnoma slepo ulico, pa se bo kmalu pokazalo, da ni tako. Glede poslovne strategije, za katero si se odločil, pa še ne bo kakšnih večjih rezultatov.
Ona: Morala se boš sprizajzniti z dejstvom, da ne moreš spremeniti navad svojega partnerja. Toda verjetno je ravno to tisto, kar te na njem najbolj privlači. Še vedno pa boš razmišljala tudi o nekom drugem.
On: Zaradi stvari, ki si jih naredil, te neko obduduje, ker pa si priznal tudi svoje napake, je to le še dopolnilo tvoj dober vtis. Sprejmi povabilo, saj se ti obeta nekaj, kar doslej še nisi doživel. Le tako naprej!
Ona: V začetku prihodnjega tedna se ti obeta prijeten pogovor, izvedela pa boš precej več kot pa običajne čenče. Partner se bo znašel v precejšnji zadregi, kar boš izkoristila in ga še bolj priklenila nase.
On: Začel boš premišljevat na povsem nov način, kar te bo privedlo do prav osupljivih rezultatov. Toda nikar ne stoj odprtih ust, ampak zagriži v vabo, dokler je še topla. Nekdo se bo opekel, toda to vsekakor ne boš ti.
Ona: Sprejela boš zanimivo povabilo, saj si od njega obetas veliko več, kot pa se zdi na prvi pogled. Prijateljčina informacija ti bo docela izbistrla trenutno situacijo, ki nikakor ni slaba.
On: Tako kot vedno ti bo tudi tokrat uspelo najti kompromis med poslovnostjo in ljubeznijo. Ostali se bodo sicer čudili, kako ti to sploh uspeva, ti pa si boš mislil svoje in se še naprej prav imenitno zabaval.

LEV
Ona: Prihodnost, ki je pred teboj, je vse prepolna mamljivih obetov, zato se ti ne bo noben problem odreči sivi preteklosti. Srečala boš nekoga, ki te bo presenetljivo hitro navezal nase, češar pa se sploh ne boš branila.
On: Nikar ne nasedaj na navidezno hladnost določene osebe, saj je vse skupaj le dobra in premišljena igra. Odično boš investiral, vendar pa boš z rezultati vseeno le delno zadovoljen. Toda vse se bo kaj kmalu razjasnilo.
Ona: Z ljubosumnostjo ne boš dosegla prav ničesar, pa četudi te bo neko prepričeval popolnoma nasprotno. Raje se prepusti trenutnemu utripu in si privošči tudi tisto, čemur si se ponavadi izmikala. Uspejo ti bo!
On: Kritično obdobje je sicer za teboj, vendar pa bi ti sploh ne škodilo, če bi še vedno pazil na svoje besede. Na delovnem mestu se ti ne piše ničesar dobrega, zato se raje potrujdi, da ti ostane vsaj to, kar imaš.
Ona: Bodi malce manj zaverovana v svoje navidezne sposobnosti, saj jih vidiš le ti. Realnejši pogled bi ti utegnil celo koristiti na področju, kjer koristi sploh ne pričakuješ. Pazi se partnerjeve ljubosumnosti!
On: Vse boš postavil na kocko in čakal, kako se bo celotna zadeva razvila. V resnici pa bo to le zunanja fasada za nekaj veliko večjega. Poskusi se obvladati in stvar vsaj še nekaj časa pustiti v tajnosti.
Ona: Zmagoslavje, ki ga boš uprizorila, bo šlo tvojim prijateljem močno v nos. In čeprav se vedno ne boš mogla razumeti, da ti je uspelo, bodo rezultati govorili kar sami zase. Seveda pa ti previdnost ne bo škodila.
On: Moral se boš pošteno potruditi, da boš dosegel tisto, kar bi tako rad imel. Upaš sicer lahko, vendar pa vedi, da se bodo tvoji upi uresničili dokaj počasi.

STRELEC
Ona: Prijatelj te že dalj časa pozorno opazuje, a si vse zaverovana v svoje delo, da bi to tudi spregledala. Stoji pri kark nasproti in mu tako olajšaj delo. Odkrila boš povsem novega in nepričakovanega.
On: Izlet ti bo prinesel dolgo pričakovano sprostitvev, ki ti je dala novih moči za doseganje ciljev. Posebno ugodno se ti je pisalo prav na ljubezenskem področju, saj se ti obeta nekaj, češar se boš še dolgo spominjal.
Ona: Če ne boš vsaj malce pohitela, te bo prehitel nekdo, ki si mu že dalj časa trn v peti. Prijatelji te bodo sicer popolnoma podpirali, vendar pa ti mogoče ne bo dovolj. Koniec te lahko pričakuješ obisk.
On: Protu koncu tedna se ti obeta prijetno presenečenje, ki bo dokaj manifestiralo na tvojem finančnem planu. Za potovanje ni nikar ne skrbi preveč, saj je njegovo izvedbo nezadovoljstvo le pretkana igra.
Ona: Čeprav bo vse skupaj izgledalo še tako nedolžno, neko to razlagal popolnoma napačno. In še tako namig si bo predstavljaj kot odkrito ponudbo. Seveda moraš biti morebitna veza odvisna predvsem od tebe.
On: Nekomu ne bo čisto prav, ko bo zvedel, kako si prodal svojo, vendar prvotno njegovo zamisel. Še najbolje lahko storis je, da puhliš in čimprej pobereš vsaj svojo zaslužka... ali pa še kaj več.
Ona: Sorodstvo ti bo povzročilo kopico zapletov, ki bodo bodo potrebni, a se boš vseeno morala ukvarjati z njihovimi navideznimi problemi.
On: Sodelavec ti bo predlagal zanimivo preusmeritev, lahko zagotovi sigurneje finančno prihodnost. Seveda pa bo za to potrebna določena odrekanja, ki bodo poslegla tvoje intimno področje.



»Prge« – dimljeni sir

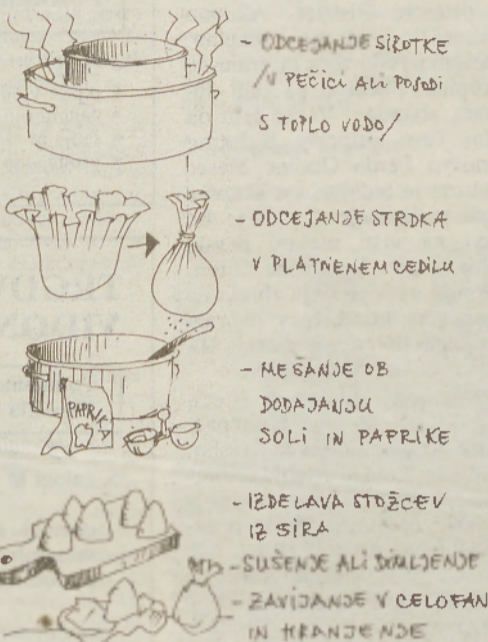
Potrebujemo: 8 do 10 litrov polnomastnega kravjega mleka, 1 žličko soli (1,4 odstotka sira), tri četrte žličke mlete sladke ali blago začinjene paprike (1 odstotek količine svežega sira).

Pribor: plastična ali emajlirana 10- do 12-litrska posoda, 2 platneni cedili, čista deska 50 krat 30 centimetrov, dve daljši vrvice, platnena košarica za kruh z ravnim dnom.

Precedite sveže kravje mleko v plastično ali emajlirano posodo in ga pustite pokritega pri sobni temperaturi, da se zasiri. Zasičenje pri sobni temperaturi traja okrog dva dni. Dobljeni strdek spontano izloča sirotko, zato je sirjenje počasno. Da bi odcejanje pospešili, dajte posodo s strdkom v pečico, ki jo segrejete do 50 stopinj, ali pa v večjo posodo s toplo vodo. Strdek segrejte pri temperaturi 30 stopinj, zatem pa ga razdelite na dva dela in izlijte v prirejeno plastično cedilo. Odceja naj se v prostoru, kjer je okrog 30 stopinj. Strdek pustite v obešenih vrečkah, dokler ni povsem odcejen. Sveži sir stresite v večjo posodo, dodajte sol in papriko ter dobro premešajte, da nastane gladka masa. Vse skupaj potem razdelite na kupčke, težke okrog 150 gramov, iz katerih oblikujete stožce oziroma »prge«. Nato jih položite na desko in pustite pri sobni temperaturi, da se površina posuši (en dan), desko pa obesite nad štedilnik. Naslednji dan »prge« obesite v sušilnici in jih dimitate ob enakomernem kuženju dva dni zaporedoma. Dimljene »prge« zavijte v celofan in jih do uporabe hranite v hladilniku. Če nimate sušilnice, naj bo sir v pleteni košarici v zračnem prostoru in pokrit z gazo. Tako spravljeni jih sušite na zraku 2 do 3 dni. Ko

se posuše, jih zavijte v alu folijo ali celofan ter do uporabe hranite v hladilniku. Če sira ne zavijete, se bo hitro izsušil, izgubil kakovost in se drobil pri rezanju. »Prge« lahko postrežete ob kuhanem dimljenem jeziku, domači šunki, koruznem kruhu in kozarcu domačega, po možnosti črnega vina.

Prevedel Milan Jerše



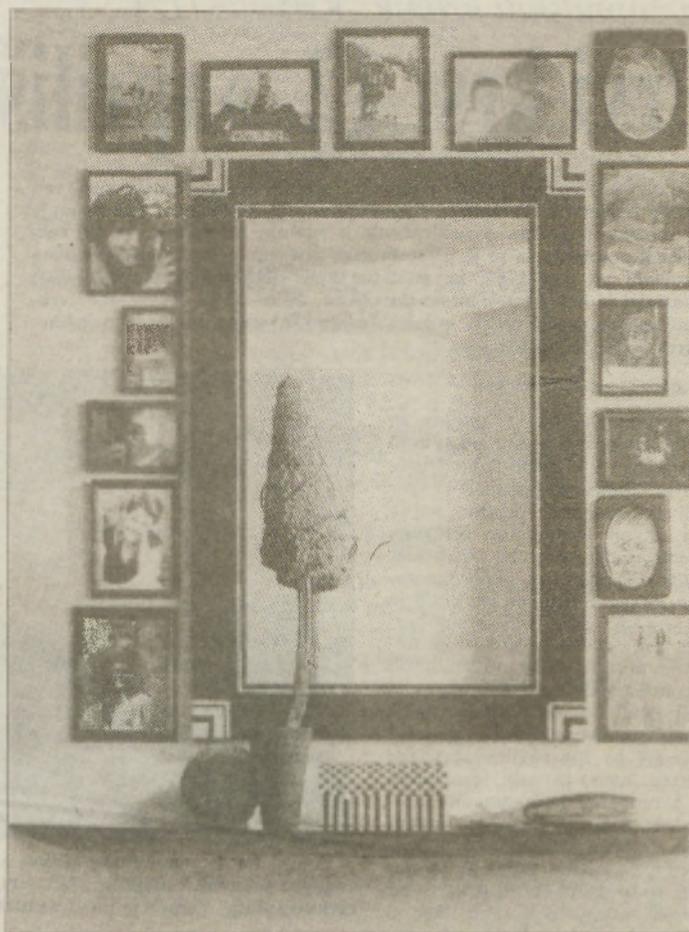
DOBRO JE VEDETI Kako ravnati z ozeblinami

Na snegu in mrazu otrok kmalu ozebe. Nezavarovani in izpostavljeni deli telesa, kot na primer prsti na rokah in na nogah, brada, nos in ušesa najprej pordečijo, nato postanejo modrikasto rdeče barve, še malo kasneje sivo modro lisasti, nazadnje pa čisto bledi, skoraj brez barve. Prsti so okorni, sketijo in otip je slabši kot običajno. Kako ravnati z ozeblimi deli telesa?

Včasih je veljalo, da je najboljša in najhitrejša pomoč natiranje z mrzlim snegom. Sedaj pa zdravniki svarijo, da nikar. Otroci, ki mu z ostrim in mrzlim snegom drgnemo ozeble roke, seveda joka in se pritožuje. Nič nenavadnega, kajti ledeni kristali poškodujejo občutljivo kožo. Skozi ranice na koži vdrejo v organizem klice, pogosto pride nato do kožnega vnetja. Natiranje s snegom kožo še bolj ohladi. Mnogo bolje je, da si da otrok roke pod toplo pazduho, noge pa mu ovijemo s toplo odejo. Otroku damo piti vročo in močno oslajeno pijačo – čaj ali mleko. To ga najhitreje ogreje in prežene bolečine iz ozebljih udov.

Plesen na papirju odstranimo s terpentinom, z lesa pa jo preženemo z mešanico iz enakih delov raztopljene želatine in kleja ter z malo benzolove tinkture. Z lesa jo odstranimo tudi s toplim kisom.

STANOVANJE



Nikjer ne piše, da stene lahko krasijo samo drage umetniške slike ali reprodukcije. Če imamo v družini spretno veziljo, šiviljo ali navdušenega fotografa, uporabimo za stenski okras njihove izdelke. Na primer kot kaže slika. Črno-bele fotografije različnih velikosti in v različnih okvirjih razvrstimo okoli ogledala z bogatim okvirom, tako da nastane ena sama velika slika.

Pet nasvetov za boljše spanje

Imate rahlo spanje? Pomagajte si z naslednjimi petimi nasveti. Gre za neke vrste tečaj za okrepljeno spanje, ki so ga sestavili zdravniki.

POSTELJA: Enojna naj bo, vsaj meter široka, blazina naj bo majhna, sicer so na njej tudi ramena, in hrbtnica je pri tem upognjena.

TEMPERATURA V SPALNICI: 14 do 18 stopinj je za spanje dovolj. Najbolje bo, da imate med spanjem rahlo odprto okno.

HRANA: Zvečer vsaj tri ure pred spanjem uživajte le lahko hrano. Odpovejte se kavi,čaju ali alkoholu, ki moteče vplivajo na spanje. Namesto tega si raje privoščite zeliščni čaj iz baldrijana, žajblja ali mete, ki pospešuje spanje.

SPROSTITIV: meditacija, nadzorovano dihanje, avtogeni trening in joga vam bodo pomagali do sprostitve. Enak učinek ima tudi molitev.

GLEĐANJE TELEVIZIJE: nikar se ne spravite v posteljo takoj po gledanju televizije in predvsem – televizija mora iz spalnice. Pozno zvečer si privoščite kratek sprehod, po katerem se boste sprostiti, umirili in sladko zaspali.

Mini humoreska

Koža v mrazu

Pozimi potrebuje koža čim več maščobe. Zakaj? Ker maščoba varuje pred mrazom in zadržuje vlago v koži, da ne izhlapeva. Opažamo, da je koža pozimi mnogo bolj muhasta kot poleti. Vzrokov je več. Koža ima v toplih mesecih zadostno zaščitno plast loja in potu. V mrazu pa se loj strdi, tudi potimo se manj. Naravna zaščitna plast je

tanjša, koža je občutljivejša. Če zunanje temperature padejo, pade tudi količina vlage v zraku. Čim bolj pa je zrak suh, tem več vode izhlapi iz kože. Tudi suh zrak v ogrevalnih prostorih ta učinek še poveča. Obleka. Pozimi se ne oblačimo ravno koži primerno. Debeli volneni oblaci, visoki ovratniki, rokavice – vse to drgne kožo, po-

bira vlago in odstranjuje kožno maščobo.

Maščoba je najboljša zaščita proti mrazu. Občutljiva suha koža je pozimi še bolj ogrožena kot normalna in mastna. Pravzaprav se zime veselijo ljudje z mastno kožo, ker se jim obraz manj svetli. Polsuha in suha koža pa potrebuje mastno kremo tudi podnevi. Obraz namažemo kot po navadi z dnevno hidratno kremo, nato pa nanesemo tanko plast mastne nočne kreme. Pustimo, da se vpije, in šele nato naličimo obraz.



Glasbene lestvice

LESTVICA TUJH SKLADB

1. I WILL ALWAYS LOVE YOU - Whitney Houston
2. SONNY SAY YOU WILL - Allannah Myles
3. CLOSE BUT NO CIGAR - Thomas Dolby
4. KICK DOWN THE WALLS - Toto
5. HEADING FOR A FALL - Vaya Con Dios
6. FRIENDS - Joe Satriani
7. RACE TO THE FIRE - Bonnie Tyler

- PREDLOGI:**
1. HOPE OF DELIVERANCE - Paul McCartney
 2. BIRTHDAY SONG - Power Pack
 3. NO ORDINARY LOVE - Sade

SLOVENSKA LESTVICA ZABAVNE GLASBE

1. ZAPLEŠIVA MED SPOMINE - Alib Nipič
2. MRAZ - Avtomobili
3. NIČ VEČ BOLERA - Zasavec
4. V MENI JE POLETJE - Irena Vrčkovaik
5. IGRALA JE, IGRALA - Vlado Kreslin z bando
6. SODN DAN - Sokoli
7. KROKODILČKI - Čuki

- PREDLOGI:**
1. TI NISI ZAME - Ivo Radin
 2. ŠTAJEREC - Zoran Predin
 3. SOLZE - Šarm

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE

1. SKRŠČAKON, ČEKRON PA Z MARELOF
2. SOPEK CVELJA - Ans. Slavka Pluta
3. ZAIGRAJTE MUZIKANTI - Alib Nipič in njegovi muzikanti
4. SREČNO PROTI DOMU - Ans. Jevšek
5. POLKA PLES JE ZA SLOVENCA - Ans. Lipa
6. RAD SEM KDAJ MED PRUJATELJI - Štajerskih sedem
7. LJUBEZEN - Ans. Dobri znanci
8. VABUJO PLANINE - Slovenski muzikantje

- PREDLOGI:**
1. NAJ ZVONE ZVONOVI - Ans. Lujzeta Slakn
 2. POZABI SKRBI - Ans. Borisa Kovaciča
 3. SPOMIN NA NJO - Ans. Roberta Zupana

Izpolnjene kupone pošljite do četrta, 18. februarja 1993, na naslov Murski val, Slovenska 41, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 6

Glasujem za skladbo:

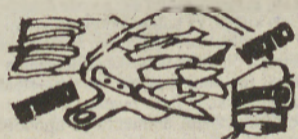
- tuja
- domača
- narodnozabavna

Ime in priimek ter naslov

Mehkoba žameta

Med najbolj priljubljenimi materiali tega leta je žamet. Mehak, voljan, imeniten za nošenje in počutje. Le pogumno sezite po njem, pa naj gre za hlače, krila, jopiče ali kombinacije. Pa nikar samo črnine.

Kuhajte z nami



Nadevan želodec

Vzamemo približno 2 kg svinjske glave z uhljem vred, svinjski jezik, 50dag kožic od slanine, 30dag obrezkov mesa, žličko popra, nekaj strokov česna, srednje veliko čebulo, žlico kisa. Glavo, jezik, kožice in mesne obrezke dobro skuhamo. Kostni odstranimo. Mesne sestvine narežemo na manjše kocke, jezik na širše pramene, kožice na široke rezance in uhelj na tanke rezine. Dodamo sesekljano čebulo in strt česen. Solimo, popramo in prilijemo približno 2,5del juhe, v kateri so se kuhale mesnine. Z juhe pobereemo maščobo. Vse premešamo, in na štedilniku pogrejemo do mlačnega. Pripravimo si dobro očiščen in opran želodec ter ga napolnimo s pripravljenim nadevom. Pazimo, da ga ne napolnimo preveč, ker bi pri kuhanju počil. Odprtino zašijemo z močno čisto bombažno nitjo. Želodec previdno položimo v primerno slan in okisan krop, ki ga odišavimo z lovorjevim listom. Krop naj počasi komaj zaznavno vre 2 uri. Med kuhanjem (po eni uri) želodec previdno obrnemo. Kuhanega položimo na leseno desko, nanj položimo drugo lažjo in manjšo deščico, ki jo rahlo obtežimo. Tako obtežen naj ostane 24 ur.

Namesto želodca lahko napolnimo z nadevom široko goveje črevo, ki ga tesno povežemo na obeh koncih. Tlačenko, za katero smo uporabili namesto želodca goveje črevo, kuhamo le uro in pol ter jo zelo rahlo obtežimo. Zadostuje kuhinjska deščica.

Kako ga ponudimo? Narežemo ga na tanjše rezine, ki jih zložimo na primeren servirn krožnik, obložimo z lepo narezanimi kolobarji čebule, zraven ponudimo olje in kis ter kruh.

Lahko pa obtežen in ohlajen želodec za 2 do 3 dni obesimo v hladen dim. V tem primeru ga narežemo na tanjše rezine, zraven pa ponudimo nastrgan hren in črn kruh.

Za krajši čas (nekaj tednov) ga lahko shranimo v zamrzovalniku.

SESTAVIL MARKO NAPAST	VNETJE VEČ SKLEPOV	ZELEZNA SPONA	VOJSKO-VODJE	FRANCOŠKI FILOZOF (HIPPO-LYTE)	POZDRAV STARIH RIMLIJANOV	OKAMENELA SMOLA DAVNIH IGLAVCEV	DEL RADU-SKE ALI TV NAPELJAVE
PROSTOR, KJER SE USTAVLJAJO VOZILA							
NEKONJANI OSMO-SOLEC							
LUKA NA JUŽNI OBALI BREITANJE							
PISATELJI TAVČAR						TELUR	
						TARIFA	
AVTOMOBILSKA OZNAKA AVSTRILJE		KRAŠKA ČRNINA					
		IT. RENES. PESNICA					
BRITANSKI POLARNI RAZISKOVALEC					PREDLJEN		
					GL. MESTO FR. DEPART. SOMME		
KDOR TRGA GROZDJE NA TRGATVI							FILMSKA IGRAJKA TILLER
							SODRGA, NEUREJENA MNOŽICA LJUDI
AVSTRANSKI DRAMATIK (FERDINAND)							
KRAJ PRI LJUBLJANI			JAPONSKI BOG				
			NOBELU				
PISATELJI SELJSKAR						DASHIELL HAMMETT	
						RIMSKA DVOJKA	
PESNIŠKA ZBIRKA JESENINA							
SARAJEVO				ZGORNI DEL TRDE ZEMELJSKE SKORJE			

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE - Vodrovano; mustang; akvarel; krokezi; nart. as. Eja; ave; di; Ner; ENOSIS; Betetto; ick; D. R. pecke; analist; noč; ris.

podlistki/župnijske kronike

Iz župnijskih kronik: Križevci (12)

Prvi krst 12. »aprilša« 1784

Danes bi vam rad predstavil župnijo oziroma evangeličansko cerkveno občino Križevci v Prekmurju. Njen duhovnik g. Aleksander Balazic ni je na začetku pogovora osvežil znanje o razvoju reformacije in pri tem posebej poudaril, da se je protestantsko življenje v Prekmurju ponovno razbujalo po letu 1781, ko je cesar Jožef II. izdal tolerančni edikt, s katerim je bilo protestantom dovoljeno, da so lahko organizirali cerkvene občine, gradili cerkve in šole. Ze leta 1783 so nastale tri take občine: Puconci, Hudoš in Križevci.

Bratislava ugodila prošnji

Verniki Križevci in okolice so 1783. leta poslali na kraljevski urad v Bratislavo, ki je bil tedaj pristojen za Madžarsko, kamor so spadali tudi naši kraji, prošnjo, naj se jim dovoli ustanovitev cerkvene občine. Odgovor je bil pozitiven: »Občini Križevci in okoliškim vasi slovenske krajine (našteti je 23 vasi, op. pisca), ki so augsburške veroizpovedi, z zadostnim številom družin, ki so po predpisih sposobne vzdrževati duhovnika in so si sposobne postaviti za božje službe molitvene hiše, se izda dovoljenje za ustanovitev cerkvene občine. Samo po sebi se razume, da zaradi tega ne bo zmanjšan dohodek rimskokatoliškega duhovnika. Šolskim učiteljem, ki so poklicani na prazna mesta ali pa tja, kjer so že katoliški učitelji, se ne dovoli vodenja petja tam, kjer je duhovnik. Če pa želijo imeti takega učitelja, se tistim, ki pošljejo prošnjo, dovoljuje, da lahko opravlja ta poklic samo v cerkvi; v zažrtosti duhovnika lahko evangeličanskim otrokom nadomešča duhovnika – v prvi vrsti za poučevanje verskih artiklov. Zgoraj imenovanim spoštovanim gospodom daje kraljevski urad za dolžnost, naj v imenovanih vaseh evangeličanom razglasio, da se morajo držati predpisane dovoljenja in da ta zakon ne smejo prekršiti. – Zapisano na seji madžarskega kraljevskega urada v Bratislavi, 25. avgusta 1783. Nicky Kristof. I. r., Škerlec Ferenc. I. r., Preszker Mihaly. I. r.»

Božja služba pri Gergarjevih

19. oktobra 1783. leta je bila v Križevcih v hiši Nikolaja Gergarja prva evangeličanska božja služba, ki jo je opravil Mihael Bakoš, rojen v Šalovcih, ki pa je bil v tistem času duhovnik v Šurdu na Madžarskem. Drugič v istem letu je maševal puconski duhovnik Balaz Berke, ki je potem oskrboval križevsko versko občino do 11. aprila 1784. leta, ko se je v Križevce preselil duhovnik Mihael Bakoš. Verniki so si seveda želeli čimprej zgraditi cerkev, zato so začeli zbirati material in denar. Žal iz župnijske kronike ni razvidno, kdo je naredil načrte za cerkev, kdo je vodil gradnjo in kako je potekala. Pač pa mi je g. Aleksander Balazic povedal:

»Se preden je cerkvena občina lahko začela graditi cerkev, je prišla posebna komisija iz Varmegyov in določila dve mesti, kjer si lahko evangeličani zgradijo cerkev. V tistem času namreč ni bilo dovoljeno kjerkoli zidan evangeličanske cerkve, pač pa samo tam, kjer to katoličanov ne bi bodlo v oči. Tako je cerkvena občina lahko izbirala med mestom, ki je bilo tam, kjer je danes pokopališče za Kančevce, Kukeč in Panovce, ter prostorom v Križevcih, ki pa tudi ni bil ravno primeren, vendar so se nazadnje odločili zanj.»



Pogled na evangeličansko cerkev v Križevcih v Prekmurju. Temelje zanjo so postavili v daljnem 1783. letu, pozneje pa zgradili prizidke in še cerkveni stolp. Cerkev je vzorno vzdrževana.

Hitro do božjega hrama

Križevčani in okoličani so, kot je mogoče sklepati, hoteli z gradnjo cerkve, saj so jo že 30. oktobra 1785. leta blagoslovili. Pri obredu sta sodelovala domači duhovnik Stefan Laky in puconski duhovnik Balaz Berke. Blagoslovitev je bila v slovenskem, pridiga pa v madžarskem jeziku. Cerkev pa še ni imela rednega zvonika, kajti – tolerančnemu ediktu navkljub – evangeličanom tedaj še ni bilo dovoljeno, da bi imele njihove cerkve zvonike. Tako so v Križevcih postavili le začasnega na vzhodni strani cerkve. Vanj so pozneje (leta 1795) namestili dva zvonova: 180- in 90-kilogramskega. To je bilo darilo fare iz Gradca.

»Ščasoma je prva cerkev postala pretesna, zato so jo leta 1885 podaljšali za štiri metre. Prejšnja zvonova so 1911. leta prodali vasi Košarovci in obesili nova. Med prvo svetovno vojno so vojaki hoteli sneu večji 800-kilogramski zvon, a ga niso mogli, zato so odpeljali manjšega. Leta 1925 so verniki kupili 400-kilogramski zvon. Zvonova imata F- in A-glas.»

Medtem ko križevska zvonova lepo pojeta še zdaj, je nekoliko drugače s cerkvenimi orglami, ki so močno dotrajale, zato tli pobuda o zbiranju denarja za nakup novih. Pred desetimi leti pa so obnovili cerkveno poslopje (tako notranjost kot zunanost), zamenjali dotrajana okna in vrata, zdaj pa nameravajo še odpraviti posledice vlage, ki so vidne predvsem v notranjosti cerkve. Delo bo zahtevno, saj so zidovi debeli en meter, ponekod pa še več. Cerkev za zdaj še ni ogrevana. Cerkvena občina pa je že 1972. leta poskrbela za lepo župnišče. V njem je tudi veroučna učilnica. Prostor za ta namen so še dobili v nekdanjem združenem domu v Mačkovcih, z verskimi resnicami pa se mladina seznanja tudi v kapelici v Berkovcih. Cerkvena občina Križevci je odprta tudi za drugače misleče, kar naj ilustriram z informacijo o ekumenskem sreča-

nju, ki je bilo v tem kraju 1982. leta.

Ljudje so šli z doma

V cerkveno občino zdaj spadajo poleg Križevcev še vasi: Košarovci, Panovci, Kukeč, Ivanovci, Fo-

kovci, Pordašinci, Berkovci, Ratkovci, Kančevci, Kušanovci, Dankovci, Mačkovci, Otovci, Prosečka vas in Peskovci. Torej 16 krajev. Vseh članov je 1400, kar pa je manj, kot jih je bilo v prvih in poznejših letih. Vzrokov za to je več, saj so nekateri kraji zdaj v drugih cerkvenih občinah, denimo v petrovski, domanjševski, gornje-slaveški ... Veliko ljudi pa je te goričke kraje tudi zapustilo, ker so šli po svetu s trebuhom za kruhom. V tej zvezi mi je križevski duhovnik Aleksander Balazic povedal:

»Koliko je bilo vseh članov fare v začetku, ko je bila ustanovljena, je težko dognati. Pri ljudskem šteju 1910. leta je bilo 6036 evangeličanov, vendar so zajeti tudi tisti, ki so se izselili v Ameriko. Leta 1920 je bilo le še 4820 duš, v letu 1931, ko se je precej ljudi izselilo v Južno Ameriko in Francijo, pa je bilo število članov 4200. Po nadaljnjem izseljevanju je bilo vernikov križevske cerkvene občine v letu 1983 samo 1572.»

Prvi krščenc je bil Josef

V križevski cerkveni občini so duhovniki pridno zapisovali ne le v krstno in matične knjige, ampak so pisali tudi kroniko. To vodijo vse od 1805. leta. Še starejša (od nastanka občine) pa je krstna knjiga, v kateri sem prebral podatke o treh krščencih, starih in botrih: »12. aprilis 1784. Krščeni je Hari Josef, koga oča je Hari Janos, mati Kata, botrevje (botri) Kuronja Gyura ženof Kelemen Jutkov. 13. aprilis 1787. Krščeni je Petrus Jancsek i Juka, dvojčeti (dvojčka), oča Petrus Miklous, mati Juka, botrevje Gjergar Gyongyu i Kelemen Thomas.« Otroke je krstil že omenjeni duhovnik Mihael Bakoš, ki pa je 1790. leta odšel nazaj v Šurd na Madžarsko in prišel je duhovnik Franc Xaver Berke, ki je ostal do 1805. leta. Potem je bil križevski duhovnik do 1833. leta Jožef Berke (brat prejšnjega duhovnika). V letih 1833-1836 cerkvena občina ni imela rednega duhovnika, ampak začasnega, ki se je pisal Ludvik Toth. To pa zato, ker so verniki hoteli za rednega duhovnika Janeza Berkeja (sina prejšnjega duhovnika z istim priimkom), ki pa je še študiral. Želja se jim je izpolnila 16. julija 1936, ko je željeni mož nastopil svojo službo in ostal v Križevcih do 9. maja 1908. leta, to pa je 72 let! Za časa njegovega službovanja so cerkev povečali, zgradili (prvotno) župnišče, stanovanje za kantorja (organista), ki pa je bil tudi učitelj. Verska občina je imela namreč solo vse do podražavljenja v stari Jugoslaviji. Peti duhovnik je bil Aladar Darvas, ki je služboval od 1909. do 1944. leta. Tja do 1953. leta cerkvena občina Križevci ni imela rednega duhovnika, ampak administratorja. Najprej je bil to Franc Bico, nato pa Stefan Leposa, ki so ga 1953. leta postavili za rednega duhovnika in je služboval do svoje smrti 1963. leta. Nato je cerkveno občino prevzel Ludvik Grandl, ki je bil duhovnik do 1971. leta. V tem letu je za krajši čas »vskočil« kaplan Jože Gregorec, 2. januarja 1972. leta pa je postal kaplan (leta 1975 pa poklican za rednega duhovnika) gospod Aleksander Balazic, ki vodi to cerkveno občino še zdaj.

STEFAN SOBOČAN

Bistričani pojejo...

Najbrž bi lahko rekli, da je v malokateri podeželski krajevni skupnosti tako razgibana kulturna dejavnost, kot je to v primeru Bistrice. Aktivno delujejo folklorna skupina, mešani pevski zbor in dramska skupina, občasno pa tudi domača »banda«. Vsako leto ob tem času pripravi Kulturno društvo Ferda Godine Mesec kulture in tedaj se vse skupine tudi predstavijo. Letos je bil prvi na vrsti mešani pevski zbor, ki ga vodi Rozina Koren. Minulo nedeljo se je zbralo na njegovem koncertu v dvorani vaškega doma na Gornji Bistrici veliko obiskovalcev.

Nekateri člani zbora (Cecilija Jakšič, Verona Krampač, Ana Kelenc, Gizela Kreslin, Julijana Lebar, Matilda Marton, Martina Lebar, Marija Tkalec in Marija Raj) so aktivni pevci že čez 25 let. Ob koncu nedeljskega koncerta jim je tajnik Zveze kulturnih organizacij občine Lendava Rajko Stupar podelil zlata Galussova priznanja. J. G.

SAMOPOSTREŽNICA TIM

TANJA MARIČ ZENKOVCI 51a

je pestro založena.

CENE so zelo ugodne.

Ponujamo vam:

Odprto imamo od 8. do 16. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure.

- živila
- pijače vseh vrst
- galanterijo
- sadje in zelenjavo
- prodajamo tudi plin

Tudi pokličete nas lahko. Tel. št. sta: 49 254 in 49 036

Priporočamo se!

TRGOVINA ELE VLAJ VIDONCI

Ponujamo premož po znižani ceni. Naročila sprejemamo po telefonu št. (069) 51 150.

V zalogi in po konkurenčnih cenah:

- cement, apno, maltit,
- mineralna (umetna) gnojila,
- pa tudi vse za gospodinjstvo.

Ne pozabite: ZA VAŠ DENAR LAHKO NAJVEČ DOBITE V TRGOVINI ELE VLAJ V VIDONCIH!



21

Velike površine ladijskih sten turistične cerkve so do leta 1389 slikali mojster Janez Akvila in pomočniki, o čemer govori nekoliko poškodovan napis na južni desni polovici slavoločne stene. Pri natančnem pregledu in oceni slikarjev se izkaže, da je pri delu Akvila zaposloval pomočnike. Seveda gre mojstru pripisati poglavito vlogo pri vsebinski zasnovi, torej prostorski organizaciji postavitev prizorov, nedvomno pa je njegov slikarski slog tisti, ki daje zven celotni poslikavi.

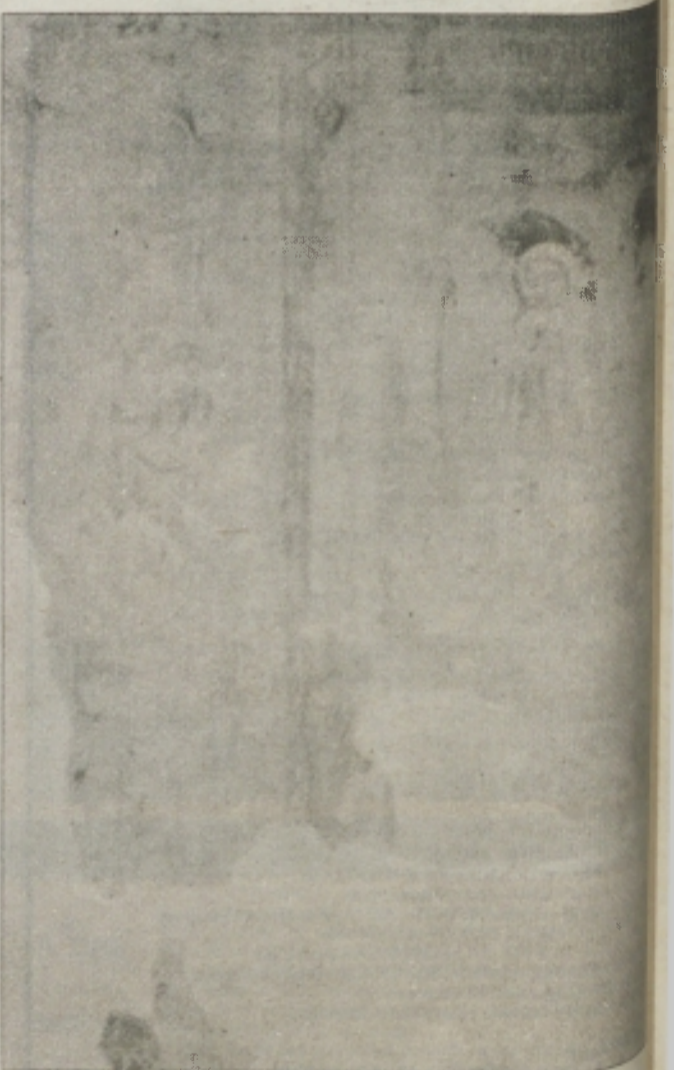
Mojster je slikarje v ladji turistične cerkve zasnoval v štirih vodoravnih pasovih, potek slikanih dogodkov pa je berljiv z leve na desno. Gledano prostorsko se zgodbe začenjajo (predvsem tiste, ki segajo čez vse s slikarjami pokrite stene) na severni steni. Ve se, da je pritični pas, torej tisti, ki je segal vse od tal do prve ravni figurainih upodobitev, zapolnjeval motiv slikanih zaves. Interpretacija slikane draperije (zaves) je lahko večstranska, saj motivno sega vse nazaj do antike. V globljem smislu pa slikani zastor osmišlja neke vrste dramaturško kuliso, za katero potekajo svetniški dogodki, torej paravan, ki naj loči smrtnika od sfere nebeškega dogajanja.

Prvi figuraini pas na severni steni kaže dogodke iz stare zaveze. V giotteskno zasnovanem ambientu je upodobljen sivobrati starec, ki za roke prijemlje mlado ženo. Dogajanje se nadaljuje v drugem »kadru« z mladenko in desetimi spremljajočimi osebami, ko se skozi še dvoje prizorov naposled razkrije, da gre za starozavezno zgodbo o Suzani, ki »bila je silno lepa in se je hala Gospoda« (Dan 13. 2-3). Pobožno, toda vsekakor mikavno mladenko sta zalezovala pohotna starca sodnika in jo potlej, ko se jima le-ta ni hotela vdati, obtožila prešušiva. Njuno nič kaj pravično obtožbo, za katero bi bila morala lepa Suzana v smrt, je odkril mladi prerok Danijel in lepotici rešil časti (Dan 13. 42-64).

Pri Suzanini legendi gre za zanimivo rešitev, saj glavna upodobljenka – kot starozavezna oseba – nikjer ni zaznamovana s svetniškimi atributi. Mična je tudi ilustrativna cikličnost prizorov, ki skorajda zvesto sledi literarni predlogi, torej bibličnemu tekstu preroka Danijela. Kajpada moremo v taki vrsti upodobitve videti predvsem pouk srednjeveškim vernikom, da se pač kaže vzdržati ob morebitni »meseni« skušnjavi. Še zlasti, če jih k temu nagovarja kdo zunaj bogu zapriječnega zakona. Tema je zaradi svoje alegorične povednosti zanimiva, saj gre za snov, ki so jo umetniki skozi zgodovino umetnosti sila radi upodabljali in ob njej sproščali svojo fino domišljijo. Akvila je kajpada ostal v okviru srednjeveške stereotipnosti in si seveda ni mogel privoščiti slikanja akta kake bhrke mladenke kot sta le-te pozneje kot Suzane upodobila Tintoretto (ok. 1564) in Rembrandt (1637 in 1647).



JANEZ BALAZIC



Turnišče, severna stena ladje, Suzanina legenda, Janez Akvila 1389

se za vsebinsko razlago ponuja nešteto rešitev, toda ne dovolj gotovih, da bi upodobitev prepričljivo ilustrirala.

V drugi vrsti severne stene ladje v Turnišču je na levi strani upodobljen več dogodkov iz legende sv. Katarine Aleksandrijske. Prva scena te v srednjem veku izjemno popularne svetnice kaže, kako v Aleksandriji prestolujoči tertiari cesar Maksimian II. svetnico, mistično zarotenko Kristusova, obsodi na smrt. V drugi je videti ključno devico z rokami, sklenjenimi v molitvi, ki je pravkar prestala mučeništvo na zobčatem kolesu (to je tudi redni atribut, ki jo spremlja na številnih upodobitvah), pred njo pa rabelji vihti meč, s katerim ji bo odsekjal glavo.

Brez dvoma je poslednja scena iz turistične upodobitve Katarinine legende najbolj ekspresivna. V skorajda nagne-

van kompoziciji je videti v krstni kopeli ženo Katarino, okoli katere se zbirajo angeli. Gre za prizor Pokopa Katarine Aleksandrijske na gori Sinaj, ki je, da je slikar dramaturško kakovostno pokopa dosegel z nekakšno kompozicijsko razmiselnostjo likov, ki jo odlično podpira njuje pod goro Sinaj upodobljen mož, ki mušerje zavrže v morje. Slikar je z uporabo reduciranih sredstev, ki ponavljajo kvečjemu bistvene poteze upodobitve, je ekspresivni učinek podoben stopnjevan. Podobi seveda manj kot značilna barvna-plastična moč slikarjevega mojstra Akvila, toda s tem likovnim poudarkom je nebi nani vsekakor pa odlično močstveno pomočnik uspel ustvariti patosa in ilustracijo svetnične legende.

(Nadaljevanje prihodnje številke)

Zakaj bi se mučili s pisanjem? Beležite si z **PHILIPS** DIKTAFONI

Prodajni zastopnik CANKARJEVA ZALOŽBA
Štefanova 1, Ljubljana (nebotičnik)
Telefoni: (061) 217741, 115 249
V februarju popusti!

KOMUNALA Lendava, P.O.
objavlja delovno mesto

VODENJE FINANČNO-RAČUNOVODSKIH DEL

Pogoji:
- visoka ali višja izobrazba ekonomsko-komercialne smeri
- dve oz. tri leta delovnih izkušenj na enakih oz. podobnih delih

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh od objave na naslov: KOMUNALA Lendava, 69220 LENDAVA, Partizanska 93.

Tihotapci in meja

Čigavih je tisoč »kavbojk«?

Pomurje meji na tri države: Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško ter ima veliko uradnih in tudi divjih prehodov, zlasti s Hrvaško. Čez našo pokrajino vodijo pomembne trgovske, a, kot kaže, tudi tihotapske poti. To trditve je podkrepil referent z oddelka za prekrške Carinarne Gornja Radgona Ivan Šalinovič, ko je nanizal nekaj konkretnih zgledov.

Med srajcami tudi hlače

Na mejni prehod v Dolgi vasi je pripeljal tovornjak iz Skopja, ki ga je vozil H. A. V dokumentih je pisalo, da pelje 6.150 srajc, katerih kupec je neko ljubljansko zasebno podjetje. Cariniki so malo prebrskali po tovoru in našli (poleg srajc) še 1.167 hlač iz džinsa, ki pa so bolj znane pod imenom »kavbojke«. Imele so tudi našitke z imeni Diesel, Levis in Rifle. Voznik se je izgovoril, da o tem dodatnem tovoru ne ve nič, tudi uvoznik je dal izjavo, da hlače ni naročil (o čemer pa seveda lahko dvomimo), zato so jih zasegli, voznika pa kaznovali z 10.000 tolarji. To za nas ni velik denar, za Makedonce pa celomesečna plača.

Cenene peči iz Madžarske

Zasebni podjetnik F. V. iz Trzinov pri Lendavi je uvažal

dveh ton mandarin, za katere je imel sofer tovorni list. Razlika med »deklarirano« in dejansko težo je bila zaradi 3.500 kilogramov kuhinjske soli, 80 kilogramov klobas, 183 kilogramov dimljenega mesa in (da bo mera polna) 273 kilogramov fig!

Nadomestni deli za »jugece«

Trgovanje s Srbijo je mednarodno prepovedano, vendar tega mnogi ne upoštevajo, o čemer lahko vsak dan slišimo oziroma beremo. Zasebni podjetnik A. A. z Bleda ima trgovino z nadomestnimi deli za avtomobile. Pri nas je še vedno v prometu veliko zastavnih vozil, delov zanje pa primanjkuje. Mož je sedel v avto, ki vozi med Ljubljano in Beogradom, nakupil množico nadomestnih delov za »jugece«, jih zložil v potovalko in druge torbe ter srečno priprotoval na mejni prehod v Dolgi

ško. Torej zunaj uradnih mejnih prehodov. Čezno tihotapijo v Slovenijo zlasti koruzo in umetna gnojila. Doslej so odkrili vsakega po 60 ton. Tudi hrvaški pujski često romajo na našo stran.

Šofer s pištolo za pasom

Na naših mejnih prehodih sicer niso odkrili večjih tihotapev

teri dajo pred tem »vsekati« v motor in šasijo številke, kot so zapisane v prometnem dovoljenju.

Cariniki z mejnega prehoda na Tratah so samo v enem tednu odkrili pet tihotapev avtomobilov. Pri tem pa se jim ni bilo treba preveč truditi, kajti »uvoženi« avti so imeli le slovenske registrske tablice, številke v prometnih dovoljenjih in na motorjih oziroma šasijah



Makedonska (na)veza je obogatila carinsko skladišče zaseženega blaga v Gornji Radgoni za več kot tisoč »kavbojk«. Ob priložnosti jih bodo prodali na javni dražbi.

orožja, se pa pojavljajo »male ribe«. D. M. iz Banjaluke je peljal s tovornjakom iz tujine humanitarno pomoč za svoje rojake v tako imenovani srbski Krajini. Z uradnim tovorom je bilo vse v redu, ne pa z voznikom, kajti cariniki so opazili, da ima za pasom pištolo. Ko so jo natančneje pogledali, so ugotovili, da je znamke Sauer, da je kalibra 9 milimetrov in nabita z 9 naboji; potem pa so našli še 200 »rezervnih« nabojev. Pištolo so zasegli, oborožen šofer pa je plačal kazen.

Zasegli 500 slik naivcev

Slike tako imenovanih slikarjev naivcev (sami sicer niso naivni, ampak pridobitniški!) so v zahodnem svetu zelo cenjene. J. S. iz Vojvodine se je pripeljal v avto, ki je pripeljal v Madžarsko na mejni prehod v Dolgi vasi. Povedal je, da potuje na zahod, za kar je imel tudi ustrezno potno listino in je izpolnjeval druge pogoje za vstop v Slovenijo, denimo denarne. Potem ko so cariniki prebrskali prtljago, so našli kar 500 slik na steklu, velike pa so bile od 25 do 50 centimetrov. Pozneje je le priznal, da jih je namenil prodati v Italiji.

Z registrsko številko po avto

Človek pa ne more brez avta! Novi uvoženi avtomobili so dragi, rabljenih (ki so obično cenejši) pa za zdaj še ni mogoče uvoziti. Ljudje pa se »znajdejo«. Torej se odpeljejo v tujino s svojim starim avtom, snamejo tablice, kupijo enako vozilo, jih pritrdijo nanj in se lepo zapeljejo v zeleno Slovenijo. Neka-

pa so bile različne. Torej jih v Avstriji niso dali »popraviti«. N. J. iz Bačkove je tihotapil opel. Z. A. s Trat mazdo, C. J. iz Ljutomer golfa, L. S. iz Spodnje Velike katedra, C. P. iz Ljutomer pa ascono. Vozila so »zarabili«, (uvoznike pa kaznovali še z denarnimi kaznimi).

Priško-nemški dobrotnik

Svojevrstno pa je dejanje B. B. iz Ključarovec, ki ima nemško državljanstvo in je že več let na tujem. Skoraj vselej, ko pride (pravzaprav se pripelje) v Slovenijo, ima drug avto, ki pa ga ob vrtnitvi ne odpelje, ampak pusti pri (ne)znanih osebah. Doslej so odkrili 13 »njegovih« avtomobilov, od tega 2 v januarju. Ne gre le za osebna vozila, ampak tudi za lažji poltovornjak. Logično je mogoče sklepati, da vozil ne pušča zato, da bi s tem bogatil našo mlado državo, ampak ima od tega najbrž sam gmotno korist, ker verjetno dobiva odškodnino (za »ukradeno« vozilo) od tuje zavarovalnice. Res pa je, da imamo od tega korist, saj najdena vozila zasežejo in pozneje prodajo. Nekaj denarja pa se steče v državno blagajno še zato, ker carinski sodnik za prekrške kaznuje občane, pri katerih so »garažirana« vozila našega dobrotnika iz Prekije oziroma Nemčije. Imajo jih namreč za pomagane in s tem sokrivce. Sam pa se povabilom na pogovor izogiba.

Š. SOBOČAN

Obnovljen vaški zvonik



Pred 70. leti so se krajanje Čentibe odločili za gradnjo vaškega zvonika. Po toliko letih ga je načel zob časa in krajevna skupnost Čentiba se je odločila za njeno obnovo. Ob pomoči delavcev gradbenega podjetja INGRA iz Lendave, so krajanje obnovili tako zunanost, kot notranost zvonika, ki je posvečen sv. Mariji. Prav je, da obnovljamo sekralne spomenike, ki so naša zgodovinska vrednost.

Tekst in foto: J. Ž.

Trčenje v Cankarjevi ulici

Štefan Kouter iz Murske Sobote, ki se je peljal s kombiniranim vozilom po Cankarjevi ulici v Murski Soboti, je nenadoma zapeljal na levo stran vozišča, zato je njegov avto čelno trčil v osebni avto, s katerim se je iz nasprotne smeri pripeljal Matjaž Dervarič iz Murske Sobote. V trčenju se je Kouter hudo poškodoval in so ga prepeljali v bolnico, na obeh avtih pa je škoda za 450.000 tolarjev.

Usodno prehitavanje v Ščavnici

Makedonski državljan Zvonko Danev se je peljal z osebnim avtom po magistralni cesti Gornja Radgona-Maribor. Zunaj nase-lja Spodnja Ščavnica je pričel prehitovati kolono vozil in naletel na osebni avto, ki ga je vozil Franc Vereš iz Drobolinec. Ta je namreč pravilno zavijal na levo, da bi zapeljal na stransko cesto. Vozili sta trčili, nastala je materialna škoda za 420.000 tolarjev, nič kriv Vereš pa je dobil hude telesne poškodbe, zato je moral v bolnico.

Zavrnil skoraj 200 tujcev

Ne mine dan, ko na pomurskih mejnih prehodih (in teh je kar lepo število) ne bi zavrnil tujih potnikov. Od 2. do 9. februarja naši mejni organi niso dovolili vstopa okrog 200 tujim državljanom, zlasti onim, ki imajo potne liste »nove« Jugoslavije, potem so tu Romuni, Bolgari, Poljaki, Rusi, Ukrajinci... Najpogostejši vzrok, zaradi katerega morajo tujci nazaj, je pomanjkanje denarja za preživljanje. Skoraj redno pa se dogaja, da nekaj takih potnikov poskuša pozneje mejo preiti ilegalno. Redkim uspe, večino pa primejo in jih spet vrnejo v državo, iz katere so prišli v Slovenijo.

Prihajajo nove tablice

Ni še minilo leto dni, odkar imamo slovenske registrske avtomobilске tablice z občinskimi grbi (izjemi sta soboška in lendavska občina, ki imata »skupen« grb), že napovedi o novih oziroma prenovljenih tablicah. Te se razlikujejo od prejšnjih le po odsevni foliji in so ponoči bolj vidne od prejšnjih. Tablice so tudi sicer kakovostnejše, pa tudi občinski grbi, ki so bili pozneje priljubljeni, se ne bodo več odlepili. Tablica je okvirjena z zelenim robom, kar je vtisnjeno že na foliji. Poleg tega sta v odsevni foliji, ki je osnova za nove tablice, vtisnjeni kratiki RS in simbolizirata našo državo. Ta »vodni žig« bo prav gotovo preprečil, da ne bo prihajalo do ponarejanj. Če pa jih bo kdo le ponaredil, bodo policisti in cariniki lahko brez večjega napora ugotovili, ali so na vozilu originalne ali ponarejene tablice. Zamenjava »starih« slovenskih registrskih tablic z novimi ni obvezna. Je pa seveda možna. Nove (odsevne) tablice so nekoliko dražje od navadnih. Na oddelku za notranje zadeve skupščine občine Murska Sobota novih tablic še niso dobili.

Srečanje treh dežel

Športno društvo Mladost iz Pertoče je organizator letošnjega tradicionalnega srečanja obmejnih krajev, ki bo v soboto, 13. februarja 1993. V raznih športnih disciplinah se bodo pomerile ekipe Neuhausa in Windisch Minihoča iz Avstrije, Monoštra in Slovenske vasi z Madžarske in domači ekipi iz Bakovec in Pertoče. Športni del tekmovanja oziroma srečanja bo v telovadnici III. osnovne šole v Murski Soboti ob 11. uri, kulturni in družabni del pa bo v gasilsko-vaškem domu na Pertoči. Goste bodo popeljali tudi na ogled znamenitosti Goričkoga.

Štiri desetletja Beneških fantov



Ansambel Antona Birtiča - Beneški fantje - od leve proti desni: Anton Birtič, France Podviz, Ivan Erzetič, Maks Čušin in Joško Nanut.

Ansambel Antona Birtiča - Beneški fantje - delujemo od 1952. leta, torej več kot 40 let. Za seboj imamo pot, ki ni bila vselej lahka, saj smo naleteli pri svojem poslanstvu tudi na ovire in spletke. Bili pa so tudi pravi podvigi in uspehi v narodnem osveščanju Beneških Slovencev. Našo glasbo so vzljubili tudi Prekmurci! Prvič smo nastopili 1958. leta in gostovali v dvoranah, solah in gostiščih. Vselej so nas sprejeli s toplino, kulturno in čuteče z narodno manjšinsko problematiko. Najbolj sveži pa so občutki z decembrskega gostovanja na javni radijski oddaji Murskega vala zaigrajmo in zapojmo po domače.

Hvala vam, dragi Prekmurci!

Anton Birtič
Mečana 12 Mezzana
33049 S. Pietro Nat. UD
Italija

Turnišče

Cene pujskov

Prejšnji četrtek so rejci pujskov na sejem pripeljali 27 živali. Pujski so bili stari od 7 do 10 tednov, tehtali so od 15 do 20 kilogramov. Prodali so jih 14, cena za par je bila od 9.000 do 12.000 tolarjev. Sejem pujskov je vsak četrtek ob 7.00, živali pa morajo imeti veljavne potne liste.



To je le del avtov, ki jih je pustil na območju Pomurja nemški Prtek iz Ključarovec. Avto bodo dali ljubljanski avto-moto zvezi, ki jih bo prodala najugodnejšemu kupcu. Foto: Š. S.

z Madžarske 100 peči na petrolej. Iz računa je bilo razvidno, da je za eno odštel 100 mark. Carinikom se je zdelo cena prenizka, pa so pri svojih madžarskih kolegih povprašali, koliko peči dejansko stanejo. Zvedeli so, da 450 mark. Uvoznik se je torej hotel izogniti plačilu precejšnje vsote carine in prometnega davka, zato so ga prijavili. Carinski sodnik za prekrške mu je odmeril plačilo carine od dejanske vrednosti peči in 150.000 tolarjev kazni zaradi prekrška.

Tehnica je pokazala več

Cariniki pa blaga ne preštevajo vselej, ampak tovor (z vozilom vred) stehnjajo. Na mejnem prehodu v Središču ob Dravi so (s)tehntali tovornjak s tovorom, ki ga je vozil V. P. iz Bosne. Pri tem so ugotovili, da je veliko težji od teže praznega vozila, ki je sicer zapisana v prometnem dovoljenju, in

vasi. Tam so tihotapsko blago (150 različnih delov) našli in zasegli, površ pa je sodnik za carinske prekrške tihotapca še kaznoval z denarno kaznijo.

Piščancev za 2 toni prevrž

Na Hrvaškem so cene čedalje višje, zato hodimo tja vse manj nakupovat. No, to pa ne pomeni, da je trgovina zamrla, kajti čez mejni prehod v Petišovcih slovenska (mariborska) podjetja uvažajo (med drugim) veliko piščančjega mesa. Tu pa se pojavljajo razlike v dejanski teži in teži, zapisani v dokumentih. Te dni so ob tako imenovani »pojačani« kontroli ugotovili pri štirih tovornjakih, da so imeli 2.000 kilogramov več očiščenih piščancev, kot je bilo navedeno v dokumentih. Spet je imel delo sodnik za carinske prekrške!

Velik promet pa je tudi na »zeleni« meji med Slovenijo in Hrva-

To je le nekaj od številnih pripetljajev na mejnih prehodih. Cariniki morajo upoštevati carinske predpise in politične sklepe vlade: zaradi gospodarske blokade Srbije je prepovedano karkoli izvažati ali uvažati iz te države. Hkrati pa se delavci na mejnih prehodih zavedajo, da s tem ne delajo usluge domačim ljudem, morehiti celo sosedu ali znancu. Zastavn avto je bil avto tistih, ki imajo nižje osebne dohodke in ki nujno potrebujejo rezervni del, saj si novega vozila ne morejo privoščiti zaradi nizkih plač. Prav tako kmet ne dobi toliko za prodane pridelke ali živino, da bi si lahko kupil nov kombajn samo zato, da bi »sodeloval« v gospodarski prekrške na meji (»švercanje«), ampak želimo le opozoriti, da bi morala vlada ob sprejemanju določenih ukrepov upoštevati tudi posledice in sama poskrbeti, da bi ljudje lahko dobili nadomestno blago ali si celo kupili nove stroje. V nasprotnem bo največjo škodo utrpel predvsem mali človek, črna borza pa bo spet veselo cvetela.

Med kršilci carinskih predpisov pa niso le namna podjetja, katera so to (med njimi so tudi pomurska), nismo mogli izvedeti - kar seveda ni prav, saj če se lahko s kraticami navede malega človeka, bi bilo prav, da se tako omeni prav vse prevozniki iz Srbije ali Črne gore prevažajo Radgona so dnevno po štirje primeri, ko se se vrne -romunske meje. Zakaj počnejo naša podjetja kaj takega? V resnici ne gre za podporo Srbiji ali Črne gore, saj hočejo na ta način dobiti le blago, ki je morebiti že plačano in ga nujno potrebujejo za svojo proizvodnjo. In ker je v teh republikah tačas veliko

pomanjkanje določenih vrst izdelkov ali živil, morajo slovenska podjetja tja poslati nekaj »oprjemljivega«, da lahko dobijo blago, ki je pravzaprav že zdavnaj plačano. Ko so se pred leti odnosi s Srbijo ohladili, se je gospodarsko sodelovanje nadaljevalo s pomočjo bosanskih podjetij; sedaj so posredniki madžarska in makedonska podjetja. Prav tako naši cariniki petkrat na dan zavrnejo makedonske tovornjake, ki prevažajo srbsko blago. Tudi v takih primerih še ni vse dorečeno: Janez Sever, upravnik Carinarne Gornja Radgona, je povedal: »Na primer ko so v Ljubljani policisti odkrili... ne. Mi vso dokumentacijo pošljemo v Ljubljano. Postopek je strašno dolg. Mi moramo napisati ovadbo tožilstvu, dokler se to ne reši, je blago na kamionu. Naš tožilec vso zadevo pošlje v Celje, ker je pač blago namenjeno tja. Večjo količino konfekcije smo uskladiščili v BTC-ju v Murski Soboti. Na koncu, ko smo se že »preganjali« po vsej Sloveniji, je tožilec odstopil od pregona, jaz pa sem dobil račun za skladiščenje blaga v vrednosti 38 tisoč tolarjev.«

Tem gospodarskim prestopkom podjetij pa lahko dodamo še ene: zvitni zasebni podjetniki so ugotovili, da je bolje plačati kazen za pobež z meje kot carino. Na primer na mejnem prehodu Dolga vas izpolni uvoznik le enotno carinsko listino, nato pa cariniki pošljejo blago na tovornjaku na carinjenje v Maribor. Ljubljano ali Kranj. Tam se podjetnik ne javi. Po dolgotrajnem postopku plača kazen dva tisoč tolarjev, vmes pa lahko že pridno nadaljuje s proizvodnjo. Če bi se držal predpisov, bi moral najprej nekaj dni čakati v vrsti, plačati pet tisočakov špediterju in nato še carino.

Je to kaj nenormalnega? Smo lahko zgroženi ali vsaj razočarani nad našimi podjetniki? So pač predvsem poslovneži in ne politiki!

BERNARDA B. PEČEK

šport

Nove oblike in izboljšanje strokovnega dela

V soboški občini, kjer je zelo razvita športno-rekreacijska dejavnost, so uspeli prek različnih klubov in društev uveljaviti različne oblike dela, s katerimi zadovoljujejo potrebe občanov po gibanju, igri, razvedrilu in sprostitvi. V športne dejavnosti so vključene vse starostne kategorije občanov. Tudi za letos je Športna zveza Murska Sobota pripravila pester in bogat program športno-rekreacijskih dejavnosti, ki naj bi prispevale k izboljšanju psihofizičnih lastnosti, skrbi za zdravje in koristni izrabi prostega časa. Dejavnosti bodo potekale predvsem na štirih področjih: športni rekreaciji, šolskem športu, športu invalidov ter kakovostnem in vrhunskem športu. Pestra dejavnost v soboški občini je razdeljena na dvajset športnih panog, ki se zelo razlikujejo, različne pa so tudi tekmovalne in materialne razmere. Zaradi razvejnosti športne dejavnosti ni mogoče financirati vseh

programov, zaradi česar so potrebni tržnost in pokrovitelji za ekipe in posameznike, ki sodelujejo na najvišjih državnih in mednarodnih tekmovanjih. Pri tem pa morajo amaterski športni delavci vlagati velike napore, da zagotavljajo sredstva za društvene in klubske prostore. Zato je nujno, da se te zadeve sistematsko obravnavajo, zaradi česar v soboški občini tudi dajejo podporo sprejemu Nacionalnega programa športa in Zakona o športu. Pravo vrednotenje športa pa je potrebno tudi v domačem okolju, kar jim ob podpori soboškega izvršnega sveta tudi uspeva. Pričakujejo, da bodo rezultati sodelovanja še boljši.

Po programu Športne zveze v Murski Soboti bodo skušali doseči osnovne cilje športne dejavnosti s povečanjem števila aktivnih udeležencev v športu, s pravno novih oblik dela, izboljšanjem strokovnega dela in vzgojo lastnega kadra, najracionalnejšo

organiziranostjo, tudi na profesionalnem področju, s kakovostnimi dosežki ter zgraditvijo in vzdrževanjem športnih objektov v občini.

K športni rekreaciji si bodo prizadevali pritegniti zaposlene in odrasle, invalidom bodo omogočili sodelovanje v različnih športnih panogah, za predšolske in šoloobvezne otroke bodo organizirali tekmovanja za športno značko, šolska in občinska prvenstva, za srednješolsko mladino bodo organizirali tekmovanja po izbranih športnih panogah, podpirali kakovostni šport in skrbeli za načrtno vzgojo mladih športnikov. Dosežki v kakovostnem in vrhunskem športu so tudi merilo za kategorizacijo športnikov glede na kriterije v posameznih športnih panogah. V soboški občini pa tudi namenjajo proučiti kakovostni in vrhunski šport ter določiti mejo, kako daleč lahko financirajo dejavnosti.

Feri Maučec

Nogomet Češka reprezentanca v Soboti

V okviru priprav na spomladanski del prvenstva v prvi državni ligi bodo nogometaši Mure v nedeljo, 14. februarja 1993, ob 14.30 na igrišču Mure v Murski Soboti odigrali prijateljsko tekmo z mlado reprezentanco Češke (do 21 let). Za tekmo je med ljubitelji nogometa veliko zanimanje in tudi pričakujejo lep obisk. Tekmo bo vodil Tvdol iz Kranja.

Ritmična gimnastika Uspeh Praprotnikov

Na Vrhniki je bilo prvo kvalifikacijsko tekmovanje za državno prvenstvo mlajših pionirk A. Med 28. tekmovalkami je bila tudi Ana Praprotnik, članica ŠRG Murska Sobota in dosegla lep uspeh. Zasedla je namreč 17. mesto, čeprav trenirala šele od septembra lanskega leta. Njena uvrstitev pa bi lahko bila boljše, saj so ob slabi organizaciji »svoje opravili« tudi sodniki.

Nogometne okrepitve

Peter Breznik



Nova okrepitev Mure iz Murske Sobotice. Star je 22 let. Z nogometom se je začel ukvarjati z osmimi letom pri mariborskem Železničarju, kjer je tudi igral za mladince in člani. V članskem moštvu Železničarja je igral šest let in bil eden najboljših igralcev. Igral je tako v obrambi kot napadu, v moštvu pa je bil tudi eden najboljših strelcev. V mini prvenstvu leta 1992 je bil najboljši strijelci. Čeprav so se zanj potegovali tudi nekateri drugi klubi, zlasti Maribor Branik, Pri Muri so ga dobro sprejeli tako v moštvo kluba kot igralca. Z dosedanjim delom v novem okolju je zadovoljen. Meni, da je Mura moštvo, ki ima veliko priložnosti, da doseže svoj lani cilj.

Vlado Milošević

Nova okrepitev Potrošnika iz Beltinca. Star je 24 let. Z nogometom se je začel ukvarjati kot pionir pri ljubljanski Iliriji, kjer je tudi igral za mladinsko in člansko moštvo. Potem je odšel k ljubljanski Olimpiji, čeprav se ni bil star 18 let. Nato je igral za prvoliigaša Reko, potem pa zopet za Olimpijo in Ilirijo. Nazadnje je nastopal za Ljubljano in postal slaven. Po jesenskem delu prvenstva v prvi državni ligi so ga namreč bralci Ekipa in Dnevnik ter trenerji v Sportskih novostih izbrali za najboljšega nogometaša prve državne lige. Za novo okolje si je izbral Beltince, kjer se dobro počuti in napoveduje zanesljiv obstanek Potrošnika v prvi ligi. Tega, kdo bo izpadel, pa ne napoveduje.

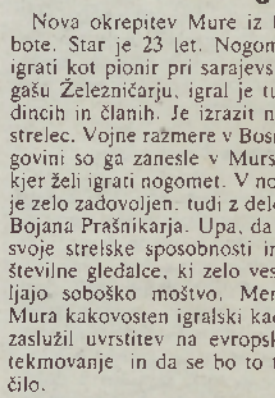


Štefan Savel



Nova okrepitev Nafta iz Lendave. Star je 35 let. Z nogometom se je začel ukvarjati kot pionir pri soboški Nafti, nadaljeval pa pri mladinskem in članskem moštvu. Za prvo moštvo Mure je igral osem let. Potem je nadaljeval nogometno kariero v sosednji Avstriji in igral za klube Feldbach, Fering, Laafeld, Jennersdorf. Igral je v obrambi in napadu ter bil med najboljšimi strelci K lendavski Nafti je prišel, ker menijo, da ji lahko pomaga obstati v ligi. Pred sprejemom mladinskim delom prvenstva v prvi državni ligi je optimist. Zaveda se, da obstanek težak, saj ligo zapuščajo moštva, vendar upa, da bodo zbrali veliko moči in dosegli cilj.

Goran Gutalj



Nova okrepitev Mure iz Murske Sobotice. Star je 23 let. Nogomet je začel igrati kot pionir pri sarajevskem prvoliigašu Železničarju, igral je tudi pri mladincih in članih. Je izrazit napadalec in strellec. Vojne razmere v Bosni in Hercegovini so ga zanesle v Mursko Sobotico, kjer želi igrati nogomet. V novem okolju je zelo zadovoljen, tudi z delom trenerja Bojana Prašnikarja. Upa, da bo pokazal svoje strelske sposobnosti in zadovoljil številne gledalce, ki zelo vestno spremljajo soboško moštvo. Meni, da ima Mura kakovosten igralški kader, ki bi si zaslužil uvrstitev na evropsko pokalno tekmovanje in da se bo to tudi uresničilo.



Nogometno moštvo Hotize. Stojijo od leve: M. Žižek (tencer), Špilak, J. Horvat, Lacković, P. Hozjan, Čigan, I. Žižek in S. Žižek (predsednik). Čepijo: J. Hozjan, R. Horvat, Ribarič, D. Hozjan, Cipot, Kustec, J. Horvat, J. Žalik. Manjka: L. Horvat. Foto: F. B.

Šah

Prvo mesto osvojil D. Hari

Odigrano je bilo zadnje kolo odprtega prvenstva Radenskega šaha. Rezultati 9. kola: Gabor : D. Hari 0:1, B. Hari : Kovac 1:0, Ružič : Radosavljevič 1:0, A. Marič : Kos 0:1, Rezonja : Benko 1:0, Cvetko : Studnička remi, Glavač : T. Marič 1:0, Šarkan : Klemen 1:0, Marič : Lanjšček 1:0, Havaš : Štrokl 1:0 in Vučko : Brunčič remi. Vrstni red: D. Hari 7, A. Kos, B. Hari in Ružič po 6, Radosavljevič, Gabor in Benko po 5,5 točke.

Maraton treh src

Organizacijski odbor je razpisal XIII. Maraton treh src, največje športno-rekreacijsko prireditev v Pomurju, ki bo v soboto, 29. maja 1993. Na programu bodo maraton (42km), mali maraton (21km), trimeski maraton (10km), maraton pionirjev (800m), maraton cicibanov (500m) in pohodniški pohod na Kapelo (6km). Maratonci bodo teknovali v starostnih kategorijah. Vsi stari do 6 let se lahko udeležijo pohoda, rojeni od 1987 do 1985 lahko sodelujejo na maratonskih pionirjev, rojeni 1986 in mlajši na maratonskih cicibanov, 14-letni na malem maratonskem ter 18-letni in starejši na maratonskem. Tako kot prejšnje leto bo tudi tokrat tekaška proga obkrožila Slovenijo in Avstrijo. Letos bodo dobili najboljši tekači tudi denarne nagrade.

Lendava potrebuje sodobnejše kegljišče

Kegljaški šport ima v Lendavi dolgoletno tradicijo, saj je bil kegljaški klub Nafta ustanovljen že leta 1955. Lendavski kegljači so izmenično tekmovali v Sloveniji in Hrvaški. Po ustanovitvi kluba so najprej tekmovali v Sloveniji, potem pa so se predvsem zaradi pomanjkanja sredstev vključili v tekmovanja varazdinsko-čakovske lige. Po osamosvojitvi Slovenije so sicer imeli možnost še naprej tekmovali na Hrvaškem, vendar zunaj konkurence, s čimer pa niso zadovoljni. Sedaj pa tekmujejo v Območni kegljaški skupnosti za Podravje Maribor. Več o lendavskih kegljačih in kegljavkah smo se pogovarjali s predsednikom kluba Ivanom Krambergerjem.



– Na nedavnem občnem zboru kluba ste ocenjevali vaše delo. Kakšna je bila ocena?
»V lanskem letu smo skupaj s Kegljaskim klubom Radenska ustanovili pomursko kegljaško ligo, ki je štela šest ekip. V tej rekreacijski ligi smo zasedli prvo mesto. Po sprejemu našega kluba v Kegljasko zvezo Slovenije julija lani smo se vključili v tekmovanje Območne kegljaške skupnosti za Podravje Maribor. Po kvalifikacijah, odigranih je bilo pet kol, smo zasedli tretje mesto in se tako uvrstili v prvo mariborsko območno ligo. Na tekmovanju pa je bil Dušan Perić najboljši tekmovalac s povprečjem 858,6 podrtih kegljev. Milan Žalik je bil deseti, Jože Horvat pa osemnajsti. Z rezultati, ki smo jih dosegli, smo zadovoljni.

Razvrstitev športnih panog in klubov

Pri Športni zvezi v Murski Soboti so razporedili športne panoge in klube v občini. V prvo skupino so razvrščeni: namizni tenis (NTK Potrošnik Murska Sobota) in kajak kanu (BD Mura Krog) kot posamezna športa ter nogomet (Mura Murska Sobota in Potrošnik Beltinci), rokomet (Pomurka Bakovci) in odbojka (Vigros Pomurje Murska Sobota) kot moštveni športi. V drugo skupino spadajo: atletika (AK Pomurje Murska Sobota) judo (Judo klub Murska Sobota), rokohorba (RK Murska Sobota), strelstvo (SD Kolomana Flisarja Tišina), ritmična gimnastika (Klub ritmična gimnastika Murska Sobota), karate (Karate klub Murska Sobota), kolesarstvo (Kolesarski klub Tropovci) kot posamični športi ter rokomet (Rokometni klub Krog in Rokometni klub Polet Murska Sobota), nogomet (Nogometni klub Izakovi in Nogometni klub Rogoševci), kosarka (Košarkarski klub Pomurje Murska Sobota), ženski rokomet (Ženski rokometni klub Bakovci) in buke na travi (Hokejski klub Lipovci – Pomurje) kot moštveni športi. V tretjo skupino pa so bile razvrščene naslednje športne panoge in klubi: tenis (Teniški klub Murska Sobota), šah (Šahovsko društvo Radenska – Pomurje Murska Sobota), kegljanje (Kegljaski klub Radenska), karate (Karate klub Mura ken) kot posamični športi ter odbojka (Odbojkarški klub Beltinci, Odbojkarški klub Puconci in Odbojkarški klub Pomurje Murska Sobota) in rokomet (Rokometni klub Mladinec Murski Črnci) kot moštvena športa.



Odbojkarice Ljutomer. Stojijo od leve: Ljubec, Novak, Treppo, Rudolf, Kuhar, Vrbanjak in Zadravec. Čepijo: Hošpel, Sukič, Šoštaric in Zidar. (N. Š. – D. T.)

Branko Žnidarič – sekretar Športne zveze Ljutomer

Lani izjemni dosežki



– Kako pa je s športnimi objekti?

»Največja pridobitev za Ljutomersko občino je gotovo športna dvorana pri osnovni šoli Ivana Cankarja, odprta v začetku lanskega leta, kjer so treningi, tekmovanja in druge prireditve. Za rekreativne namene pa je še zmeraj zelo dobro izkoriščena dvorana Partizana, kjer so s finančno pomočjo izvršnega sveta obnovili ostreže, letos pa naj bi prenovili še notranji del zgradbe. Delno je bil obnovljen tudi štadijon v Ljutomeru, ki bo dobil dokončen videz v naslednjem obdobju, saj je že pripravljena skica kompleksne ureditve športno-rekreativnega centra, kjer so ob stadionu še hipodrom, bazen in teniška igrišča. Lani pa je bilo dokončano tudi teniško igrišče v Stroji vasi. V sklepnih etapah pa je kompleks teniških igrišč v Veržeju, prenovljena bodo še nekatera asfaltna igrišča (Križevci, Mala Nedelja in morda še kje), tekaško stezo pri OŠ Križevci pa že gradijo.

– In letošnji načrti?

»Predvsem želimo ohraniti doseženo raven v tekmovalnem športu, hkrati pa nameniti posebno pozornost razvojnim usmeritvam mladih, saj se opaža, da je s pionirskimi in mladinskimi selekcijami premalo narejenega. Odbojkarji si bodo poskušali priigrati toliko željeno prvo mesto v drugi državni ligi in zaigrati v najelitnejši državni ligi. Na organizacijskem področju pa si bomo prizadevali biti gostitelji večjih mednarodnih turnirjev in ene kvalifikacijske tekme ženske reprezentance za EP. Najuspešnejši konjeniški klub v Sloveniji, KK Ljutomer, bo obnovil hipodrom in zgradil tribune za gledalce, saj kasaštvo privablja vedno več gledalcev. Iluzorno pa je pričakovati športni podvig naših tekmovalcev iz lanskega leta. Najpomembnejše pa je, da je Ljutomer s svojimi dosežki že znan evropski in svetovni športni javnosti.«

Niko Šoštaric

Tekmovalni šport je v Ljutomerski občini lani zagotovo dosegel vrhunec. Tudi starejši ljubitelji športa v priški metropoli se ne bodo spomnili tako sijajnih dosežkov v kegljanju, kasaštvu, odbojki, judu in še kje, kot so bili lanski. O uspehih Ljutomerčanov v minulemu letu, o prireditvah, športnih objektih in načrtih za letos smo se pogovarjali s sekretarjem Športne zveze Ljutomer Brankom Žnidaričem. »Zares se lahko pohvalimo z izjemnimi uspehi naših tekmovalcev. Kegljak Harry Steržaj je na SP v Bratislavi s slovensko reprezentanco osvojil zlato in bronasto medaljo ter bil s 997 podrtimi keglji najboljši posameznik. Odmeven je bil tudi nastop Marka Slaviča ml. na amaterskem svetovnem kasaškem prvenstvu, njegov klubski tovariš Joško Sagaj pa je na domačih hipodromih pobral največ lovoric, med drugim je s konjem leta Durasom zmagal na drugem kasaškem derbiju in maratonsko. Judoist Aleš Vrbančič se je udeležil mladinskega svetovnega prvenstva v Argentini, odbojkarji so suvereno osvojili naslov jesenskega prvaka v drugi državni ligi z idealnimi možnostmi za napredovanje v prvo državno ligo. Ob tem ne gre pozabiti, da so bili Ljutomerčani prireditelji predstavljene odbojkarke tekme ženske reprezentance Slovenije in Avstrije ter prvaka državnega pokala v športnem ribolovu ob Gajševskem jezeru.«

Jubileji

Na svečnico 95. rojstni dan

Jožefa Rakuša iz Sitarovec pri Mali Nedelji se je rodila 29. januarja 1898. leta, kar pomeni, da je predčadnji petek (29. januarja 1993) dopolnila 95 let. Po svoji stari navadi pa visokega jubileja ni praznovala ta dan, ampak (kot vselej doslej) 2. februarja, torej na svečnico – praznik Gospodovega darovanja in blagoslavljanja sveč.

Sele potem, ko sem ji čestital, sem se spomnil, da bi bilo lepo, če bi ji izročil kako simbolično darilo, zato sem se ji opravičil.



Jožefa Rakuša iz Sitarovec je še pri močeh, tudi še kar zdrava, čeprav je pred kratkim stopila v 96. leto. Posnetek: Š. S.

Zamahnila je z roko in dejala, da nič zato, saj ima vse, kar potrebuje. Tudi ena od hčera, ki je prišla pozdravit mamo, je dejala, da ji ni prinesla nič, kajti mati darila odklanja.

Jožefa, katere dekliški priimek je bil Košar, se je narodila na manjši kmetiji v Bodislavcih. Imela je tri sestre in štiri brate. Po osnovni šoli je nekaj časa vozila s konjsko vprego pošto iz Male Nedelje v Ljutomer in nazaj.

Se ne potoletna se je zaljubila v Franca Rakušo iz Sitarovec, mu povila otroka, nato pa se je začela prva svetovna vojna in moral je na fronto. Domov je

prišel živ, a ne povsem zdrav. Poročila sta se 1921. leta. Rodilo se jima je devet otrok, od katerih sta dva žal umrla (eden kmalu po porodu, drugi po šestih mesecih), tako da jih je ostalo še sedem. Nobeden ni odšel v širni svet. Frančika je v Radoslavcih, Tonika na Kokolanjščaku, Trezika v Mariboru, Milica v Radenci, Franček v Precetincih, Marija v Križevcih pri Ljutomeru, najmlajši sin Stanko pa je ostal doma na kmetiji, se poročil z Marijo, ki je bila nekoč doma v Gamberju, in rodila sta se jima dva otroka. Daniel je končal poklicno solo, Slavko, ki se je poročil s trgovko Jožico in imata dva otroka, pa dela na domači kmetiji.

Sedaj imajo 8,5 hektarja zemlje, 2,2 hektarja pa naj bi jim kmalu vrnili zaradi denacionalizacije; imajo 10 krav molznic, v hlevih pa je povprečno po 100 bekono. Dohodki sicer so, ampak ne »previsoki«, saj je Rakuševa družina dokaj velika. Jubilantka Jožefa je kljub visoki starosti še pri močeh. Tako si še zdaj sama postilja, kuri v štedilniku in veliko bere, tudi Vestnik, saj so Rakuševi že dolgo časa naši naročniki. Na klasično vprašanje o receptu za dolgo življenje je odgovorila, da je uživala navadno domačo hrano in veliko delala. To ji verjamem, saj je vzgojila sedem otrok, gospodinjala, delala na njivah, pa tudi v vinogradu, ki ga imajo še zdaj na Gomili. Hudo jo je prizadela moževa nesreča, ko so mu zaradi naboja, ki mu je ostal v telesu od druge svetovne vojne, odrezali nogo, leta 1977 pa je umrl.

Jožefa Rakuša ob svojem visokem rojstnem dnevu ni prejela večjih daril. Drugače je bilo 1971. leta, ko sta z možem slavila zlato poroko. S ponosom mi je pokazala zlatoporočno listino. Bo pa pri Rakuševih pravo slavlje 19. marca, ko praznujejo Jožefi, Jožki, Jožice, Jožefe, pa tako tudi naša jubilatka. Gre za tako imenovano »godovno«. Tedaj pa bo že stara 95 let, 1 mesec in več kot 15 dni. Čestitamo ji že zdaj!

Š. SOBOČAN

Srečanje

Najstarejši pomurski šofer

Koloman Vogrinčič je v 91. letu, a še vedno suče volan * Šofer je postal že 1931. ... * Stari biznismen

V enem od stanovanjskih blokov v Murski Soboti živi zelo zanimiv mož. Piše se Koloman Vogrinčič, ponaša pa se s častitljivo letnico rojstva: 28. september 1902. Torej je v 91. letu! Še vedno je pravi »dečko«, kot po domače pravimo možu, ki je kljub visokim letom urejen, vitalen, poln energije in – spominov.

Po končani osnovni šoli je nadaljeval na gimnaziji, nato pa je končal še višjo trgovsko šolo v Mariboru. Prvo delovno mesto je imel v nekdanji mariborski firmi Poldi čelik, kjer je ostal tri leta, nato pa se je zaposlil v veletrgovini Sinic v Osijeku, leta 1931 pa je postal predstavnik slovenske kovaške industrije v Zagrebu. Četudi se je 1963. leta upokojil, ni zapustil firme, ampak je bil še deset let strokovni svetovalec. V Mursko Soboto se je vrnil 1973. leta.

Koloman Vogrinčič govori več tujih jezikov. Vseh svojih 50 let aktivnega dela se je gibal v trgovskih krogih, prepotoval vso nekdanjo Jugoslavijo in več evropskih držav. Blago, ki ga je prodajal, je poznal do potankosti. Za to se je usposobil v tovarnah, ki jih je zastopal. Kupce je uspel prepričati, da so kupovali izdelke domačih tovarn. Se več: v domače tovarne je prinašal izdelke iz tujih tovarn in jih spodbujal, da so jih postopoma začeli izdelovati, na primer svedre. Že pred desetletji je torej počel to, o čemer zdaj vse bolj »lajnamo«, namreč čim bolj nadomestiti uvoz in s tem zaposliti domače »kapacitete«. Seveda je mož dobro zaslužil, zato je lahko bil gospod (v pozitivnem pomenu seveda), ki je veliko dal na svojo urejenost, saj se je modno oblačil, nosil je kravato, v zgornjem žepu sukniča je imel vselej robček.

Karel Vogrinčič pa si je lahko med prvimi »Jugoslavi« privoščil avto! Pokazal mi je vozniško dovoljenje, izdano 1931. v Zagrebu. na

katerem piše, da je usposobljen za upravljanje avtomobilov na bencinski pogon z močjo več kot 16 HP (konjskih moči). Potožil je, da izpita ni bilo lahko narediti, saj ga je delal s starim fiatom XX, ki je imel volan na desni strani, ročno »kuplungo« (sklopko), obračati se je moral na vzpetini ... Preden je lahko šel na izpitno vožnjo, se je teoretično in praktično usposabljal v šoli za voznike. Kmalu potem ko je dobil



vozniško dovoljenje, na katerem sta kolka druge banovine, je kupil za 39.000 tedanjih dinarjev dvosedezni Fordov športni kabriolet. Voz je bilo rumene barve, blatniki pa so bili črni. Seveda je z vozilom vzbujal veliko pozornost, še posebno takrat, ko se je z njim zapeljal v Zagreba, demimo po bosanskih cestah s karavanami tovornih konj. Nekajkrat je prišel z njim tudi v Mursko Soboto, kjer je bil tedaj le avto. Pozneje je kupil mercedes 180, nato olimpijo, naslednjič fiat milecento, 1970. leta fiat 124, s katerim se vozi (91 letom navkljub) zdaj. O številu prevoženih kilometrov ni vedel, povedati, lahko pa domnevamo, da jih je milijon. Bil je dober voznik, saj sam ni povzročil nobene nesreče, je pa imel neveščnosti, ko so nekoli konj prestrašil avta, brnil v blatnik in zlomil nogo, ali pa ko je naletel na telička, ki je med pašo zdiraljal čez cesto. Imel pa je »gumi defekte«. Na cestah je bilo namreč veliko žebeljov od podkev. Prednja kolesa, ki so namreč zata, ker na začetku avtomobilske dobe poznali bencinskih črpalk, kakršne imamo zdaj, ampak so bencim črpali iz sodov, ki so bili prezeleznimi, za to pa so uporabljali ročne črpalke.

Koloman mi je dal po pogovoru sliko, kateri so njegov prvi avto, on (za volan) predstavnik avtomobilske tovarne Ford, našemu znanцу prodala športni kabriolet. Čeprav je poteklo od takrat več kot 60 let, gospod Koloman Vogrinčič še zdaj skoraj mladosten kot na sliki. Nekateri imajo srečo!

Š. SOBOČAN

Gos je bila čarovnica

S tem zapisom bi radi spodbudili naše bralce, da bi se skušali spomniti vragolij, ki so jih nekoč počeli v naših krajih čarovniki in čarovnice. Pa ne taki, kot jih poznamo danes s televizijskih ekranov, ampak pravi »cumprnjaki«. Pišite nam o njih ali pa pošljite vsaj svoj naslov, da vas bo obiskal naš novinar. Če ste sami čarovnik ali čarovnica, toliko bolje!

K Jožetu Drvariču iz Ivanec se nismo podali, ker bi bil čarovnik, ampak zato, ker se veliko uvarja s preteklostjo in tudi sedanostjo svojega kraja. In v tej »štiriji« je zapisal tudi dogodek v zvezi s čarovnico. Slišal je namreč praviti, da je bila v njihovi vasi najmanj ena »cumprnica«, vendar se na splošno ni vedelo, katera ženska ima veze s hudičem in je zato sposobna, da se spreminja na primer v gos. Lovci bi to radi dognali, zato so dali blagosloviti puškin naboj, potem pa streljali na divje gosi. Eno so zadeli in v tistem hipu je začela pod »ceckom« (dojko) krvaveti ena Ivančanka. Tedaj je bilo krajanom jasno kot beli dan, kdo je čarovnica, ki povzroča ljudem toliko gorja. Čarovnica je, na primer, lahko začarala, da krave niso imele mleka.

Verjetno je, da so bili Ivanci nekoč eno od središč, kjer so se čarovniki sestajali (v takšni ali drugačni podobi), saj ustno izročilo pravi, da je prišel v vas neznanec, ki je v gostilni obljubil, da bo naredil dež. Pojasnil je, da mu bo to zagotovo uspelo, češ da je dijak čarne škole. Najbrž je bil hudič ali pa vsaj njegov pomočnik. Gostilničar mu je prinesel kozarec vode, kot je to velem neznanec. Sklonil se je nadenj, nekaj mrmral, nenadoma je začelo grmeti in nato deževati. Čarovnija je bila uspela. Drugače bi bilo, ko bi kdo odprl vrata ali okna, saj je dejal, da bo tedaj strela treščila v stavbo, toča pa uničila poljščine na vsem »ataru« (območju).

Nenavadne zgodbe, ki mi jih je pripovedoval Jože Drvarič, ki – mimogrede povedano – nosi dolge lase, kar za 70-letnega kmetovalca ni ravno v navadi, so me skorajda prestrašile. Toliko bolj, ker se je spomnil zgodovinskih virov, ki kažejo na to, da so bile na ivanovskem območju nekoč antične stavbe, od katerih so ostale gomile. Tam naj bi bila tudi rimska cesta. Ivanci so pred letom 1648 doživeli enako usodo kot sosednji Blažovci in Bratkovci (bili uničeni), zato so si preživeli vaščani pozneje postavili bivališča na severni strani Ledave, to je na območju sedanjih Ivanec. Sedanje ime naj bi naselje dobilo po nekem Ivanu, ki je prvi zakoličil temelje nove hiše.

Po mnenju Jožeta Drvariča gomile, od katerih so nekatere že raziskane, ne govorijo le o nekdanjih ostankih ljudi oziroma njihovih pokopališčih, ampak tudi o zvonovih nekdanje cerkve, ki jih je



Dolgoslasi Jože Drvarič po telefonu ne kliče čarovnic, niti dijake čarne šole, čeprav bi bil dobrodošel v lanskem sušnem območju zaradi katerega morajo stradati tudi njegove krave. Fotografija: Š. S.

prekrila debela prst zemlje. Taka »gomila« naj bi bila na katere skem območju, ki mu pravijo Erjajce. Po ustnem izročilu naj nekoč v Ivancih tudi samostan.

V Ivancih, in to na gruntu, katerega lastnik je naš sogovornik, je nekoč stala gostilna (dijak čarne šole je dež pričaral prav v njej). Kaže, da je imel lokal celo kegljišče na prostem. Le kako drugače mogoče razlagati dober meter dolgo stezo sredi sedanje sadovnjaka?!

Ce nam boste pisali, bo prihodnjič na tem mestu nenavadna zgodba, ki nam jo boste vi povedali!

Š. SOBOČAN

MURSKA SOBOTA – Sodeč po plačani članarini večina sladkornih bolnikov v soboški občini ne čuti potrebe po organiziranosti in ugodnostih, ki jih omogoča društvo za boj proti tej bolezni. V preteklem letu je bilo namreč le 159 rednih članov, čeprav naj bi bilo bolnikov nekaj tisoč. Med večjimi aktivnostmi društva v letošnjem letu je organizacija in izvedba regijskega srečanja sladkornih bolnikov, ki bo v prvi polovici junija. (G. G.)

LJUTOMER – V Ljutomeru niso zadovoljni s sedanjim »programom« interne televizije, zato so izvolili poseben strokovni odbor. Ta naj bi poskrbel za izboljšave, ni pa izključena tudi možnost, da bi interni kanal komu oddali. Ponudnikov ne manjka, vendar so sklenili, da se bodo dokončno odločili potem, ko bodo prišle ponudbe na podlagi razpisa, ki naj bi ga kmalu objavili. Pogovarjajo se tudi o povezovanju kabelskih omrežij, ki imajo »sedeže« v Ljutomeru, Križevcih in Razkrižju. (Š. S.)

GORNJA RADGONA – Sodnik za prekrške je lani obravnaval 2726 predlogov za uvedbo postopka zaradi prekrškov, ki so jih storile fizične in pravne osebe. V primerjavi s prejšnjimi leti je bilo lani za tretjino več predlogov za kaznovanje. Zahtevki so bili upravičeni, sicer sodnik za prekrške ne bi izrekel za 4,5 milijona tolarjev denarnih kazni in zaračunal 2,1 milijona tolarjev stroškov postopka. (F. Kl.)

GEDEROVCI – Tukajšnje gasilsko društvo je mlado, saj bo letos slavilo 10-letnico delovanja. Poleg članske ima tudi mladinsko sekcijo. Gasilci so poskrbeli za izkop protipožarnih vodnjakov in sodelujejo z gasilci iz sosednjih društev, tudi avstrijskih. (F. Ku.)

Bakovci

Jubilej kinološkega društva

Kinološko društvo Bakovci, ki je bilo ustanovljeno v začetku leta 1988, slavi te dni svojo 5. obletnico. Čeprav je dokaj mlado društvo, v katerega je vključenih okrog 20 zagnanih ljubiteljev psov, se lahko ponaša z vrsto odmevnih rezultatov. Pri tem gre zahvala tudi bakovskemu čebelarstvu dru-

štvu, ki jim je dalo v najem svoje prostore, okolično pa so si uredili sami. Zlasti skrbijo za šolanje psov ter za treninge in organiziranje raznih tekmovalij, kjer so se že doslej izkazali. Tako je njihov član Franc Norčič celo lanskoletni državni prvak v disciplini hitrega preskakovanja ovir z dveletno psičko Lesa.



pasme škotski ovčar. V skupnem seštevku z vseh tekmovalj pa je zasedel odlično šesto mesto.

Ob letošnji obletnici načrtujejo vrli člani bakovskega kinološkega društva vrsto prireditev in slovesnosti. Zasluznim članom so že podelili priznanja za dolgoletno aktivno delovanje v društvu. Nagradjenci so: Alojz Bočkar za uspehe pri delu in organizaciji tekmovalij, Franc Norčič za tekmovalne uspehe in Roman Kobeger za uspešno vodenje tečajev in šolanje psov ter firma BIM za pokroviteljstvo.

Poleg tega bodo 4. aprila organizatorji prvega letošnjega ocenjeva-

nja zunanosti psov pri nas. Ležba omogoča nadaljnjo psov, zato vabijo k sodelovanju lastnike psov. Ti se lahko vključijo v društvo vsako nedeljo od 10. ure na vadišču v Bakovcih, kjer poteka šolanje psov. Kinološko društvo Bakovci pa bo 23. maja organiziralo državno tekmovalno plinjo agility, s katero imajo mladi člani društva že nekaj letgate izkušnje, saj so bili za teh tekmovalij v nekdanji Jugoslaviji. Tudi to tekmovalje, ki so nam pričakujejo udeležbo vseh slovenskih klubov, vključno s slovenskimi društvoma v Bakovcih, ki gre za prireditev, ki je bilo kazalo zamuditi. MILAN J.

USPEŠNA SEZONA – Leto 1992 je bilo zelo uspešno za bakovske ljubitelje psov. Med njimi je bil najboljši Franc Norčič (v ospredju z dvema pokalom) s psom Lesa.

PRVIČ NA NAŠEM TRŽIŠČU :

MINERALNO - VITAMINSKE MEŠANICE, PRILAGOJENE NAČINU PREHRANE

za krave molznice



- 1 ekstenzivna reja
- 2 osnovni obrok seno, travna silaža in trava z zmerno gnojnih površin, vse presušene krave in breje telice
- 3 osnovni obrok koruzna silaža, seno in bejlovinsko krmilo
- 4 dodatek doma pripravljenemu močnemu krmilu iz koruze za poletni čas
- 5 dodatek doma pripravljenemu krmilu iz pesnih rezancev za poletni čas
- 6 dodatek doma pripravljenemu popolnemu močnemu krmilu za mleko

za prašiče



- 1 osnovni obrok silirana koruza
- 2 osnovni obrok žitno zrnje

•optimalno izkoriščanje doma pridelane krme

- večja proizvodnja
- boljše zdravstveno stanje

VEČJA GOSPODARNOST REJE

lek ljubljana veterinar

PISMA, MNENJA, STALIŠČA...

Še enkrat Razkrižje

Rada bi vam opisala svoje ogorčenje, svojo bol in razmišljanja o dogodkih, ki se še vedno dogajajo pri nas.

Res imamo zdaj slovensko mašo ob nedeljah in praznikih, tudi dobrega slovenskega župnika smo dobili. Ko je imel prvič slovensko mašo v naši ubobožani in hladni cerkvi, so mu tekle solze kar same od sebe. Moja misel je bila – končno, po tolikih letih. Pred cerkvijo smo si ob praznikih ganjeni želeli le eno, mir božji v naši fari. Upanje na skorajšnjo rešitev našega problema je bilo med nami. In kar me zdaj pri celi stvari najbolj boli, je dejstvo, da nam še vedno gospod Slaviček ukazuje in dela razprije med farani. Tujec pri nas še vedno postavlja svoje pogoje, od kod si jemlje pravico? Zakaj še vedno služi po dve hrvaški maši ob nedeljah in praznikih, in to za peščico vernikov, ki jim je tuji jezik lepši od materinega. Ukazuje odstraniti sestri Vido, ki je toliko dobrega storila za nas. Odkar ona poučuje veronauk, so naši otroci spet naši tisto, kar jim je vsa ta leta pri gospodu Slavičku tako primanjkovalo. Našli so ioplino in ljubezen do Boga, do sočloveka. Mogoče pa je prav to zanj najbolj boleče.

Zanima me tudi, zakaj mu gospod škof Kramberger ustreže v vsaki njegovi samovolji in v isti sapi zatrjuje, da se bo kmalu vse uredilo. Zakaj gospod nadškof Kuharič vedno znova izjavlja, da oni nikomur ne jemljejo Razkrižja, ker je to že itak njihovo. Tako spet enkrat naše upanje ugaša, narod pa trpi naprej, vsak na svoj način. Vem, da mi Vi na moja številna vprašanja ne morete odgovoriti, vem pa tudi to, da pri nas ne bo prej miru, dokler se gospod Slaviček ne odstrani iz našega kraja. Za ta dan živimo in molimo. Vsi, ki ste enakih misli, upajte in molite z nami, mogoče bo le pomagalo. Kajti gospod Slaviček se na žalost še ne poslavlja, ni še končal svojega »božjega poslanstva« pri nas. Bog ve, ali kdaj razmisli o svojem zgrešenem poklicu.

Na koncu bi se rada zahvalila vsem pri Vestniku za objektivno poročanje o problemih našega kraja in vam zaželela dosti uspehov.

Hralka iz Razkrižja

Radgončanu in uredništvu časnika Vestnik

Je že tako, da je anonimnost »vrtina« in stanje duha, ki pač ne prenese javnosti in prav tako odgovornosti za javno besedo. Tako pričujoče pismo naslavljamo uredništvu uglednega časnika Vestnik, kot odmev na zadnje Radgonske mehurčke, objavljene v 4. št. Vestnika, stran 24, 28. januarja 1993.

O mrtvih in njihovih zadnjih počivališčih v Radencih vse najbolje, sicer pa zakaj se ne bi raje posvetili živim,

O socializmu in socialističnih direktorjih; ali ni ravno Radgona, večer kot političnih in siceršnjih združ z gled tipičnega bolševizma, politične in siceršnje ksenofobije in vsega kar pač spominja na gluho lozo slovenske politike.

O delavcih in zaposlenih v Radenski; kako potem, da je Radenska še vedno kadrovski rezervat za občino, ki to sicer še bo, vendar mnogo manjša in bo takrat skupaj z Radgončanom lahko na večne čase premelevala svoje frustracije.

Spremembe – ves čas se je Radenska spreminjala in se bo, bodite v to prepričani, spreminjala še v naprej – o tem dovolj zgovorno priča njen včeraj, danes in jutri. Prihodnost je na strani podjetnih in pogumnih – ne pa anonimnežev, ki iz krtove luknje gledajo v ta majhni vrt in ga pač opazujejo po svojih željah in dometih – intelektualnih in siceršnjih.

Sploh pa voščimo vse najbolje in sporočamo, da gremo naprej. Obilo zabave ter prijetnih uric ob pisanju Vam voščimo!

Pa lepo pozdravljeni!
Informativna služba Radenske
MILAN VERDEV

Je to malomarnost ali goljufija

Kmetijska zadruga ABC Pomurka je dne 21. 12. 1992 na odkupni postaji v Puconcih prevzela telico. Na področju o odkupu živine No. 011262 evidentirana s št. 0626. Telica je bila skupaj s 47. drugimi odpeljana v Celje in zaklana dne 22. 12. 1993 za podjetje M 13. V zapisniku ali seznamu, kakorkoli bomo to listino imenovali, ki ga vodi Inspektor Ljubljana, v katerem bi moralo vsako zaklano govedo oziroma že pred zakolom imeti svojo številko – v tem primeru 0626, te številke ni.

Potrdilo o odkupu pa je vendar bilo izpolnjeno z naslednjimi številkami: klas 1., % klavnosti 46,00, bruto 606, neto 576, izplen 265, cena 236,00, znesek 62.540,00. Postavlja se vprašanje: Odkod so vzeti ti podatki, ko pa številke 0626 sploh ni v klavnih zapisnikih.

Živina je bila v Celje pripeljana s štirimi kamioni. Ker so omenjeni zapiski kljanja na štirih polah, je sklepati, da je bila za vsak kamion posebna polja. Iz omenjenih zapisnikov je ugotoviti, da je bilo izmed 47 zaklanih govedi kar 9 brez številke, iz tega pa se, da so za 9 govedi izmišljeni podatki o klavnosti kakor tudi o klasi.

Povrnimo se k predmetni telici. Kdor se količjak spozna na kvaliteto in teh pri nalaganju ni manjkalo, se zgraža nad tako nizko klavnostjo. 46% klavnost oziroma izplena se doseže pri količjak dobri amortizirani kravi. Vprašljiva je tudi klasa I. Najnižji procent klavnosti, ki bi normalno morali biti, je 56%. V tem primeru je lastnik – kmet oškodovan za 57 kg mesa, kar zneso 13.452 SIT. Če k temu prištetimo še 7.000 SIT, ocenjeno v nižji razred verjetno na račun nizkega izplena, je to 20.452 SIT. Kakšna je usoda drugih osmih kmetov, katerih živina je prav tako bila zaklana brez številke, ni znano. Nizki procent klavnosti ugotavljamo pri živini, ki se kolje v klavnih širom Slovenije. Kmetje na to javno opozarjajo. Vprašujejo se, zakaj Panonka živine uslužnostno ne kolje v Pomurkino klavnico. Pri Panonki odgovarjajo, da kupec – v tem primeru M 13 – zahteva klanje v drugih klavnih. Morda pa je opisani primer odgovor – zakaj, ker se kaj podobnega v Pomurkino klavnico ne more in ne sme dogoditi.

Zato kmetje zaskrbljeni in ogorčeni pričakujejo, kar se bo zgodilo s Pomurko. Ogorčeni obsojajo tiste, ki so jo do tega pripeljali, kakor tudi počasen pristop k razreševanju problematike v Mesni industriji.

Kmetje pričakujemo odgovor na to pismo.
Karel Franko,
Puconci

Kmet pa...?!

Z veseljem sem šel 23. 12. 1990 na plebiscit in opravil svojo državljansko dolžnost, za katero so me zavezovali že rodovi pred menoj. To je dolžnost, da bo naša dežela postala samostojna država, sem z veseljem izpolnil.

Imeti samostojno državo pomeni prevzeti vso odgovornost na svoja pleča in pošteno nositi in deliti vsa bremena in to vsi sloji: kmet, delavec, izobraženec, politik... Omenil sem že, da je potrebno to breme porazdeliti enakopravno.

Pri tem pa je zaškrupalo! Vsaj za kmete lahko trdim, da je breme odgovornosti nepošteno porazdeljeno. Mislim, da velja enako za večino delavcev. Tako kmet kot delavec morata nositi največje breme. Mislim, da država kmetu nalaga prevelika bremena. Tudi najnižji sloj delavstva je v enakem položaju. Vsem je jasno, da mora kmet pridelovati hrano pod polno lastno ceno – na primer mleko za 63%, meso in pšenico za okrog 75%, idr. Jasno je vsakomur, da država preko kmeta vzdržuje socialni mir. Znano je tudi, da mora naš delavec plačevati ogromne prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in da so njegovi dohodki oz. plače med najbolj obremenjenimi na svetu. Znano je tudi, da se razmerja plač med najvišjimi in najnižjimi nenormalno povečujejo, pa čeprav se mnoge firme zaradi slabega dela najbolj odgovornih oz. menedžerjev v velikih izgubah, v mnogih primerih pa celo v stečaju. Kdo jim daje to pravico, da si pridobivajo takšne nezasluzene plače? Nadalje se sprašujem, kdo daje tem menedžerjem pravico, da lahko istočasno ustanovljajo sporedne firme in si prek teh pridobivajo nenormalno premoženje v privatno last?, matične firme pa spravljajo v stečaj, delavce pa pošiljajo na cesto. Zanimiva je tudi primerjava glede plač v sosednji Avstriji, kjer delavec zasluži okrog 15 do 19 tisoč šilingov, naš delavec pa kvečjemu 20 do 35 tisoč SIT. Zanimiva bi bila primerjava razmerij med avstrijskim delavcem in menedžerjem oz. našim delavcem in menedžerjem ter seveda med pokojninami. Prav gotovo sindikati na zapadu ne bi mirno gledali nenormalnih razmerij. Naš sindikat, angel varuh pravic delavstva, pa nemo opazuje težavno življenje delavcev. Enako se je dogajalo že prejšnji vladi, mislim, da sedanja ne bo nič boljša, da ni upoštevala upravičenih zahtev kmetov. Nenormalne obresti in dolgi cikli obrata kapitala so večino kmetov spravile na kolena. Zraven tega nas je prizadela še suša. Razumevanja za naše težave ni bilo. To dokazuje tudi nekontrolirani uvoz mesa, vina, pšenice...

Sprašujem se, ali se bo sploh splačalo še orati in sejati letošnjo pomlad?! Če ne bo vsaj minimalno zagotovljenih osnovnih pogojev kmetovanja, verjetno ne bomo imeli druge izbire, kot da bomo na vse te težave odgovorili s protestnimi shodi in drugimi pritiski na vlado. Saj nimamo druge izbire. Živine pozimi ne moremo nehati krmiti, krave je pa potrebno dnevno dvakrat pomolsti. Kmetje se zavedamo, da je težko predvsem v govedoreji obnoviti oz. na novo privedati čredo, če jo enkrat prodaj. Osnova za drugačno delo je drugačno mišljenje in delovanje vlade in parlamenta.

Bomo kmetje in delavci dočakali kaj takega?
Štefko Jože
Ivanci 33

AGM

AKLEJ d.o.o.

Sokolska 19, 62000 MARIBOR
Tel. + Fax: 062/104 764,
Tel. 102 331

RUSKI TRAKTORJI

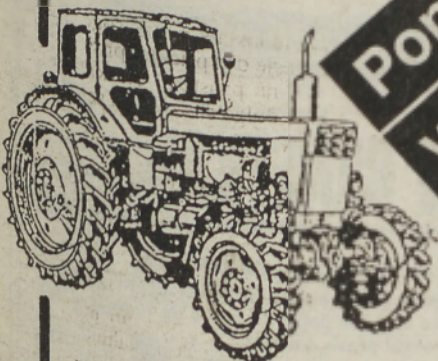
PONOVNO NA TRŽIŠČU

Spoštovani kupci, ponovno se vam ponuja priložnost, da kupite ruske traktorje tip LTZ 55 in T 40, ki so narejeni za ameriško, kanadsko in finsko tržišče.

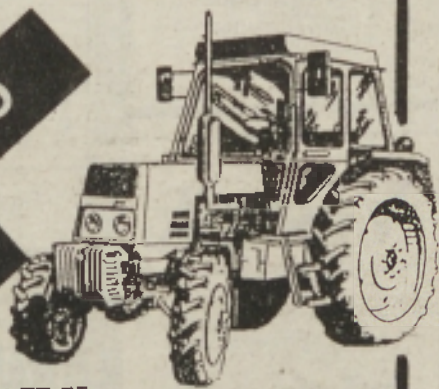
tip T 40:

moč motorja 40,5 KW (55 KM), zračno hlajenje, po licenci narejen dizel Deutzev motor, hidravlični volan, dvojni pogon.

CENA s 5% prometnim davkom 11.865,00 DEM



Ponujamo vam:



tip LTZ 55:

moč motorja 40,5 KW (55 KM), zračno hlajenje, po licenci narejen dizel Deutzev motor, hidravlični volan, dvojni pogon.

CENA s 5% prometnim davkom 14.600,00 DEM

ENOLETNA GARANCIJA IN PRVI SERVIS ZASTONJ.

SERVIS IN REZERVNI DELI ZAGOTOVLJENI.

Pokličite in prepričali se boste, da gre za traktorje, ki imajo dolgo življenjsko dobo, in naložbo, ki se vam bo hitro povrnila.

DOBAVA TAKOJ!

varstroj®

razpisuje

JAVNO DRAŽBO

za prodajo stanovanj, in sicer:

VARJENJE IN REZANJE

69220 Lendava, Industrijska 4, telefon: 069 75 271

1. dvosobnega stanovanja v Lendavi, Župančičeva 6: – velikost 61,30 m², izključna cena 4.600.000,00 SIT;
2. dvosobnega stanovanja v Lendavi, Trg ljudske pravice 11: – velikost 48,50 m², izključna cena 2.900.000,00 SIT.

Dražba bo 19. februarja 1993 ob 12. uri v sejni sobi podjetja Varstroj na Industrijski 4a v Lendavi.

Stanovanja si lahko ogledate uro pred dražbo. Interesenti za nakup stanovanja morajo pred začetkom dražbe položiti varščino v višini 10% izključne cene stanovanja.

Avtoservis ŠKAFAR

Bratonci 94 tel. 069/42283



RENAULT

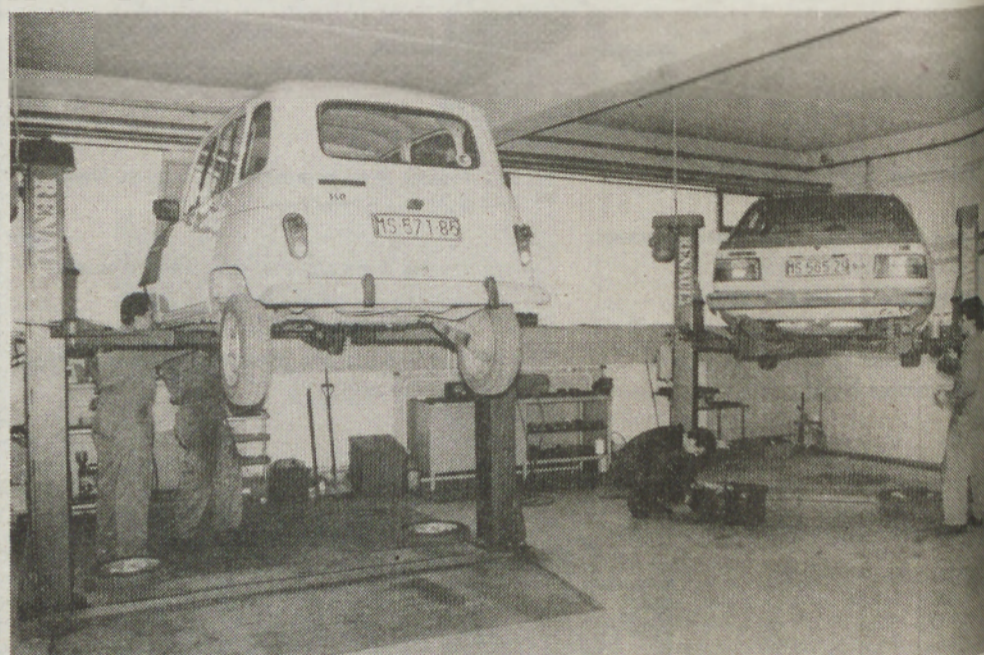
CENE ZELO UGODNE!

PONUDBA IZ NAŠEGA AVTOMOBILSKEGA SALONA:



- vsa vozila iz programa RENAULT
- v zalogi RENAULT R5 TOP-FUN (dobava takoj)
- za vsa druga RENAULTOVA vozila dobava v najkrajšem času
- avtokozmetika in vsa dodatna oprema
- možnost nakupa na 2-letno posojilo

STORITVE V DELAVNICI:



- servisiranje RENAULTOVH vozil z originalnimi rezervnimi deli
- montaža gum
- uravnoveženje gum
- testiranje vozil
- strokovno svetovanje

Priporočamo se!

Vsi kupci vozil v našem avtosalonu imajo prvi servis in material brezplačen, prav tako pa tudi servis, delo in material pri 10.000,00 kilometrih.

AKUSTIKA

Quelle

odslej tudi v Murski Soboti!



V Cvetkovi ulici 17 v Murski Soboti je odprta nova prodajalna QUELLE, katero upravljajo: Gorenje-drobnoprodaja in CTI, d.o.o., Aleksander Verzel iz Gornje Radgone

PRODAJAMO IZDELKE BLAGOVNE ZNAMKE UNIVERSUM:

- barvne televizorje - videorekorderje - glasbene stolpe - radiotranzistorje
- avtoradie - ure budičke - fotoaparate - elektronske priključke - žepne računalnike

NAKUPNI POGOJI:

- 30% polog in plačilo razlike s petimi čeki
- prodaja na posojilo na 6 mesecev in brez obresti,

pogoja sta:

- 30% polog in osnovna vrednost odkupa nad 15 tisoč SIT

VSE SERVISNE STORITVE V GARANCIJSKEM ROKU IN ZUNAJ NJEGA OPRAVLJA GORENJE SERVIS

Trgovina **Quelle** Murska Sobota, Cvetkova ulica 17, tel.: 32095
Odprto od 8. do 12. in od 13. do 17., ob sobotah od 8. do 12. ure.

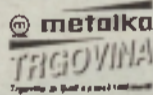
Vzemite si čas za premislek, nakup v dobri trgovini si to zasluž!

BREZPLAČNI MALI OGLASI
062/25-795
COMMERCE OGLASNIK
DOBITE GA V KIOSKIH

UGODNO!

- Kmetijska mehanizacija OLT (možnost plačila na 3 obroke brez obresti)
- umetna gnojila
- semenska koruza

TÖRNAR, d.o.o.
Juša Kramarja 33, Črenšovci
telefon: 70 762



Vestnik



PRIPELJE SVET DO VAS

Naš nasvet!

Našemite se tudi vi - najlepšo masko čaka nagrada!

PRIČAKUJEMO VAS NA »VESELEM AVTOBUSU«!



Agromehanika

POSLOVNI CENTER, Primorska 9 MARIBOR, telefon: 062/38-980

Ponujamo **10%** popust za:

- pršilnice za vinogradnike in sadjarje s sistemom za zmanjšanje porabe škropiva
- škropilnice za poljedelce z mehaničnim finim regulatorjem in z elektronskim regulatorjem
- visokotlačne agregate lastne izdelave za pranje avtomobilov in strojev

Priporoča se



Agromehanika
MARIBOR!

SATING

Stereo satelitski sistem s 136 programi s takojšnjo montažo, 645 DEM - vse iz uvoza.

V zalogi tudi drugi modeli. Servis zagotovljen!

Mekicar, M. Sobota, tel: 23 433

KARNEVAL V BENETKAH

Tudi letos bomo šli in se zabavali! Kje? V BENETKAH!

Ulice, polne veselih in pisanih mask, pustno razpoloženje, ki te zajame, že, ko se po dolgem mostu na kolih pelješ do mesta na vodi. Da, letos bo tradicionalni karneval pravo doživetje!

PRIJAVNICA za izlet PUSTNI KARNEVAL V BENETKAH

Podpisani

Naslov

Telefon

Prijavljam poleg sebe še oseb Podpis

Brez te prijavnice je izlet 10% dražji.

motorna vozila

WARTBURG KARAVAN, DKW F 102. nevozna, wartburg, poltovorno vozilo TRANS. letnik 1985. vozno, prodam. Domajinci 32. tel.: 40 169. m1123
ZASTAVO 101. letnik 1977. registrirano do oktobra. prodam. Spodnji Kamenščak 12. Ljutomer. m2486
126 P. letnik 1987. prevoženih 38.000 km. prodam. Murski Črnci 18. m1118
OPEL ASCONO 1.6 X. letnik 1986. dobro ohranjeno. ugodno prodam. Cena 9900 DEM. Tel.: 72 104. m4635
VW 1300 prodam. Kapca 96. popoldan. m4631
OPEL CORSO dizel. letnik 1989. prodam. Tel.: 76 683. m4628
ODKUPIM UVOZNO PRAVICO ZA RABLJEN AVTO. Tel.: 81 879. m2487
GOLF. letnik 1980. prenovljen. registriran do oktobra. prodam. Tel.: 82 526. m2489
PEUGEOT 505 SR. letnik 1988. dobro ohranjen. garaziran. prodam za 16.500 DEM. Tel.: 87 388. m2492
ZASTAVO KOMBI s kasonom 850 AT. letnik 1982. prodam po ugodni ceni. Tel.: 70 429. m1094

SLUŠNI APARATI SIEMENS

TUDI V POMURJU

TRITON 3000, trikanalni AGC, računalniško programiran po vašem avdiogramu...

Ugodne cene slušnih aparatov, test in možnost manjših popravil pri vašem audiotekniku.

SIEMENS

Vsak četrtek od 9. do 13. ure

ABA OPTIKA

MURSKA SOBOTA
 Lendavska 8
 Telefon: 21 703

GATTON

SIEMENS

Inf. ob sredah:
 tel. (062) 513 698
 od 19. do 20. ure

GOLF JX BENCIN, letnik 1989. prodam. Puconci 187. m1101
RENAULT 5 KAMPUS. letnik 1991. prevoženih 25.000 km. registriran, prodam za 12.000 DEM. Tel.: 21 695. m1104

AVTO SIMCA CHRYSLER 1308 GT. letnik 1978. in enega za rezervne dele, za 1.500 DEM. aparat Putomat za pranje strojev z vročo vodo za 900 DEM. trosilnik umetnega gnoja. potreben popravila, za 200 DEM. večjo starejšo stružnico za 2600 DEM prodam. Tel.: 49 173. m1106
ZASTAVO 101 GTL 55. letnik 1986. prodam. Grah. Gradišče 62 a. tel.: 46 349. m1073
VW JETTO, september 1989. prodam. Tel.: 23 418. m1091
DIANO, letnik 1977. registrirano do 8. 4. prodam za 4.500 ATS. Mojstrska 2. M. Sobota. m1108
MAZDO 323 F 1.6 i. staro dve leti. registrirano do januarja 1994. prodam. Motovilci 51. p. Grad. m1109
GS 1.3. registriran do 11. 7. 1993. in enega za dele prodam. Šipoš. Mlajtinci 47. tel.: 22 906. dopoldan. m1112
ŠKODO 120 DL. letnik 1990. registrirano do februarja 1994. prodam. Cena po dogovoru. Rankovci 14. m1113
LADO RIVO 1300. letnik 1989. ugodno prodam. Tel.: 53 120 ali Motovilci 60. po 16. uri. m1114
MOTORNO KOLO APN 6 S. novo. prenosni črno-beli televizor. rabljen. hladilnik in zamrzovalnik v enem delu prodam. tel.: 26 136. m1115
ZASTAVO 128. letnik 1985. dobro ohranjeno. registrirano do avgusta. prodam. Tel.: 24 697. m1092
GOLF JGL 82. bencin. odlično ohranjen. prevoženih 50.000 km. prodam. Tel.: 24 306. m1087
JUGO 45 KORAL. letnik 1990. prodam. Cena po dogovoru. Alojz Gumilar. Petanjci 48. tel.: 46 113. m1081
APN 6, APN 4 in nov Samsungov stolp ugodno prodam. Tel.: 81 384. m2485

kmetijska mehanizacija

PODRAHLJALNIK prodam. Marjan Bedek. Dankovci 56. Mačkovi. m1065
MOTOKULTIVATOR HONDA 300. malo rabljen, ugodno prodam. Tel.: 43 234. popoldan. m1075
PRIKLJUČKE. plug, koso in drugo za traktor TV 420 ali 523 in traktor TV 732. letnik 1986. prodam. Večeslavci 124. Rogoševci. m1076
PLUG. dvobrazdni. oltov. 12-colni. in drobilnik s 24 kladivi po ugodni ceni prodam. Huber. Gornji Slaveči 79. m1088
SAMONAKLADALNO PRIKOLICO, 19 m². prodam. Nedelica 72. m1068
ŽITNI KOMBANJ EPPLER MOBIL 1240, z obema adapterjema. nujno prodam. Krog. Murska ulica 16. tel.: 26 275. m1119

živali

MALE PUJSKE prodam. Gradišče 4. m1084
NESNICE, MLADE JARČICE, PASME HISEX, rjave. stare 3 mesece. cepljene. prodajamo po zelo ugodni ceni. Akcijska prodaja. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije v gostilni Tibija Horvata. Nemčavci. tel.: 24 393. ali v gostilni Zelezen. Beznovci. tel.: 49 025. mpp
PUJSKE. stare 9 tednov. prodam. Lipovci 51. m1080
MALE PUJSKE, 120 do 130 kosov. težke 20 do 25 kg. kupim. Plačilo takoj v DEM. Tel.: 9949 703 18 043-40. do 12. ure. m3473
TELIČKO za nadaljno rejo. staro 7 tednov. prodam. Horvat Jože. Kobilje 50. m-pp
PUJSKE prodam. Zvezna 23. Rakičan ali tel.: 23 421. m1093
NESNICE, MLADE JARČICE, PASME HISEX, rjave. stare 3 mesece. cepljene. prodajamo po zelo ugodni ceni. Akcijska prodaja. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije v gostilni Anice Benčec. Bakovci. tel.: 43 070. mpp

posesti

HIŠO v Prlekiji z malo zemlje, motokultivator, pletivo (žica) in kredenco. staro. prodam. Cankova 19 b. m1069
MEŠANI GOZD na Goričkem ugodno prodam za 6.000 DEM. Tel.: 21 855. m1117
V RADENCIH NAPRODAJ vpeljana trgovina, 70 m². Tel.: 21 855. m1117
VINOGRAD. 50 arov. v Tešanovcih na Jelovškovem bregu. prodam. Tel.: 46 074. m1343
1 HA ORNE ZEMLJE v Rankovcih, blizu vasi, prodam. Cena po dogovoru. Vanča vas 47. m343
STARO HIŠO (lahko za rušenje), bolj na samem. v Prekmurju, najraje na Goričkem, ali parcelo s številko kupim. Informacije dobite na upravi Vestnika. m-123
VINOGRAD v Lendavskih gorcih, 450 trsov, rizling in šipon. prodam. Franc Horvat, Cvetna 10. Turmšče (novo naselje). m1077
VINOGRAD s kletjo, 11 arov, na brajdač. v Lendavi, Brodarsko naselje (spodaj). prodam. Trnje 101. m1083
V ČERNELAVCIH prodam vrstno hišo Marles, skoraj dokončano. kopalno kad, novo, in kabinu za tuš. modro. Kolpasan. Tel.: 042 813 494. m1079
MEŠAN GOZD. 51 arov, blizu Šalamencev. ugodno prodam. Tomšičeva 25. M. Sobota. tel.: 32 419. m1071
STANOVANJSKO PRAVICO za dvosobno stanovanje odkupim. Tel.: 22 818. m1085

razno

Preklie!
 Preključujem veljavnost spričevala o zaključnem izpitu, izdanega pod št. 72 na SŠGT Radenci. Edi Dominko, Babinci 22, Ljutomer. m1074
Preklie!
 Preključujem nerešnične besede. ki sem jih izrekel o Štefanu Zadravcu iz Lipe. Alojz Matjašec, Lipa. m1082
GNOJ. star dve leti. prodam. Janovič 58. p. Fokovci. m1095
BTV SABA STEREO, 1 x 20, ekran 70 cm. teletekst. prodam. Tel.: 43 234. popoldan. m1075
POLETNO GUMO TIGAR 14S-13 in rabljeno navadno kitaro kupim. Tel.: 22 279. m1107
SUHE PLOHE. jesen. hrast. bukev. kupim. Tel.: 26 159. m1097
AEG TERMOAKUMULACIJSKO PEČ. primerno za poslovne prostore. in peč na olje. Eno prodam. Sodna ul. 23. tel.: 31 530. m1110
BUČNO OLJE prodam. Nemčavci 35 c. tel.: 26 746. m1098
TROSED IN DVOSED prodam. Alojz Kralj, Jakobovo naselje 34. M. Sobota. tel.: 26 576. m1099

STROJ za pranje avtomobila. 100 barov. prodam. Gradišče 4. m1084
PEČ za centralno kurjavo TAM STADLER. 56.000 kal. prodam. Horvat. Selo 98 a. mlk

delo

UREJENIM, KOMUNIKATIVNIM, PRIDNIM IN AMBICIOZNIM ponujamo zelo zanimivo delo na terenu. Zainteresirani naj pokličejo med 9. in 10. uro na tel.: 31 530. m1123
RUTINIRANEGA BOBNAJA, po možnosti vokalista, iščemo Tominec. tel.: 75 700. m4630
IŠČEMO PREVAJALCA ZA NEMŠKO-SLOVENSKE JEZIK iz Lendave ali okolice. Ponudbe pošljite na naslov: Ervin Wagner, Grossbauerstrasse 13, Feldkirchen A-8073. Avstrija. m4736
STAREJŠO ŽENSKO za varstvo otrok na domu sprejemem. Hrana in stanovanje preskrbljena. Drugo po dogovoru. Štefan Bagar, Zelnavlje, Petrovci. m1066
AVSTRUJSKA FIRMA vabi sodelavce za območje Slovenije. Zaslужek zelo ugoden. Tel.: 79 196. m1072
KUHAR s pomočnico prevzame vse delo v gostilniški kuhinji, najraje v novooodprtem lokal. Naslov v upravi lista. m1100

ZAPOSLIMO komercialiste za prodajo stavbnega pohištva. Pogoji: srednja šola. Vloge z dokazili pošljite na naslov: Inles, predstavništvo, d.o.o., Lenart, Nikova ulica 9, 62230 Lenart.

AVTOBUSNI PROMET MURSKA SOBOTA, d.o.o. zaposli sprevednika s prebivališčem v Lendavi ali Dobrovniku oz. okolici ter s 3-letno poklicno šolo. Plačilo dobro. Informacije po tel.: 21 459, int. 22

storitve

IZDELUJEMO!
 Predsetvenike, kombinirane brane različnih širin - širi in tri delne, brane z mrvilniki ali brez njih, rezervoarje za kurilno olje - 2000 in 3000 l oz. po naročilu. Anica-Alojz Prelog, Veržej, tel.: 87 463. m1096
EMALIRAMO OBRABLJENE KOPALNE KADI v vseh barvah. Garancija. Tel.: 69 152. m774

★★★ ■■■
GOSPODINJE!
 Če vam zamrzovalna skrinja toči ali ledeni, pokličite IZOLACIJSKI SERVIS F. HAJDINJAK, Gornji Slaveči 6, Kuzma, tel.: 55 071
 Popravilo z garancijo na vašem domu.

srečanja

VDOVA, 60 let, brez obveznosti, srednje visoka, z lastno pokojnino in hišo želi spoznati kulturnega samskega moškega, dobrega po srcu, starega do 65 let, zaželjen avto in slika. Alkoholiki izključeni. Če si sam in osamljen, potem piši in pošlji svoj naslov na upravo lista pod šifro: PRIDI, ČAKAM TE. M-AM

Nenavaden plavalec



Gostje Moravskih Toplic so imeli v minulih dneh nenavadno krmilo. Vse kaže, da je tudi te velike ptice, ki smo jih običajno predvsem v jezerih, pritegnila topla moravska voda. Termalna voda, ta je zanje prevroča. Zaplavali so v t.i. olimpijskem bazenu, kjer v zimskem času ni plavalcev. Čeprav je na posnetku sam labod, pa pričezatrujejo, da so opazili dva laboda tudi v Muri in drugih večjih vodnih površinah v Pomurju. So v te kraje zašli po pomoči, ali bodo tukaj ustvarili novo domovanje. Nimamo nič proti, kajti če bo voda za preživetje štorkelej in labodov, je bo tudi za naše potrebe hbp

Foto: Nataša Juhar



Kje si, ljubi mož in dragi oče, kje tvoj mili je obraz in tvoja skrbna roka, ki skrbela je za nas.

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je zapustil dragi mladi oče in stari oče

Franc Gjergjek iz Borejca 40

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebna hvala gospodu duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gasilskemu društvu in govorniku za poslovilne besede.

Vsem še enkrat - iskrena hvala!

Žalujoci: žena Marija, sin Feri z ženo Marijo, sin Karel z ženo Blanko ter vnuki Drago, Darja in Dejan



Kot ranjena ptica bi klicala v nebo, v srcu boli, boli, ker tebe, ljubi mož, nebo naj čuva zvezdico tvojo, ali jaz čutim uho žalost svojo.

V SPOMIN

na 10. februar 1992, ko je prenehalo bit plemenito srce dragega

Jožeta Gaborja iz M. Črnc

Hvala vsem, ki se ustavljate ob njegovem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče ali se vsaj z lepo mislijo spomnite nanj.

Žalujoci: vsi, ki smo ga imeli radi



Niti zbogom nisi rekel niti roke stisnil mi, smrt te vzela je prerano, a v najinem srcu za vedno boš ostal.

ZAHVALA

Nepričakovano in brez slovesa nas je v 56. letu za vedno zapustil dragi brat, sin in bratranec

Peter Sapač iz Gederovec 2

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Obenem se zahvaljujemo g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku od odprtem grobu za lepe poslovilne besede in gasilec iz Gederovec. Vsem še enkrat - iskrena hvala!

Žalujoci: sestra Marjeta, nečak Zoli, svakinja in drugo sorodstvo

VESTNIK

Izdaja podjetje za informiranje Murska Sobota
 Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šiftar
 Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balažič-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan (novinarji), Ksenija Šomen (tehnična urednica), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).
 Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Slovenska 41. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 33-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.
 Naročnina za I. trimesečje 1993 je 900,00 SIT, celoletna naročnina 3.800 SIT, za naročnike v tujini 100 DEM letno.
 Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Abanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512.
 Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje lednik Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. ločke tarifne številke 3, za katere se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.



agencija za trženje
 Vodja agencije: Renata Bakan - Ficko
 Propagandisti: Nataša Praprotnik, Franček Štelanec, Robert Pers
 Oblikovalec: Endre Gontér
 Dejavnost: svetovanje, stiki z javnostjo in publiciteta (izdelava vseh vrst informacij za javne medije; tiskovne konference, pokroviteljstva, protokoli), oglaševanje v medijih (oglasbi v tiskanih medijih, radijski in televizijski spoti in letopis, plakati, lepaki, letaki), publikacije (izdelava vseh vrst prospektov, oblikovanje, lektoriranje in prevajanje), grafično oblikovanje (oblikovanje celostnih podob in posameznih komunikacijskih sporočil), fotografiranje, organiziranje prireditvev

Naslov agencije: Slovenska 41, M. Sobota
 Telefoni: 21 383, 21 064, 22 403
 Telefaks: 22 419

Vsak četrtek
Vestnik

*Mura pa valovi...
Brezbrižno v nov dan hiti,
a sreče nikdar vrnila ne bo!*

V SPOMIN

Daniju, Roku in Tajdi

Ne moremo verjeti, da bomo igrali brez tebe, Dani.
da na naših vajah ne bo več smeha tvojih otrok
Tajde in Roka.
In ko bomo spet vzeli glasbila v roke, vedite, da
bomo mislili na vas!

SKUPINA NOVA LEGIJA



*Posodi, Zemlja, svoje mi naročje
za ljube, ki so nemirni mir iskali.
Objemi jih mehko,
mehkeje, pa jih zazibaj,
da jim bo lepo, kot bi pri meni spali.*

HVALA

vsem, ki ste moje najdražje



Danija, Tajdo in Roka

pospremili na njihovi zadnji poti.

Radenci, Bogojina, 31. januarja 1993

Žena in mamica



*Vsi so venci vešji,
le toj vedno bo zeleni...*

Kruta, nikoli razumljiva usoda nam je
izrgala našega dragega

Danija Kermana

• ter njegova najdražja



Tajdo in Roka

Vaša življenjska pot se je končala, predno se je prav
začela, a za vedno se bo nadaljevala v naših žalostnih,
potrlih sreih!

Sodelavci in prijatelji iz M-SHOPA IN SKUPINE
MAGNET



V SPOMIN

Mineva eno leto, odkar nas je
zapustila nepozabna hčerka

Mimica Štuhec

Tiho in žalostno je ob tvojem ranem grobu, a ven-
dar polno lepih spominov nate, ko si še bila med
nami. Iskrena hvala vsem, ki se je spominjate in
prižigate sveče.

Tvoja najdražja mama in ata



ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža,
očeta in dedija

Franca Hartmana iz Beltinec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za
tolažilne besede in lepe misli v osebno in pisno izraženih sožaljih. Za
darovano cvetje in sv. maše. Posebej se zahvaljujemo g. kaplanu za
izrečene ganljive besede slovesa in opravljen pogrebni obred ter pevcem
za odpete žalostinke.

Žalujoci: žena Marija ter hčerki Ivanka in Mira z družinama



V SPOMIN

Tih in boleč je spomin na 15.
februar, ko mineva leto žalosti,
odkar nas je zapustila naša draga
žena, mamica, tašča in babica

Marija Kolarič iz Bogojine

Iskrena hvala vsem, ki ste na njen grob prinašali cvetje,
prižigali sveče in molili Boga za njeno dušo.

Žalujoci vsi, ki smo jo imeli neizmerno radi



V 43. letu nas je po hudi in kratki
bolezni zapustil dragi sin, brat,
stric in bratranec

Franco Legen elektroinženir iz Noršinec

Z žalostjo se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
sosedom in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi
zadnji poti ter darovali toliko cvetja in za sv. maše.
Zahvaljujemo se tudi osebju Kliničnega centra Ljub-
ljana, sodelavcem tovarne Iskra ter planinskemu, alpini-
stičnemu in jamarskemu društvu – vsem iz Ljubljane.
Hvala tudi g. župniku in pevcem za lep cerkveni obred in
petje.

Globoko žalujoci vsi, ki smo ga imeli radi



ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je tiho in brez
slovesa zapustil dragi oče, tast, dedek
in pradedek

Jože Franc iz Črenšovce Juša Kramarja 51

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
prijateljem, sosedom in znancem, ki ste ga v tako velikem
številu spremljali na njegovi zadnji poti. Hala za darovane vence
in cvetje ter izrečena sožalja. Posebna zahala tudi članom GD
Črenšovci, pevcem za odpete žalostinke, govornikom za be-
sedne slovesa ter sosedi Mileni in Olgi za nesebično pomoč
v najtežjih trenutkih. Še enkrat hvala vsem, ki ste z dobro mislijo
počastili njegov spomin.

Za njim žalujejo: hčerka Anica z možem Ignacem, hčerka
Marija z možem Jargenom, vnuki Jasna, Zlatko, Veronika,
Andreas z ženo Marion, Branko z Barbaro in pravnukinja Nina



*Oh, kako boli,
ko ljubo mamico izgubiš.
Skrb, delo in trpljenje,
tvoje je bilo življenje,
bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.*

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je zapustila

Marija Rezar iz Lukačevca 1

Z žalostjo v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in sodelav-
cem, ki ste pokojnico pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence,
šopke in za svete maše. Posebna zahvala dr. Kološevi, dr. Alojzu
Horvatu in osebju internega oddelka bolnice v Murski Soboti. Hvala g.
župniku in pevcem.

Žalujoci vsi njeni



*Skrb, delo in trpljenje
bilo tvoje je življenje,
nam ostaja zdaj praznina
in velika bolečina.*

V 67. letu starosti nas je po težki in
kratki bolezni za vedno zapustil naš
dragi mož, oče, dedek, pradedek in
brat

Janez Kuhar iz Prosenjakovca

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so rajnega med njegovo boleznijo
obiskovali, zdravili, tolažili, zanj molili ter se na pogrebu v molitvi in
govorih zahvalili Bogu za dobrotu, ki nam jo je razodeval po njem.
Iskrena hvala vsem sorodnikom, dobrim sosedom, botrini, znancem in
prijateljem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, nam
izrekli sožalje, darovali vence, cvetje, za sveto mašo in ga v tako velikem
številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala Splošni bolnici
M. Sobota, internemu oddelku, dr. Alojzu Horvatu, kolektivu Pletilstva
Prosenjakovci, Društvu upokojencev M. Sobota ter župnikom Stanku
Matjašču in Francu Kodli za pogrebni obred. Hvala tudi pevcem za
odpete žalostinke, govornikom iz kolektiva Pletilstvo Prosenjakovci in
Društva upokojenci M. Sobota. Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Žalujoci: žena Irena, sinova Franc in Jože z družinama, brat Franc iz
Madžarske in drugo sorodstvo



*Ljubezen, delo in trpljenje
bilo tvoje je življenje,
nam ostala je praznina in
velika bolečina.
Le srce ve, kako boli,
ko več te ni.*

ZAHVALA

Ko naša srca še ne morejo doumeti, da
našega moža, očeta, dedka in pradedka

Viktorja Škafarja iz Lipovca

ni več med nami, nimamo besed, s katerimi se želimo zahvaliti botrini,
sosedom, znancem in prijateljem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji
poti, mu darovali cvetje in za sv. maše, nam pa izrekli boleče sožalje.
Hvala g. kaplanu za lepo opravljen verski obred in sv. mašo, moškemu in
ženskem pevskemu zboru ter govorniku Vaneku Šebjanu za lepo
povedane poslovilne besede.
Hvala tudi osebju intenzivne nege internega oddelka in dr. Tobijevi za
lajšanje bolečin. Še enkrat hvala vsem, ki ste ga spoštovali, imeli radi in
mu v tako velikem številu izkazali zadnje slovo.

Lipovci, 9. 1. 1993

Žalujoci vsi njegovi



*Solza tije iz oči,
tebe, dragi oče, ni,
zaprl trudne si oči,
bolečino si prestal,
zdaj boš v grobu mirno spal.*

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je zapustil naš
dragi mož, oče, brat, stari oče in
pradedek

Herman Žohar iz Kuzme

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom,
botrini, znancem in prijateljem. Posebna hvala duhovniku
Ernišu za opravljen obred in pevcem za odpete žalostinke. Hvala
osebju Zdravstvenega doma Grad.

Žalujoci: žena Emilija, sin Herman in hčerka Marija z druž-
inama, vnuki Herman, Renata, Angela in Renata z družinami,
pravnuki Uroš, Boštjan in Denis ter sestra Marija in drugo
sorodstvo



ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je zapustila
draga mama, babica in prababica

Frančiška Šiško iz Dobrave

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
znancem in dobrim sosedom, ki so nam v najtežjih trenutkih
vsestransko pomagali, drago pokojnico pospremili na njeni
zadnji poti, darovali vence in cvetje, za sv. maše in dobrodelne
namene, nam pa izrekli sožalje.
Posebna hvala g. župniku za pogreb, pevcem, govorniku Janku
za poslovilne besede ter dr. Ljubici Gašparac za dolgoletno
zdravljenje.

Dobrava, 27. 1. 1993
M. Sobota, 1. 2. 1993

Žalujoci vsi njeni



Ker je bila v Vestniku objavljena fotografija, na kateri sta bili dve vsakodnevni grmadi crknjenih prašičev na farmi v Nemščaku, je direktor Kmetijskega gospodarstva Rakičan tovariš Mirko Horvat-Sovhozni zahteval, da se mu poslej celotna naklada časopisa, to je trideset tisoč izvodov, pošilja v retušo. Vse poginule prasce bo zretuširal tako, da bodo kot živi, pririslal jim bo tudi manjkajoča bedra.

Tovariš Horvat je tudi sicer zvest jeklenim stalinističnim nazorom. Tako je, zaskrbljen, da kateri od zaposlenih na njegovem gospodarstvu ne bi dobil Vestnikovega nagradnega nissana, saj bi se s tem kapitalistično izpridil, odpovedal vse izvide Vestnika, ki prihajajo na Njegovo gospostvo. Razen svojega, ker je seveda normalno, da hoče biti izžreban in obveščen.

Mirko Horvat-Sovhozni, ko je prebral Smejev zapis k fotografiji s skladovnico prašičjih trupel na farmi Nemščak:

»To je še en dokaz za cionistično zaroto. Tudi Židje so ponarejali fotodokumente, da bi očrnilo vodstva koncentracijskih taborišč, ki so bila v resnici sanatoriji.«

Po neki drugi verziji je tovariš Sovhozni, prebravši Smejevo pisanje o tovarniških prašičih z majhnimi srci, ki da so zaradi tega pocrkali, izjavil: »Nisem vedel, da obstaja tudi poklic filozofska prašičja kardiologija.«

Odkar soboškega župana tajnica Cica honorarnemu županu Andreju Gerenčerju pred pomembnimi nastopi ne popravlja več kravate in mu ne pobira las s suknjiča, je jasno, da je tudi ona kandidatka za soboško županjo. Doselej znani kandidati so torej, po abecednem vrstnem redu: Bavčarjeva, Cica, mag. Zver

Rodna madžarska manjšina je spet enkrat pokazala večjo diplomatsko spretnost kot italijanska. Medtem ko Peterle in Jolka Milič Italijanu in Delovemu karikaturnistu Francu Juriju ne dovohtita, da bi bil slovenski veleposlanik v Argentini, češ da je Italijan, imajo Madžari naše krvi in zemlje v Pešti Ferencza Hajosa-Lendavskega.

Geograf Bela Sever in doktor moralke Karel Bedernjak sta pri Prezidiu prleško-prekmurške republike vložila memorandum z naslovom »Prleški separatizem in njegove vinoročne korenine«. V njem sta navedla tudi najučinkovitejše orožje za njegovo zatiranje - to je trtna bolezen peronospora. Posebna antiseparativna skupina, ki deluje pri Prezidiu, je z najboljimi peronospornimi trosi (letnik 1850, ko je padel zadnji gorički trs) že v prleških gorcih.

Rogašovski doktor teologije Recek je v zvezi s poskusi, da bi se Prlekija odcepila od Prekmurja, izjavil: »To so še zadnji poskusi zagovornikov mnogo-boštva, da bi izpodrinili krščanstvo.«

»Pet tisoč žensk je več kot tristo šestdeset.« je ugotovil Feta Ismajlovič ter zapustil Rašica-Beltinka seraj in odšel v Mura seraj.

Prijaznega gospoda, pisca zabavljivega soneta, ki se začne »Vestnik vsak dan boljši, vedno slajši...«, v katerem neskrupno precejšnje pomen pisanja novinarja Stefana, prosimo, da nam pošlje svoje polnokrvno ime. Potem bomo puščico objavili.

KESEDA NI KONJ

Radgonski mehurčki

»Ker nam velikokrat dvigneš krvni tlak, bi bilo veliko bolje, če se sploh ne bi oglašal in bi si vzel v roke rožni venec in molil za izboljšanje v Radgoni, Vidmu...«

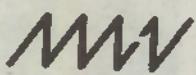
Dragi F.B. iz Terbegovec 13, če bom upošteval tvoj nasvet in vzel v roke rožni venec, bom moral najprej moliti za tvoje izboljšanje. Se sploh zavedaš, kaj vse si napisal v pismu? Takšnih grdih stvari in obtožb, kot si jih ti napisal o našem gornjeradgonskem župniku, ki je v zadnjih letih veliko naredil za našo faro, si jaz ne bi upal napisati niti o najhujšem sovražniku. Mogoče je res, da imamo tudi v našem mestu kakšen »pornocenter«, vendar pa o njem na skupščinskem zasedanju še niso govorili: O vašem pa so (o tem so se lahko vsi prepričali tudi po kabelski televiziji), in to vaš poslanec. Torej si tega, da imajo vaše žene težave z nočnim klubom in da bo ob Blaguškem jezeru nudistična plaža, nisem jaz izmislil.

Le kaj imajo pri Juriju in Radencih proti Radgoni? Privošim jim, da bi dobili svojo občino in svojega župana, bomo videli, če jim bo kaj bolje. V teh dneh pred kulturnim praznikom so mi iz uredništva poslali še eno zanimivo pismo gospoda M.V. iz Radenec. Očitno ga močno moti, če kdo

piše o Radencih in Radenski, še bolj pa ga moti anonimnost oziroma psevdonim Radgončan. Dragi gospod M.V., ker delate v informativni službi, morate vedeti, da je velika razlika med anonimnim pismom in pismom, podpisanim s psevdonimom. Slednje pomeni: avtor je znan, vendar se njegovi prispevki po dogovoru z uredništvom objavljajo pod psevdonimom. Ker pa je za vas pomembneje, »kdo« piše in ne »kaj« piše, ste se lotili zadeve z napačne strani. Zakaj niste negirali vsebine pisanja, in sicer da je generalni direktor H.S. dal odstavko, ki je niso sprejeli? Ker niste mogli, ker je to res! Sicer pa glede sprememb v Radenski, ki jih vi tako na veliko opevate, v Gornji Radgoni ne moremo povedati nič dobrega. Radenska je v Gornji Radgoni hotel Grozd, ki ni v ponos vaši firmi niti našemu mestu!

Tako, Pa sem skoraj večino prostora porabil za take nepomembne stvari. Jaz pa sem hotel ta teden pisati o kulturi, saj je vendar kulturni praznik. No ja - tako se dogaja kulturi vedno in povsod. Za kulturo vedno zmanjka denarja in časa. Nekaj pa vseeno lahko zapišem: zanima me, komu bomo v Gornji Radgoni podeljevali Kerencičeve nagrade prihodnje leto, ko bodo imeli svoje občine tudi v Vidmu, Juriju, Radencih in še kje?

»Radgončan«



Cene rabljenih avtomobilov

Ponudba vozil na nedeljskem avtomobilskem sejmu v Murški Soboti je bila velika, tudi obiskovalcev ni manjkalo, žal pa sta bila (uradno) prodana le dva avta: jugo koral, letnik 1988, s prevoženimi 41.000 kilometri, za 4.000 DEM, in opel rekord caravan, letnik 1975, ki je imel 150.000 prevoženih kilometrov, za katerega je prodajalec iztržil 1.500 DEM oziroma ustrezno tolarško protivrednost.

Znamka avtomobila	letnik	prevož. km	cena
Toyota Corola	1988	58.000	12.000 DEM
Peugeot 405 GR	1988	52.000	16.000 DEM
Lada Niva	1986	48.000	4.500 DEM
Fiat Uno	1990	51.000	9.600 DEM
Renault 4 GTL	1990	34.000	6.700 DEM
AX 11 TRG	1988	82.000	8.600 DEM
Škoda Favorit	1990	28.000	8.500 DEM
Lada Samara	1990	22.000	9.000 DEM
Renault Campus	1992	3.700	13.500 DEM
BMW 316	1988	72.000	18.000 DEM
Alfa 33	1992	10.000	18.000 DEM
Zastava 128	1990	15.000	6.400 DEM
Jugo 45	1990	18.000	5.200 DEM
Zastava 126	1990	15.400	320.000 SIT

Cene sadja in zelenjave

VRSTA	TRŽNICA	ZELENJAVA POMURKA
Jabolka	70,00	65,00
Mandarine	130,00	100,00
Pomaranče	100,00	80,00
Limone	150,00	130,00
Banane	90,00	115,00
Kivi	180,00	175,00
Suhe slive	350,00	210,00
Solata	180,00	180,00
Čebulca	60,00	45,00
Česen	270,00	270,00
Korenje	90,00	80,00
Zelje	60,00	85,00
Jajca	13,00	12,00
Oreh, jedrca	1300,00	1200,00



Nissan sunny je resničnost

Velika

Vestnikova nagradna igra

NAROČILNICA

Podpisani: _____ ulica _____

kraj _____ ulica _____

poštna številka _____ pošta _____

naročam VESTNIK. Naročnino bom poravnal po prejemu položnice. _____

Vestnik, Slovenska 41, 69000 Murška Sobotna

Tokrat smo imeli (zaradi ponedeljkovega praznika) zrebanje kupona številka 7 v sredo. Pravilno ste odgovorili vsi, ki ste zaokrožili šte-

vilko 3, kajti pravilen odgovor na vprašanje, koliko let jarnstva imajo avtomobili Nissan, je tri leta! Tokrat je imel srečo naš dolgoletni naročnik Frank Cuk iz Hrasnja-Mote 72, 69242 Križevci pri Ljutomeru, ki je dobil velik paket Colorjevih premazov za les. Nagrado dobi na naši upravi. Postavljamo pa že naslednje vprašanje, za katerega čakamo odgovor do torka, 16. februarja 1993. Kupone, prilepljene na dopisnico, pošljite na naslov: Uprava Vestnika, Slovenska 41, 69000 Murška Sobotna. Seveda pa lahko še pošljete tudi kupone iz prejšnjih števil, ki pa jih bomo dali v boben za glavno zrebanje. Tja odlagamo tudi vse kupone na dopisnicah, ki niso izžrebanji v tedenskem zrebanju. Veliko sreče!

zavarovalnica triglav d.d.
območna enota M. Sobotna

NISSAN Kupon št. 8

Katere bančne posle opravlja UBK UNIVERZALNA BANKA v svoji poslovnici v Murški Soboti v Slomškovi ulici 25:

1. hranilne vloge na vpogled,
2. hranilne vloge na odpovedni rok,
3. depozitne posle,
4. menjalniške posle,
5. devizne depozite,
6. daje kratkoročna in dolgoročna posojila?

Od naštetih poslov je treba obkrožiti vsaj tri, za katere menite, da jih opravlja UBK UNIVERZALNA BANKA.

AVTOHIŠA MURSKA SOBOTA d. o. o.

UBK UNIVERZALNA BANKA d.d.

Lendavski perenci

V ponedeljek, ko so moji sosede šli v gozd sekati drva, sem jaz sklenil, da bom praznoval, s čimer bom okolici dokazal, da sem sposoben presoditi, kdaj je treba delati in kdaj praznovati oziroma počivati. V roke sem vzel Vestnikovo prilogo o meščanskih stavbah v Prekmurju in Prlekiji. Sem velik lokalpatriot (upam, da ne boste prebrali patron), zato sem si nataknil očala in si ogledoval le lendavske slike in prebral tekste ob njih. Res, same javne hiše! Oprostite: znane hiše, da ne bi kdo pomislil, da mi kurbarija hodi po stari kmečki glavi. Tako zdaj vem, kakšne značilnosti ima posamezna stavba, kako so jo strokovnjaki ovrednotili, kako jo je treba varovati. Res so to hiše, ki niso kar tako! In čemu služijo? V eni izdelajo osnovno šolo vsi, četudi ne znajo pisati; v drugi te »zašijejo«, če se postaviš proti postavi; v tretji ti dajo knjige, da si potem lahko pametnejši ali bolj nor; v četrti ti dajo sladole in turški med; v peti te naučijo igranja na cimbele; v šesti lahko spremeniš vero in postaneš Žid; v sedmi se lahko napiješ lendavčana in naješ bograča (tu sem tako in tako pogosto); v deveti se lahko napiš (seveda, če te stara ne opozarja na zakonske dolžnosti); v deseti (tu bom končal naštevaje), pa si lahko kupiš »kufer« in hajd z njim spet na delo v Avstrijo.

Tako! Ti gospodje kulturniki (med njimi je tudi moj znanec Igralec) se, kot sem zdaj (u)videl, zelo zavzemajo, da stavbe, ki jih je dala narediti nekdanja lendavska gospoda, ne bi propadle. Iz zamaknenosti med branjem pa sem se postavil na realna tla, ko je v mojem starem hlevu zamukala stara Šeka. Vse bolj se mi dozdeva, da se ne bo čakala preselitve v nov hlev, kajti dokler so dajali kmetijska posojila, se nisem opogumil, da bi ga vzel (dobro se namreč spomi-

Cene mineralnih gnojil

	Agromarket Tešanovci	Panonka M. Sobotna	Vega Skakovci	Slavica Kijučani
KAN	16,00	17,50		16,00
UREA	18,90	21,00	20,00	20,00
NPK 15-15-15	21,00	22,00	21,00	20,00
NPK 8-26-26		28,50		
NPK 7-20-30			26,20	27,00
NPK 0-18-18	23,00			
NPK 0-15-25 + 1 + 6		29,00		
NPK 10-30-20	26,00			

120 let tradicije

Pomurska banka d.o.o.
Vaša domača banka

Menjalniški tečaj Pomurske banke 9. februarja 1993, tečajji veljajo od 11.00.00. Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 6. februarja 1993 od 00.00.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	875,4765	870,00	880,00
Francija	100	1.821,9075	1.771,00	1.841,00
Nemčija	100	6.159,2547	6.170,00	6.290,00
Italija	100	6,6797	6,35	6,60
Švica	100	6.673,5525	6.560,00	6.810,00
ZDA	1	102,0896	99,20	104,20

NOV DELOVNI ČAS V NEKATERIH ENOTAH LB - Pomurske banke, d.d.

Kuzma, Grad, Rogaševci, G. Petrovci, od 7.15 do 14.00. sobotah od 8.00 do 11.00.
Apače, Videm ob Ščavnici, od 7.45 do 14.30, ob sobotah od 8.00 do 11.00.
Turnišče, Dobrovnik, Križevci pri Ljutomeru, od 8.00 do 14.00. ob sobotah od 8.15 do 11.30.
Moravske Toplice, od 9.00 do 15.45, ob sobotah od 8.30 do 11.45.